

tre

đàm phán hòa bình ukraine

VŨ HIẾN

con mắt của bức tường đá đen

TIM NGUYỄN

chùa hương năm ấy

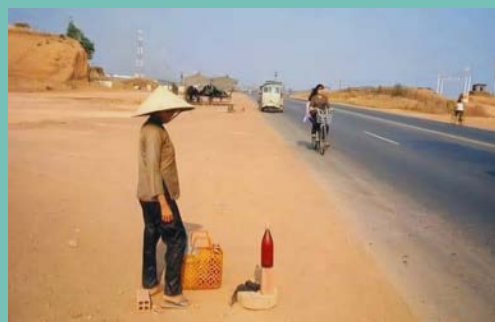
TRẦN LÝ LÊ

đáy giếng...

DU UYÊN

50 năm những người lính mỹ

KIM LOAN

khi sài gòn cúi mặt

TÁM VẠN

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Sáu hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

ĐỊA CHỈ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044
Điện thoại: 972-675-4383

GIỜ MỞ CỬA

Thứ Hai - Thứ Sáu: 9am - 5pm
Thứ Bảy: 9am - 4pm
Chủ Nhật: 9am - 3pm

THỰC HIỆN

Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo

BIÊN TẬP

Nguyễn Xuân Thiệp

DỊCH THUẬT

Bảo Sơn - Phạm H Nghi

CỐ VẤN PHÁP LÝ

Luật Sư **Cao Quang Ánh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

LUẬT SƯ ĐẠI DIỆN

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)
1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

LAYOUT DIRECTOR

Bảo Huân

LAYOUT & ART DESIGNERS

Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

PHỤ TRÁCH KỸ THUẬT & WEBSITE

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

HOA SĨ

Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

QUẢNG CÁO

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trẻ?

Trẻ cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.
Điều kiện dễ dàng, thoải mái.
Xin liên lạc: 972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)
email:dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trẻ đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRẺ DALLAS

Tel: 972-675-4383 * Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net * info@trenews.net
Địa chỉ: **3202 N Shiloh Rd, Garland TX 75044**

TRẺ HOUSTON

Tel: 281-978-4735
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: **11210 Bellaire Blvd. #143. Houston, TX 77072**

TRẺ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012 * 407-894-5111 * 407-897-1114
Fax: 407-894-6190 * Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: **302 S. Graham Ave., Orlando, FL 32803**

TRẺ GEORGIA

Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.org
Địa chỉ: **1805 Shackelford Ct, Ste 150. Norcross GA 30093**

Với sự cộng tác

■ Hoàng Đình Nam (TX) ■ Nguyễn Thị Thanh Dương (TX) ■
Ngọc Linh (TX) ■ Hải Vân ■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■
Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng Tú (WA) ■ Du Uyên (VN)
■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia
Bảo ■ Lê Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng
Dương ■ Tạ Phong Tần (CA) ■ Thi Hạnh (Na-Uy) ■ BS Trần
Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh Dũng ■ Dương Hùng ■
Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Trần Vũ ■ Thiên Hương ■
Hồ Đắc Vũ (MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng
Nga ■ Lương Thu Trung ■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn
Xuân Thu (Úc) ■ Trangdài Glassey - Tra62nguyen (CA) ■ Lê
Kung Diễm ■ Đào Duy Hòa (Úc) ■ Thanh Tú ■ Thái Bảo (FL)
■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■ Chiêu Ấn (Canada) ■ Vũ Thị Thanh
Mai ■ Ban Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang
Nguyễn ■ Triều Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam
Sơn (TX) ■ Hạnh Việt ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Vũ ■ Phạm
Thị Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■
Ngân Bình ■ Đặng Hiếu Sinh ■ Đào Thị Thanh Tuyền (VN) ■
Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư (TX) ■ Ian Bùi (TX)
■ Cổ Ngư (Pháp) ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường ■
Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo (TX) ■ Kim Loan (Canada)
■ Hải Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn
■ Vương Mộng Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■
Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô Nguyễn Dũng (Đức) ■ Đặng Mai
Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục Thần Phong (Georgia) ■
Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê (Pháp) ■
Gió Vivu (Canada) ■ Cyndy Thu Hoàng (TX) ■ Mộc Mạc (VN)
■ Trần Thị Nhật Hưng (Thụy Sĩ) ■ Hoàng Quân (CA) ■ Nguyễn
Thanh Bình (VN) ■ Vương Hoài Uyên (CO) ■ Nguyễn Thạch
Giang (CA) ■ Uyên Ca (VN) ■ Hồ Thụy Mỹ Hạnh (VN) ■ Đơn
Phương Thạch Thảo ■ Bảo Sơn

LƯU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trẻ, và nội dung không nhất thiết thể
hiện quan điểm của TRẺ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos.
Contents reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)
Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.
Mọi thay đổi về quảng cáo xin gọi trước 2 tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.
Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trẻ.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN
9	
10	TƯỞNG NIỆM 30/4
12	BÊN LỀ THỂ THAO
14	TẬP GHI
16	MỤC THUẾ VỤ
18	TRUYỆN NGẮN
22	NGÀY NÀY TRONG LỊCH SỬ
23	MIẾNG NHÀ QUAN
24	DUYÊN SÀI GÒN
27	LUẬT DI TRÚ
28	GIAO TIẾP
29	BẠN CÓ BIẾT
30	BÊN TÁCH CÀ PHÊ
33	PHÚC LỢI XÃ HỘI
34	
39	Kiến thức phổ thông
40	SOMETHING & ANYTHING
43	MẸO VẶT
44	
46	THỜI TRANG
48	TRANG THƠ
50	GÓC NHIẾP ẢNH
52	THẾ GIỚI CỦA DẾ MÈN
55	TRANG THƯ TÍN
56	PHIẾM
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ
59	Ơ RÊ KÀ
60	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
63	SỔ TAY KHÁCH HÀNG
64	THẾ GIỚI QUANH TA
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT
66	
70	CÁI NHÀ CỦA TA
72	SẢN PHẨM MỚI
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT
74	TÀI LIỆU VĂN HỌC
76	TRONG HẦM RƯỢU
80	TƯỞNG NIỆM 30/4
88	
91	TRUYỆN NGẮN
94	
98	Y TẾ & ĐỜI SỐNG
99	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
104	MỖI TUẦN 1 CON SỐ
106	ĐỌC BÁO VIỆT NAM
110	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM

Như Sao	Cái chuông nhạc
Vũ Hiến	Đàm phán hòa bình Ukraine
Mộc Mạc	“Quân tử chi giao đạm nhược thủy”
Tám Vạn	Khi Sài-Gòn cúi mặt
Trẻ	
Nguyễn Thanh Bình	Ước vọng hòa bình
Nguyễn Đài Thi	
Hồ Đắc Vũ	Lon thịt bò
Trẻ	
Bánh Bèo	
Du Uyên	
Lê Minh Hải	Đáy giếng...
Minh Hải	Thường trú nhân có thể bị trục xuất không?
Hoàng Vũ	Với hàng xóm
Tim Nguyễn	Khử mùi hôi trong nhà
Cindy Thu Hoàng	Con mắt của bức tường đá đen
Kim Loan	
Phượng Nghi	50 năm những người lính Mỹ
lan Bùi	Thị trường chứng khoán
Hoàng Hường	Bên thua cuộc
Tạ Phong Tần	Dọn sân vườn
Điều Cô Nường	Review & giả Review
Cao Tần	Túi xách xuân hè
Andy Nguyễn	
Trần Lý Lê	Cách tạo nhân vật của bạn bằng AI
Trẻ	
Đoàn Xuân Thu	Chùa Hương năm ấy
Du Face	Châu Minh Nhạn
Trẻ	
Uyển Ca	Nhỏ mà có võ
Hạnh Việt	Thôi thì bán bắp...
Dương Hùng	Lý do hóa đơn tiện ích tăng cao
Bảo Sơn	Những đồng xu trên bia mộ
Cổ Ngư	Lừa đảo thuế
Thiên Hương	Tem & Người thời Đông Dương
Bảo Sơn	Vườn thiếu nắng
Trẻ sáu tám	
Nguyễn & Bạn Hữu	
Mai Ninh	Nhà văn Vũ Bằng
Minh Đạo - Nguyễn Thạch Hân	Mây một ngày
Gió Vivu	Một mảnh đời tỵ nạn
Ngô Nguyên Dũng	Maia nữ thần tháng 5
Đào Thị Thanh Tuyền	Người đàn bà đứng trước biển
Triệu Minh	Lăng Khải Định
Nguyễn Sinh	Bệnh sỏi
Trẻ	Những bà mẹ... trẻ con
B.Tuyền	
Trẻ cười	

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Cái chuông nhạc

NHƯ SAO

Một câu chuyện cảm động, nói lên tình cha con. Để chúng ta tin được rằng, dẫu có tạm thời xa cách nhau, nhưng rồi máu cũng chảy về tim, nước cũng trở về nguồn. Như người cha và cô con gái ở đây, tiếng nhạc chuông đã làm sống lại tình phụ tử. **NS**

Ông Pappy là chủ một cửa tiệm bán đồ cổ. Đã từ lâu, ông giữ kín một nỗi buồn riêng.

Một hôm, trong lúc đang lau chùi cái đèn lồng để chuẩn bị giao cho khách hàng, bỗng ông nghe tiếng nhạc của cái chuông treo ở cửa tiệm. Ông thích điệu nhạc của nó và muốn chia sẻ với khách hàng nên đã treo nó lên.

Ban đầu ông không nhìn thấy ai, mãi một lúc sau mới có một mái tóc gọn sóng mềm mại nhô lên ở trước quầy hàng. Đó là một cô bé xinh xắn dễ thương hầy còn nhỏ xíu.

–“Ông giúp được gì cháu đây, hử cháu bé?” Ông Pappy cảm thấy lòng vui hẳn lên.

–“Thưa ông,” Cô bé ngược cặp mắt màu nâu lên nhìn ông. “Cháu muốn mua một món quà cho ông cháu.”

Ông Pappy gợi ý: “Ông cháu có thích đồng hồ bỏ túi không. Ông có một cái hầy còn mới,

tốt lắm.”

Cô bé không trả lời. Nó đi quanh phòng rồi tới bên cánh cửa đưa bàn tay nhỏ bé cầm lấy tay nắm. Nó lắc nhẹ cánh cửa để nghe tiếng nhạc vang lên. Mặt cô bé chợt bừng sáng, nó nói: “Chính là cái này đây. Mẹ cháu nói ông cháu thích âm nhạc lắm.”

Ông Pappy khựng lại. Ông không muốn làm cô bé thất vọng nhưng đành phải nói:

–“Xin lỗi cháu. Ông không bán cái chuông này được. Hay cháu lấy cái hộp đồ chơi này cho ông cháu, chắc ông cháu thích vì nó cũng phát ra nhạc.”

Cô bé nhìn cái hộp rồi lắc đầu.

–“Chắc là không đâu ạ.”

Để cho cô bé hiểu và khỏi buồn, ông kể cho nó nghe là con gái của ông từng chơi cái chuông này và vì vậy ông không muốn bán.

Cô bé tỏ vẻ xúc động, mắt rưng rưng. Nó nói:

–“Cháu hiểu rồi, ông ạ. Cháu cảm ơn ông.”

Trong giây lát ông Pappy chợt nghĩ tới gia đình mình. Vợ ông mất đã lâu. Con gái ông sau một lần giận gia đình đã bỏ đi nước ngoài sinh sống. Đã 10 năm trôi qua, ông không được tin tức gì của cô con gái.

Rồi ông tự nhủ với mình: con gái ông đã bỏ đi vậy sao ông không để cái chuông cho người khác - một người có thể chia sẻ nó với những người mà họ thương yêu.

-“Khoan đã, cháu ạ.” Ông kêu lên với cô bé lúc nó mở cửa và tiếng nhạc lại vang ngân. “Ông bằng lòng bán cái chuông. Cháu đừng buồn nữa nha.”

Cô bé vui mừng vỗ tay reo:

-“Ôi, cháu cảm ơn ông.”

-“Được rồi.” Ông Pappy cũng cảm thấy vui vui trong lòng dù biết rồi đây mình sẽ nhớ cái chuông lắm. “Nhưng ông bảo này, cháu phải hứa là giữ gìn cái chuông cẩn thận.” Rồi ông lấy cái chuông xuống, lau chùi sạch bụi và cho vào một cái túi giấy, trao vào tay cô bé.

-“Cháu xin hứa.” Cô bé nói. Nhưng chợt nó nhìn ông Pappy, ánh mắt lo lắng.

-“Nhưng ông ơi, giá của cái chuông này là bao nhiêu vậy?” Cô bé hỏi.

“Vậy cháu có bao nhiêu tiền nào?” Ông Pappy hỏi, với nụ cười tinh nghịch.

Cô bé chỉ có trong tay 2 đô la 47 xu. Nhìn thấy vậy, ông Pappy nói như reo:

-“Chà chà, cháu thiệt là may mắn. Giá của cái chuông đó vừa đúng 2 đô la 47 xu.”

Cô bé đi rồi, ông Pappy cứ ngẩn ngơ suốt buổi. Ông nhớ cái chuông và điệu nhạc của nó. Cho tới giờ chuẩn bị đóng cửa, bỗng ông lại nghe tiếng chuông ngân nga. Ông cho rằng mình tưởng tượng, nhưng nhìn ra cửa ông thấy cô bé lúc sáng lại xuất hiện. Cô bé đang cầm cái chuông lắc lắc, miệng mỉm cười.

-“Gì thế này? Cháu đổi ý rồi sao?”

-“Không ạ.” Cô bé vừa nói vừa cười. “Mẹ cháu bảo cái chuông này là dành cho ông.”

Trước khi ông Pappy kịp nói thêm lời nào thì mẹ cô bé bước vào. Mắt cô ấy có ngấn lệ và cô nhìn ông nói.

-“Con chào bố!”

Còn cô bé thì kéo nhẹ gấu áo ông.

“Ông ơi, khăn tay đây, ông lau mắt đi.”

NS- THEO BONNIE

Tuần báo Trẻ, một tạp chí đa dạng, phong phú, nội dung đặc sắc và hữu ích, đang phát hành rộng rãi nhất tại hải ngoại với sự cộng tác của những cây bút tài năng khắp thế giới.

Trẻ luôn có những chuyên mục hàng tuần được bạn đọc yêu thích về đủ thể loại từ phóng sự đến kiến thức, văn chương, thơ nhạc và cả những giải đáp về An sinh xã hội, Thuế Vụ, Phúc lợi xã hội...

Mục đích của Trẻ:

- Kết nối cộng đồng
- Giữ gìn tiếng Việt, văn hóa Việt Nam ở hải ngoại

trẻ

Trẻ sẵn sàng đón nhận những sáng tác của quý bạn, xin vui lòng gửi về email:

bientap@trenews.net

(bài được đăng có trả nhuận bút. Nếu quý bạn không muốn nhận nhuận bút xin ghi "Miễn nhuận bút", hoặc bạn muốn chuyển tặng cho một cá nhân hay một cơ sở từ thiện nào đó, vui lòng ghi "Xin chuyển cho..... tên, địa chỉ")

Tác giả bài được chọn đăng sẽ nhận bản pdf gửi mỗi tuần sau khi báo phát hành.

Nếu bạn muốn nhận báo pdf (bản điện tử và sắp tới sẽ có thêm bản eMagazine) xin vui lòng gửi email cho chúng tôi:

baotrehaingoi@gmail.com

Chỉ cần ghi "Yêu cầu gửi báo" là bạn sẽ được vào danh sách nhận báo (bản điện tử) hàng tuần. Xin vui lòng chuyển cho bạn bè, thân nhân email : **baotrehaingoi@gmail.com** để ghi danh

Đàm phán hòa bình Ukraine

TELEGRAPH.CO.UK

Các cuộc đàm phán để tìm giải pháp hòa bình cho Ukraine dường như đang bị bế tắc trong khi Nga lại bắt đầu tiếp tục không kích vào một số thành phố của Ukraine gây nhiều thiệt hại. Trong khi đó Ngoại trưởng Hoa Kỳ Marco Rubio, trong chuyến công du tới Pháp mới đây, cho biết Hoa Kỳ sẽ tạm dừng nỗ lực đàm phán chấm dứt chiến tranh ở Ukraine nếu không đạt được tiến triển nào trong những ngày tới. Lời tuyên bố này có ý nhằm gây áp lực để buộc cả hai chính phủ Kyiv và Moscow phải thỏa hiệp và nhượng bộ về những đòi hỏi của họ.

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Chính phủ Ukraine cho biết họ đã chuẩn bị sẵn sàng áp đặt lệnh ngừng bắn toàn diện nếu phía Nga cũng đồng ý. Trong khi Nga phản đối việc chấp nhận lệnh ngừng bắn và nhấn mạnh rằng "nguyên nhân gốc rễ" của cuộc xung đột phải được giải quyết.

Tổng thống Trump trước đây đã từng cảnh cáo rằng Hoa Kỳ có thể sẽ gây áp lực kinh tế với Nga nếu phía ông Putin không nhượng bộ. Tuy nhiên cho đến nay Hoa Kỳ vẫn chưa thực hiện bất kỳ bước đi cụ thể nào để

gây áp lực đó với Nga.

Nội dung các cuộc đàm phán

Các cuộc đàm phán giữa Hoa Kỳ và Nga trong thời gian vừa qua ngày càng hướng tới việc tập trung vào 5 khu vực của Ukraine mà Moscow tuyên bố là thuộc chủ quyền của họ nhưng chính phủ Kyiv cho tới nay vẫn chưa sẵn sàng từ bỏ.

Đặc sứ của Tổng thống Trump là Steve Witkoff cho biết các vùng lãnh thổ này sẽ là chìa khóa để giải quyết cuộc chiến và chúng đang định hình để trở thành

trọng tâm của thỏa thuận hòa bình mà ông đang đàm phán với phía Nga. Tuy nhiên, tình trạng chủ quyền của những khu vực này trên thực tế có thể đưa đến bế tắc đối với bất kỳ thỏa thuận nào nếu như cả hai phía Ukraine và Nga đều không chịu nhượng bộ.

Tổng thống Nga Vladimir Putin trước đây đã tuyên bố các khu vực Crimea, Donetsk, Luhansk, Zaporizhzhia và Kherson là một phần lãnh thổ của Nga. Tất cả các vùng lãnh thổ này đều nằm trên phần đất thuộc Ukraine và ít

nhất một phần lớn trong số đó đang bị quân đội Moscow chiếm đóng.

Tổng thống Ukraine Volodymyr Zelensky cho biết Ukraine sẽ không bao giờ công nhận các vùng lãnh thổ này là của Nga. Nếu chính quyền Trump gây áp lực buộc ông phải từ bỏ một phần hoặc toàn bộ các vùng lãnh thổ, ông sẽ phải đối mặt với một tình thế tiến thoái lưỡng nan: có nguy cơ mất sự ủng hộ của Hoa Kỳ nếu ông không đồng ý, hoặc mất sự ủng hộ của người dân Ukraine nếu ông đồng ý. Cả hai kết quả trên đều có lợi cho ông Putin.

Khu vực bị Nga chiếm đóng

5 tỉnh của Ukraine mà Nga tuyên bố chủ quyền sau khi chiếm đóng nằm sát liền nhau tạo thành một dải lãnh thổ trải dài khắp vùng phía đông nam của Ukraine, nơi có nhiều đất nông nghiệp, mỏ khoáng sản và nhà máy công nghiệp. Cuộc xâm lăng của Nga đã khiến hàng nghìn người thiệt mạng, phá hủy một số thành phố và đưa tới tình trạng dân số giảm mạnh ở những nơi đó.

Các lực lượng của Nga đã chiếm bán đảo Crimea vào năm 2014 và một số khu vực phía đông Ukraine, và sau đó

ông Putin bắt đầu đưa ra tuyên bố công khai về phần còn lại, mô tả những vùng đất này là của Nga dựa trên lịch sử. Tuy nhiên các nỗ lực chiếm thêm lãnh thổ đã thất bại sau khi gặp phải sự phản kháng dữ dội từ quân đội Ukraine.

Sau cuộc xâm lăng toàn diện của Nga vào tháng 2 năm 2022, quân đội của Nga đã chiếm được hầu hết khu vực Luhansk, phần lớn Donetsk và một phần khu vực Zaporizhzhia và Kherson. Tuy nhiên, quân đội Ukraine đã chiếm lại được thủ phủ khu vực Kherson trong cuộc phản công thần tốc vào cuối năm 2022 và

Nga đã gặp nhiều khó khăn trong việc tiến quân trong nỗ lực đạt được mục tiêu trước mắt là chiếm toàn bộ khu vực Donetsk.

Nga đã nhanh chóng và mạnh tay đàn áp bất kỳ sự phản đối nào đối với sự cai trị của họ tại các vùng lãnh thổ bị chiếm đóng, và tìm cách hợp pháp hóa sự hiện diện của họ bằng cách tổ chức cái mà họ gọi là trưng cầu dân ý vào tháng 9 năm 2022. Chính quyền Moscow cho biết hầu hết người dân trong khu vực đã bỏ phiếu ủng hộ việc gia nhập vào Nga và tuyên bố những vùng bị chiếm đóng trở thành một phần lãnh thổ của

Các khu vực đang bị Nga chiếm đóng
- WSJ

Nga. Tuy nhiên hầu hết các quốc gia trên thế giới đã không công nhận và lên án hành động phi pháp này của Nga.

Không muốn thuộc Nga

Trên thực tế, người dân ở tất cả các khu vực nói trên đã bỏ phiếu cho Ukraine tuyên bố độc lập và tách ra khỏi Liên Xô vào năm 1991. Mặc dù có một số lượng lớn người Nga và người nói tiếng Nga sinh sống tại các vùng lãnh thổ này, nhưng kết quả nhiều cuộc khảo sát từ lâu đã cho thấy hầu hết người dân sống ở Ukraine, bất kể thuộc sắc tộc hay nói ngôn ngữ nào, đều coi họ là công dân của Ukraine.

Nhiều người dân trung thành với chính phủ Kyiv đã rời khỏi các khu

vực này sau khi bị Nga chiếm đóng, và chính quyền Moscow đã đưa công dân của họ đến đó để sinh sống. Nga đã tiến hành một chiến dịch hết sức tàn bạo để nhằm Nga hóa các vùng lãnh thổ này, bỏ tù và tra tấn hàng nghìn thường dân nếu có hành động chống đối họ.

Sự phổ biến của ngôn ngữ tiếng Nga ở Ukraine, đặc biệt là ở khu vực phía đông và phía nam, là di sản của nhiều thế kỷ dưới sự kiểm soát và cai trị của đế quốc Nga, từ thời Nga hoàng kéo qua tới thời cộng sản Liên Xô, coi đây là ngôn ngữ chính của các hoạt động văn hóa và tại các công sở, đồng thời thường xuyên sử dụng bạo lực để thẳng tay đàn áp bất cứ người dân nào sử dụng tiếng Ukraine.

Ông Putin từ lâu đã từng tuyên bố rằng Nga có quyền xâm lăng các quốc gia khác nơi có người nói tiếng Nga sinh sống. Nhưng cuộc xâm lăng Ukraine của ông ta đã có tác dụng ngược lại. Theo cuộc khảo sát của Democratic Initiatives Foundation, một tổ chức thăm dò ý kiến có trụ sở tại Kyiv, kể từ cuộc xâm lăng đầu tiên của Nga vào năm 2014, số người Ukraine coi ngôn ngữ Ukraine là tiếng mẹ đẻ đã tăng từ 48% lên 78%, trong khi số người bản địa nói tiếng Nga giảm từ 31% xuống chỉ còn 6%.

Mưu đồ của Putin

Trong một cuộc phỏng vấn gần đây, đặc sứ Witkoff cho biết, qua các cuộc thảo luận của họ, ông Putin tỏ ra rất chú trọng tới những vùng

đất Ukraine đang bị Nga chiếm đóng. Ông Witkoff nói rằng Nga có thể sẽ giữ lại một phần khu vực này, nhưng không phải là tất cả.

Ông Witkoff còn gợi ý rằng Ukraine có thể ít quan tâm đến một số khu vực nếu người dân ở đây nói tiếng Nga.

Tuy nhiên Tổng thống Zelensky đã lên tiếng nói rằng ông sẽ không bao giờ công nhận sự cai trị của Nga đối với bất kỳ lãnh thổ nào của Ukraine, một lập trường được đại đa số người dân Ukraine ủng hộ.

Để đạt được thỏa thuận hòa bình, Nga muốn phải được công nhận quyền kiểm soát toàn bộ các vùng lãnh thổ do Nga chiếm đóng, tuy nhiên các đòi hỏi của họ không chỉ dừng lại ở đó. Chính quyền Moscow muốn Ukraine phải từ bỏ các nỗ lực để gia nhập tổ chức NATO và giới hạn về quy mô tổ chức quân đội của họ.

Mục tiêu cuối cùng của ông Putin, từng được công bố trước cuộc xâm lăng năm 2022, là kiểm soát chính quyền Kyiv. Đó là lý do tại sao giới lãnh đạo Ukraine coi các cuộc đàm phán của Nga với Hoa Kỳ là một nỗ lực để làm suy yếu sự ủng hộ dành cho Ukraine để tạo điều kiện thuận lợi cho Nga trên đường hướng tới mục tiêu đó.

Đàm phán giữa Hoa Kỳ và Nga tại Ả Rập Saudi - AP

VH

“Quân tử chi giao đạm nhược thủy”

GIÁ BÌNH AO

Tiết Nhân Quý là danh tướng thời Đường. Từ nhỏ, ông đã chuyên tâm luyện văn, luyện võ, nhưng gia cảnh lại hết sức bần hàn, khó khăn.

Tiết Nhân Quý kết nghĩa anh em với Vương Mậu Sinh. Vợ chồng Vương Mậu Sinh không chê hoàn cảnh nghèo khó của Tiết Nhân Quý, mà còn thường xuyên tiếp tế, giúp đỡ ông, dù bản thân họ cũng không phải giàu có gì.

Về sau, Tiết Nhân Quý đi theo Đường Thái Tông chinh chiến, lập được chiến công hiển hách, nhờ đó được phong làm Bình Liêu Vương. Ngày Tiết Nhân Quý nhậm chức, văn võ bá quan đều tới chúc mừng và dâng quà, nhưng ông đều khước từ, không nhận. Duy chỉ có hai vò “rượu ngon” mà Vương Mậu Sinh gửi đến là ông nhận lấy. Vừa mở vò rượu ra, quan chấp sự phát hiện bên trong lại toàn là nước lã. Tiết Nhân Quý nghe chuyện, chẳng những không giận mà còn lệnh cho quan chấp sự mang tô ra. Trước mặt mọi người, ông uống 3 tô nước trong mà Vương Mậu Sinh đưa tới.

Văn võ bá quan thấy vậy thì lấy làm khó hiểu. Tiết Nhân Quý liền nói: “Lúc trước, khi ta khốn khó, tất cả đều nương nhờ vào sự giúp đỡ của vợ chồng Vương huynh. Nếu không có họ, đã không có vinh hoa phú quý của ta ngày hôm nay. Hiện giờ, hậu lễ của các vị ta không nhận, lại cố tình nhận lấy nước trong do Vương huynh đưa tới, bởi ta biết Vương huynh bần hàn. Tặng ta nước trong cũng là tâm ý tốt đẹp của huynh ấy. Đây gọi là: Người quân tử kết giao, đạm nhạt như nước.”

Từ đó về sau, mối quan hệ giữa Tiết Nhân Quý và Vương Mậu Sinh càng thêm gắn bó, thâm thiết hơn. Giai thoại “Quân tử chi giao đạm nhược thủy” cũng vì thế mà được lưu truyền.

BẢO HUÂN

TÁM VẠN
ĐỨC QUỐC

1

Ngày thi đệ nhị lục cá nguyệt với môn Pháp Văn, lớp 6/4 được chia làm hai nhóm theo thứ tự “abc”. Cô Thiên Chi gác thi các bạn ở phần sau danh sách lớp. Lần đó bài thi khó quá, đứa nào cũng đưa tay lên và đặt câu hỏi. Cô Chi đứng ra giữa tám bảng và giải nghĩa cặn kẽ cho cả lớp nghe. Cô rất tận tình và thương yêu học trò cho dù đám trò nhỏ chưa có dịp học với cô giờ nào. Cho tới bây giờ Tám vẫn nhớ được chiếc áo dài “soie Phi” nền trắng có điểm những hình tròn màu đen to như cái trứng gà so của cô mặc hôm gác thi. Sau đó, cả lớp chuẩn bị làm tiếp bài thi thì nghe được loa phóng thanh của trường thông báo tất cả các lớp ngừng thi và các học sinh từ lớp lớn tới lớp nhỏ được phép ra về. Bữa đó là ngày 8 tháng tư năm 1975, Nguyễn

Khi Sài-Gòn cúi mặt

Thành Trung mới vừa ném bom dinh Độc Lập! Niên khóa 1974-1975 chấm hết. Năm học đầu tiên của Tám ở trường trung học Petrus Trương Vĩnh Ký cũng trôi qua khi Sài-Gòn bị “đứt phim”. Trường cũ bị thay tên sau đó không lâu. Đám “con út” của ông Trương Vĩnh Ký như những cánh chim non rời xa tổ ấm và bay tản mạn khắp muôn nơi. Chim nào không tìm về tổ cũ, dòng sông nào không muốn trôi ra biển lớn, nhưng mãi mãi chúng vẫn là những cánh chim lẻ bạn, những dòng sông phân nhánh và bị chia rẽ muôn đời.

2

Là học trò mà không phải đi tới trường là niềm

hạnh phúc lớn lao khó tả. Nhưng khoảng chừng hơn mười ngày là Tám bắt đầu thấy buồn chán, chùn chân vì không được la cà ngoài đường phố như lúc trước và cũng ít có dịp để gặp gỡ hay tán dóc với bạn bè. Sạp báo của chị Năm cũng thưa dần số lượng báo chí. Báo phát hành không đều đặn như thường lệ mà bữa có, bữa không nên chị cũng không buồn ra sạp và để lại góc đường một khoảng trống đìu hiu.

Người dân ở Sài-Gòn mỗi ngày thêm lo toan và cuộc sống thêm phần hối hả vì tin tức chiến sự không hay từ ngoài Trung đưa về. Miền Trung bị thất thủ và Việt cộng đã chiếm được nhiều thành phố cũng như tỉnh lỵ. Chợ vẫn họp

mỗi ngày nhưng vội vã và vắng sớm. Thực phẩm, gạo thóc bắt đầu tăng giá vì xe cộ chuyên chở khó khăn và đường lộ bị Việt cộng lén gài mìn hay đắp mìn. Mấy ngày cuối tháng Tư, mọi sinh hoạt ở Sài-Gòn yên ắng đến lạ lùng. Lén theo cửa sau nhà, Tám mon men ra đường và đi tiếp theo hướng chợ Vườn Chuối. Hầu hết các cửa tiệm dọc hai bên đường đều nằm yên trong bóng tối hay nép sau cánh cửa đóng chặt. Trước chợ là một đồng rác khổng lồ đã bốc mùi tanh tưởi. Căn nhà khang trang ba tầng lầu của mẹ chị Hiền bán nữ trang đối diện ngôi chợ cũng khóa kín từ bên ngoài và trước nhà là một đồng rác lớn, trong đó có cả quân trang, áo trận và giày “sô”. Sau này, Tám

mới biết được gia đình chị đã rời khỏi Sài-Gòn và kịp thời di tản trên những chuyến bay cuối cùng. Tiệm giày Bata cũng vắng đi nụ cười của chú Ba “Đại Lợi”. Tiệm tạp hóa Hưng Phát của bố mẹ anh ảo thuật gia Z.27 không bày hàng hóa ra trước hàng ba như mọi khi mà chỉ khép hờ sau cánh cửa sắt. Dưới gốc cây lớn ở ngã ba đường là ngổ ngang mớ vật dụng và sách vở của nhà ai đó mới vừa chất lên thành đống. Tám tò mò ghé nhìn và thấy được một cuốn sổ tay với nhiều trang giấy hồng đã rời ra và vung vãi trên mặt đất. Trong đó, đa số là những bài thơ, bài ca được chép lại nắn nót với nét chữ con gái thật đẹp cũng như ít dòng nhật ký tình yêu. Tám nhặt được vài trang giấy ghi bài thơ “Lời mẹ dặn” của Phùng Quán và thương hoài cho tới bây giờ mấy câu “Yêu ai cứ bảo là yêu, ghét ai cứ bảo là ghét, dù ai cầm dao dọa giết, cũng không nói ghét thành yêu” cũng như nhớ hoài hai câu thơ “ai lớn lên không từng yêu đương, ai biết yêu không từng hò hẹn” được vị nữ chủ nhân ghi trang trọng trên trang giấy mở đầu. (*)

3

Ở trên phường gọi má của Tám lên “hợp tác” làm việc vì trong lý lịch của má ghi “có nhà bảo

san ở Thị-Nghè hồi giữa thập niên 50”. Má từ chối làm việc ở Từ Dũ vì đã bỏ nghề gần hai chục năm rồi mà chỉ nhận việc làm y tá nơi “phòng khám đa khoa” của phường. Thời đó, đám bộ đội và du kích mang theo vô Sài-Gòn chứng bệnh “ghẻ rừng” và lây lan hết sức nhanh chóng. Nhà nào cũng bị chứng ghẻ này hành hạ ngứa ngáy và mưng mủ gớm ghiếc đến mất ăn, khó ngủ. Không biết ai đã bày cho má pha trộn một chất dung dịch màu vàng khè có mùi thum thum rất khó chịu để “trị ghẻ” và phân phát miễn phí cho bà con, lối xóm. Có lẽ vì cái màu vàng như nghệ mà thiên hạ đặt tên là thuốc “bộ lử” chẳng?

Anh nghệ sĩ Chí Hiếu đóng vai quan huyện trong vở tuồng “Bên cầu dệt lụa” cũng có lần tạt qua xin chai thuốc này. Sau đó, anh đập xe ghé lại bệnh xá lần nữa để cảm ơn vì thuốc “tốt” quá và ân cần đặt vô tay má cái vé đi coi hát:

Bộ đội xõn tóc thanh niên giữa đường phố.

- Tui mời cô Tư tối nay đi coi hát!

- Chú không phải làm như vậy. Ai cần thuốc thì ghé qua, tui cho chứ tui đâu có giữ làm chi!

- Thôi, cô Tư cứ nhận cho tui vui nha!

Đó không phải là thiệp mời với hai chỗ ngồi mà là tám vé “chiếc” hạng nhứt được mua từ phòng vé khiến cho má của Tám cứ nhớ hoài tấm lòng người nghệ sĩ nghèo giữa hoàn cảnh khốn khó.

4

Nửa thế kỷ lặng lẽ trôi đi với biết bao câu chuyện vật đổi, sao dời. Tháng Tư năm nay, bên thắng cuộc với triệu triệu người vui hăng say, háo hức tổ chức rình rang “50 năm ngày giải phóng miền Nam”. Nghe đâu có diễn binh, diễn hành, bắn pháo bông và có cả súng đại bác. “Người vui” ăn mừng lễ hội, “người buồn” lặng lẽ thả xuống biển những vòng hoa để

tưởng nhớ người thân hay họ hàng đã không may vùi thây trên đường vượt biển. Chưa kể đến số người vượt biên bằng đường bộ bằng cách băng qua biên giới các nước láng giềng, hơn một triệu người vượt biển bằng tàu bè nhỏ xíu kiểu sông rạch và có bao nhiêu người trong đó đã không bao giờ đến được bến bờ tự do, nhân ái.

Họ tái hiện hay tiếp tục “bóp méo” lịch sử và nhất là có cơ hội để cười cợt, ăn chơi luôn cả diễn trò “mua quan, bán tước”, hối lộ lẫn nhau trên nỗi đau của hàng triệu người dân mất nước mà tiếng than van không thấu được đến trời cao. Họ tiếp tục làm cho rỉ máu vết thương từ lâu vẫn chưa lành và sẽ không bao giờ được lành lặn. Chiến tranh đã đi qua, thảm cảnh bom rơi, đạn lạc đâu không còn nữa trên quê hương nhưng có sao dân tình vẫn suốt đời lâm than và cúi mặt ..

“Sài-Gòn bây giờ trời mưa hay nắng

Sài-Gòn bây giờ cúi mặt xa nhau

Sài-Gòn bước ai gõ xuống đêm sâu

Sài-Gòn bóng nghiêng, Sài-Gòn đứng đợi

Sài-Gòn bây giờ cúi mặt xa nhau” (**)

TV (13.04.2025)

(*) “Tôi tìm em”, Tạ Hữu Thiện

(**) “Khi xa Sài-Gòn”, Kim Tuấn

Đội nào châu rìa World Cup?

Giải đá banh FIFA World Cup 2026 sẽ diễn ra tại Hoa Kỳ - Mexico - Canada, mặc dầu là ngày hội toàn cầu nhưng không phải quốc gia nào cũng được tham gia, ở đây, có liên quan đến yếu tố về chính trị. Một số nước có thể phải ngồi châu rìa, và một số đang trong diện “kiểm tra lý lịch”, gồm:

1. Nga	2. Iran
3. Bắc hàn	4. Syria
5. Yemen	6. Libya
7. Somalia	8. Venezuela
9. Sudan	10. Afghanistan
11. Iraq	12. Cuba
13. Palestine	14. Belarus
15. Zimbabwe	16. Nicaragua
17. Pakistan	

.....

Hầu hết những quốc gia này nằm trong vòng cấm tỏa hoặc ngoại giao không thân thiện với Mỹ. Nếu muốn tham dự, họ phải được cấp giấy phép nhập cảnh đặc biệt, chứ không phải loại visa thông thường.

Harry Kane (Anh) đang bị Christian Pulisic (Mỹ) bám đuổi trong trận Anh-Mỹ (bảng B) tại Qatar FIFA World Cup tổ chức tại Qatar năm 2022.

ẢNH JULIO CORTEZ/AP

“Giàu” nhờ lượm banh

Jim Best thừa nhận rằng anh đánh golf dở ẹt, nhưng tài năng kém cỏi đó không ngăn cản anh có thể khảm khá từ golf. Anh luôn có mặt ở những sân golf nổi tiếng nhất thế giới, không phải để vác gậy, chẳng để đánh golf mà để... lặn. Anh có bằng thợ lặn hản hoi. Anh lặn xuống hồ để vớt những trái banh bị rơi xuống nước. Từ những trái banh ‘danh giá’ đó anh kiếm được khối tiền.

Mỗi năm anh có thể vớt được khoảng 70,000 quả bóng. “Sự nghiệp” của Best phát lên từ năm 2005, khi anh vớt được quả bóng trong trận Tiger Woods giành được danh hiệu Masters thứ 4 trong số 5 danh hiệu Masters, những quả banh có dấu hiệu riêng hản hoi. Những quả bóng độc đáo đó trở thành món hàng “hot” bán cao giá.

Hiện Best còn giữ lại một vài quả làm kỷ niệm gồm có trái banh của Tiger, Rory McIlroy, Phil Mickelson, Tom Brady, Peyton Manning, mới nhất là một chiếc Titleist Pro V1x được đánh dấu bằng số 45, của TT Trump, Best cho biết có một số “fan” của ông Trump hỏi mua nhưng anh chưa bán.

Jim Best và thành quả sau một lần lặn.

Trung Quốc đổi hờn

Trận đấu thân hữu quốc tế giữa Mỹ và Trung Quốc ngày 3 tháng 6 tới đây đã bị phía Trung Quốc hủy bỏ, phía Mỹ sẽ thay vào đội Jamaica. Trận đấu sẽ diễn ra tại Energizer Park ở St. Louis.

Bên Trung Quốc không giải thích lý do tại sao, nhưng ai cũng có thể ngẫm hiểu là chính quyền ông Tập “giận dữ” nước Mỹ khi hai quốc gia Mỹ - Trung xảy ra trận thương chiến đập nhau qua lại. (riêng trận Mỹ gặp TQ ngày 31 tháng 5 vẫn diễn ra như cũ).

Bên Mỹ cũng không giải thích, tìm đội khác thay thế. Jamaica lọt vào tầm ngắm. Đây là một đội bóng không xếp hạng cao nhưng thuộc loại khó nuốt, thể lực mạnh mẽ, cách đi bóng khá lắt léo, mang ít nhiều phong cách Brazil.

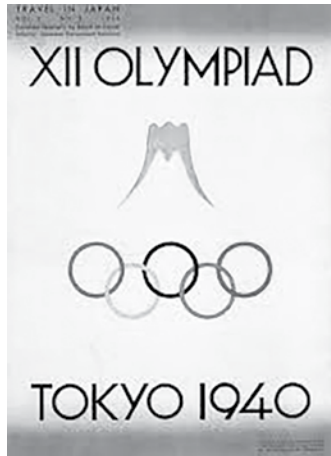
Ngày này năm xưa...

1-5

1940

Tổ chức Olympic Quốc tế tước quyền chủ nhà của Nhật và giao cho Finland (Phần Lan) tổ chức tại thành phố Helsinki. Tuy nhiên chiến sự ác liệt, cuối cùng Thế vận hội phải hủy bỏ và chỉ trở lại vào Thế vận hội ở London năm 1948.

Ghi chú: Thế vận hội mùa Hè (Summer Olympics) lần thứ XII, dự tính tổ chức lần đầu tiên ở Nhật tại thành phố Tokyo (Nhật Bản) từ ngày 21 tháng 9 tới 6 tháng 10 năm 1940, nhưng do Nhật tham chiến với Đức và Ý nên đã bị đình chỉ.

Bích chương quảng cáo cho Olympic lần thứ 12 tại Tokyo, Nhật Bản. Rất tiếc đại hội thể thao này không bao giờ diễn ra.

3-5

1997

Đại kiện tướng cờ vua Garry Kasparov (Nga) đấu với máy tính Deep Blue của hãng IBM. Deep Blue thắng với tỉ số 3-2.

Sau ván thua đầu tiên Kasparov chưa tin vào trí tuệ nhân tạo, anh nghi ngờ IBM gian lận. Những trận tiếp, anh công nhận máy móc quá "tinh khôn" và tin rằng đó là một bước ngoặt của văn minh loài người.

Cao thủ cờ vua số một thế giới Garry Kasparov bị máy tính "hành hạ"

1-5

1977

Nữ lực sĩ điển hình Chantal Langlacé lập kỷ lục thế giới marathon với thành tích 2:35:15.4 tại Oyarzun, Tây Ban Nha.

(Ghi chú: chặng đường marathon dài 26.2 miles, tương đương 42 cây số. Để hoàn tất chặng đường, một người bình thường mất 4:30 phút)

Chantal Langlacé (giữa)

NHỮNG TRẬN SẮP TỚI CỦA ĐỘI TUYỂN MỸ

MAY 31

THÂN HỮU

NỮ HOA KỲ vs CHINA

4:30 PM CDT | SÂN ALLIANZ FIELD, ST. PAUL, MN, USA

JUN 7

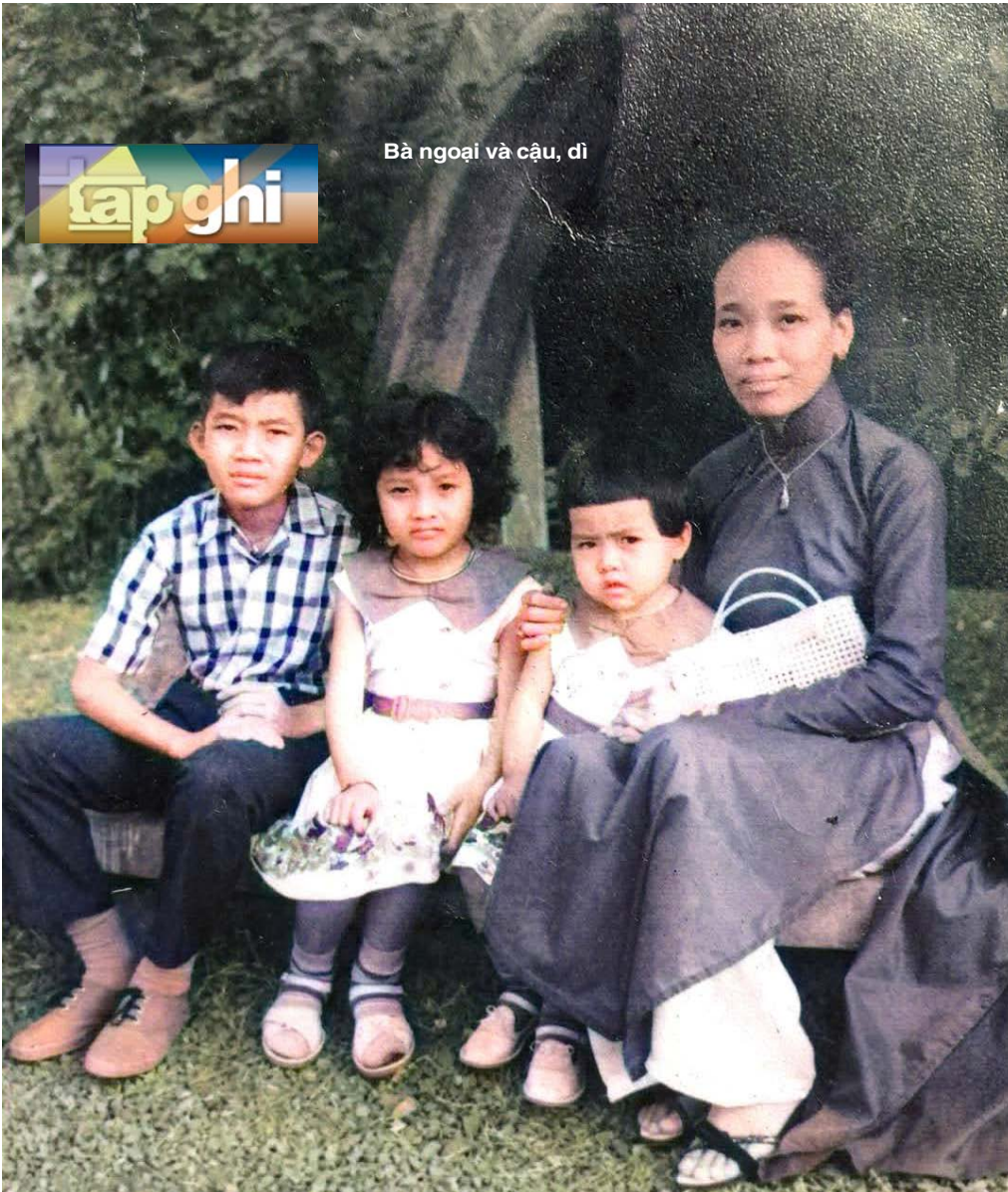
THÂN HỮU

NAM HOA KỲ vs TURKEY

2:30 PM CDT | SÂN PRATT & WHITNEY STADIUM AT RENTSCHLER FIELD, CT, USA

Một số trận bạn có thể xem tại FOX, ESPN2 hoặc Telemundo (công ty con của NBC, tiếng Tây Ban Nha)

* CST cũng là Central Time (CT)

Ước vọng hòa bình

NGUYỄN THANH BÌNH
SÀI GÒN - VN

Gia đình bên Ngoại tôi vào mỗi dịp Tết đều cố gắng dành ra một ngày trọn vẹn, định trước. Đó là ngày mà các anh chị em có thể cùng tề tựu đông đủ nhất có thể, nhóm họp hỏi thăm, quan tâm nhau. Bà ngoại tôi mất sớm từ

năm 1991, khi ấy bà mới được 59 tuổi. Ông ngoại cũng mất vào 2003, năm ông 73 tuổi. Giờ chỉ còn mấy anh em trong nhà quây quần sinh sống cùng nhau, với những thế hệ cháu con tiếp nối. Mấy anh chị em chia nhau đi lập nghiệp xa hết, chỉ còn cậu thứ Bảy ở gần nhà

Ngoại, giữ gìn từ đường để đến Tết mấy gia đình lại có chỗ mà về. Cậu Hai trở thành người lớn tuổi nhất trong đại gia đình lúc này. Và cứ mỗi năm một chút, câu chuyện gặp nhau vẫn luôn là nhắc nhớ ông bà Ngoại, ôn lại những kỷ niệm ngày xưa...

Ông bà Ngoại có tất cả 10 người con, song thời chiến tranh, loạn lạc, y tế yếu kém, đã không thể giữ được 3 người. Gia đình lúc này chỉ còn lại 07 người. Mẹ tôi là người con thứ ba trong gia đình, sau cậu Hai và một dì nữa cũng đã mất sớm.

Mấy anh em chúng tôi vẫn hay cùng nhau lật lại những tấm hình đã cũ mà nhìn lại mẹ cùng mấy cậu dì đã lớn lên quanh Ngoại ngày ấy như thế nào. Những tấm hình đen trắng, đôi chỗ loang lổ ứa màu, rạn nứt nhẹ theo thời gian, song phần lớn vẫn giữ được những nét mặt của người được chụp. Cậu Hai lúc ấy sẽ như là một “hướng dẫn viên lịch sử”, người duy nhất còn có thể nhớ những mốc thời gian quan trọng của đại gia đình, vì mấy cậu dì còn lại đều nhỏ xiu, thậm chí có người lúc ấy còn chưa được sinh ra, chưa được có dịp góp mặt trong hình...

Theo những câu hỏi trong nhóm ‘chat Gia đình’, cậu Hai lại từ từ giải thích: “Hình này Má và mấy anh em chụp ở chùa Khải Đoan (Buôn Ma Thuột)”;

“em Hải mất ở Dục Mỹ”; “lúc đó 1964 em Bảy chưa ra đời”...

Ai cũng chùng lòng xuống khi nghe cậu nhắc đến những địa danh cũ, ở những chốn xa xưa... “*Quang Trung, Đồng Đế, Dục Mỹ hay Lam Sơn*” - cái địa danh quân trường ở Khánh Hòa xa lắc ấy giờ cũng không còn nghe đến tên nữa, ngoại trừ trong những bài nhạc vàng về đời lính. Thời ấy chiến tranh tạo loạn, ông ngoại đi lính, bà ngoại mới tầm 30 tuổi đã phải nách các con nhỏ theo ông lếch thếch từ chiến trường này cho tới khu nhà binh kia. Cậu Hai, dì, mẹ tôi... đã phải lên tuốt Buôn Ma Thuột thuở thiếu thời, dạt về sống ở Dục Mỹ... Rồi cuối cùng đến khi chiến sự chấm dứt hẳn, Ngoại mới quay về quê nhà ở Phan Rí mà sinh sống, lập nghiệp bằng một lò

gạch nho nhỏ, bà ngoại mở thêm tiệm may. Vậy mà ông bà ngoại lo được cho mấy cậu dì đi học đầy đủ. Thêm những cậu dì nho nhỏ sau đó mới lục tục ra đời ...

Sự kiện 30/4/1975 ngày ấy không khác gì một lát dao cắt, lạnh lùng xấn qua chặng đời dài của một dòng họ, một gia đình. Nhát đứt ấy có thể cắt ngang ngọt lịm khiến nửa này nửa kia xa rời cách nhau tới cả hai bán cầu trái đất. Song, cũng có thể là những vết cắt dai dẳng, không lìa được, để lại những di chứng đau khổ dằng dặc đến mấy chục năm sau...

Suốt cả một thời gian khai báo sơ yếu lý lịch, tôi vẫn còn nhớ rõ ở phần hồ sơ luôn được chia ra hai mục rõ ràng: “*Trước 30/4/1975 làm gì, ở đâu?*” - *Sau 30/4/1975 làm gì, ở đâu?*”. Các cô chú cậu dì

tôi đều phải khai báo chi tiết những sự kiện trong ấy để có thể được xem xét việc học, xem xét việc làm, thậm chí xem xét đến cả việc hôn nhân...

Cuộc chiến đã lùi xa 50 năm, những con người thanh niên phơi phới tuổi trẻ hoặc “vắt mũi chưa sạch” giai đoạn ấy nay đều đã lên chức ông, bà cả. Giờ ngồi nhìn lại nhau, lật lại những tấm hình cũ, lòng không khỏi bồi ngùi xúc động. Qua những câu chuyện được nhắc lại của cậu Hai, của dì... mấy anh em chúng tôi càng thêm thương cảm những lớp người lớn thời ấy. Những người đã vượt qua biết bao nghịch cảnh, sóng gió mà tiếp tục việc học, việc làm, gầy dựng cơ ngơi để lũ con cháu chúng tôi có điều kiện như hôm nay.

Cuộc chiến đã mang ông Ngoại vào đời lính, biến

bà Ngoại tôi trở thành “người yêu của lính” một cách bất đắc dĩ. Mà, đâu phải chỉ ở một gia đình tôi, dòng họ tôi, mà tình trạng này như phủ khắp chiều dài đất nước. Mỗi gia đình đều dự phần vào cuộc chiến, không ít thì nhiều. Hơn 50 năm trôi qua, không chỉ người trực tiếp vào cuộc chiến, mà cả người ở nhà, người gián tiếp ảnh hưởng, người sinh sau đẻ muộn hẳn đều thấm thía hết những giá trị hòa bình mà cuộc chiến “không thể khác” ấy đã mang lại.

Hôm trước, tôi vô tình đọc được một câu trên mạng: “*Hòa bình - đó là khi bạn nghe tiếng máy bay sẽ ngược mắt lên trời chiêm ngưỡng làn khói, chứ không phải vội vã chạy kiếm hầm trú ẩn*”. Cậu Hai, mẹ tôi và mấy dì, những người từng theo ông bà Ngoại sống quanh quân trường Dục Mỹ hẳn sẽ ấn tượng với âm thanh máy bay này lắm. Một thời chạy trốn tiếng bom đạn, giờ lùi sau tất cả, ai rồi cũng mơ về cuộc đời yên lặng, xây đắp cuộc sống ấm no trên một đất nước hòa bình...

Ước vọng hòa bình, đâu phải là câu chuyện to tát của một quốc gia, hay giữa những nhà lãnh đạo, mà điều đó luôn xuất phát từ ước mong bình yên bao đời nay của mỗi cá nhân, mỗi gia đình, mỗi dân tộc...

NTB
(THÁNG 4.2025)

ENROLLED
AGENT

NGUYỄN ĐÀI THI

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Cô có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Với hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô Đài Thi đã từng kiểm toán (audit) thuế doanh nghiệp và cá nhân. Khi làm việc cho Bộ Tổng Thanh Tra Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành rẽ về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Cô thường xuyên chia sẻ các đề tài thuế vụ qua các đài radio và TV tại Dallas. Trê hân hạnh được cùng cô Đài Thi cộng tác để hướng dẫn đồng hương về luật thuế liên bang và giải đáp các vấn đề rắc rối với Sở Thuế. Độc giả ở khắp nơi có thể gửi thư bưu điện hoặc email cho tòa soạn Trẻ, ghi chú “Mục Thuế Vụ”.

Email: bientap@trenews.net

Nhắn tin (text only) câu hỏi đến

469-328-3453

hoặc gửi thư về tòa soạn:

**3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044**

HỎI: Thưa cô Đài Thi, vợ chồng tôi mới nhận được thư của Bộ Tư Pháp Mỹ. Tôi xin chia sẻ lá thư này với cô. Trong thư cho biết Bộ Tư Pháp đang truy tố người khai thuế của tôi và đã đóng cửa dịch vụ khai thuế đó. Và hiện giờ công tố viên liên bang muốn phỏng vấn tôi và một số khách hàng cũ để tìm ra thêm manh mối cho cuộc điều tra của họ. Tôi có nên hợp tác không? Có bất lợi gì cho tôi không? Thật ra tôi không có khai thuế gian hay sai sót gì cả, nhưng tôi không muốn bị rắc rối liên lụy vì cuộc điều tra này. Cảm ơn cô.

ĐÁP: Thưa ông, rất cảm ơn ông đã chia sẻ lá thư của Bộ Tư Pháp. Câu chuyện của ông có thể sẽ là một thức tỉnh cho cộng đồng người Việt. Chuyện gian lận thuế có ngày sẽ lộ ra, bất kể sự gian lận đó là do người khai thuế chủ mưu hay do khách hàng chủ động.

Theo như trong thư, Bộ Tư Pháp truy tố người khai thuế của ông ở Texas về tội khai gian lận để giúp khách hàng lấy tiền thuế về nhiều, từ năm 2018 đến năm 2024. Những hành động gian lận gồm có khấu trừ thuế bất hợp pháp, có nói không, không nói có, thổi phồng những khoản khấu trừ thuế không có chứng từ v.v.

Trong trường hợp của ông, một khi Bộ Tư Pháp

truy tố người khai thuế của ông thì thật ra trước đó Sở Thuế đã giúp họ điều tra và sưu tầm tất cả các bằng chứng và tài liệu gian lận. Bộ Tư Pháp muốn phỏng vấn ông là để tìm kiếm thêm một số bằng chứng cho cuộc điều tra của họ.

Bộ Tư Pháp khuyến khích ông hợp tác nhưng không bắt buộc ông phải hợp tác. Nếu ông đã khai thuế hợp pháp thì không có gì phải lo ngại. Nhưng nếu ông đã vô tình hay cố ý đồng lõa với chuyện gian lận thì nên tham khảo với luật sư trước khi tham gia cuộc phỏng vấn, vì những gì ông nói ra có thể hệ lụy đến thuế cá nhân ông.

Cuộc truy tố này không phải là chuyện hiếm hoi, mà thật sự xảy ra thường xuyên. Bộ Tư Pháp đã truy tố rất nhiều dịch vụ khai thuế gian. Sở Thuế thường hay cảnh báo là mọi người nên cẩn thận khi tìm người khai thuế cho mình.

Tôi được biết đa số người Việt mình tuân thủ luật thuế, minh bạch, đóng thuế đầy đủ. Nhưng có một số nhỏ hay đồn và rủ nhau đến khai thuế những nơi biết nhiều “mánh khéo” để giúp thân chủ lấy thuế về nhiều, bất kể có hợp pháp hay không. Nếu những “mánh khéo” này tương tự như những hành động gian lận thuế mà Bộ Tư

Pháp đang truy tố người khai thuế của ông, thì câu chuyện của ông hôm nay có lẽ sẽ làm động não một vài người hành nghề khai thuế và khách hàng đi khai thuế.

Có thể họ sẽ tự hỏi rằng liệu lĩnh khai gian để lấy thêm tiền về hay đóng thuế ít đi, thì liệu có đáng cái giá phải trả sau này hay không? Nhất là trong tình hình dầu sôi lửa bỏng hiện nay, khi chính phủ Mỹ đang ráo riết trục xuất các di dân nào mang bản án hình sự như trốn thuế (tax evasion), bạo hành gia đình (domestic violence), v.v.

HỎI: Chào chị Đài Thi, em độc thân, qua Mỹ định cư vào tháng 10, năm 2024. Em có đi làm nail được 2 tháng, tháng 11 và tháng 12, và có lãnh mẫu 1099 có ghi 3,000 đô la. Người khai thuế của em nói rằng em không cần khai thuế vì thời gian em đi làm quá ngắn ngủi và số tiền em kiếm được cũng quá ít, không đủ nhiều để phải bắt buộc khai

thuế. Em mới qua Mỹ, không rành luật thuế, chưa hề đóng đồng thuế nào, và không muốn trốn thuế. Nếu cần phải khai thì em sẵn sàng khai và đóng thuế. Nhờ chị giải thích cho em rõ. Cảm ơn chị nhiều.

ĐÁP: Chào em, em phải khai thuế nhé. Dù em đi làm chỉ một ngày hay một giờ mà có thu nhập trên mức phải khai thuế thì bắt buộc phải khai. Thành thử ra thời gian làm việc ngắn ngủi không phải là lý do để được miễn khai thuế.

Những ai làm nghề tự do và lãnh tiền mặt hoặc mẫu 1099-NEC, có thu nhập ít nhất 400 đô la cho những công việc này, thì bắt buộc phải khai thuế. Có thể không phải đóng thuế liên bang, nhưng chắc chắn là phải đóng 15.3 phần trăm thuế an sinh xã hội.

Những ai làm công nhân viên lãnh mẫu W-2 thì chỉ phải khai thuế nếu có thu nhập từ 14,600 đô la cho độc thân hoặc vợ chồng khai riêng, 21,900

đô cho độc thân có claim con nhỏ hoặc người phụ thuộc, và 29,200 cho vợ chồng khai chung. Tuy nhiên, thông thường những ai lãnh W-2 thì đã được chủ hay công ty trừ thuế sẵn trước, cho nên nếu đã trừ đủ rồi thì có thể không cần phải khai thuế cuối năm. Thu nhập thấp có thể sẽ được trợ cấp thuế. Dịch vụ khai thuế sẽ cho biết có cần khai hay không.

HỎI: Chào cô Đài Thi, người khai thuế năm 2023 và 2024 cho tôi nói là đã gửi giấy thuế qua cho Sở Thuế bằng điện tín. Đến bây giờ Sở Thuế vẫn chưa nhận được giấy thuế của cả hai năm. Người khai thuế nói rằng họ đã gửi mấy lần rồi, và bảo tôi cứ kiên nhẫn chờ. Vậy tôi phải chờ đến bao giờ? Tại sao gửi bằng điện tín mà lâu đến vậy?

ĐÁP: Thưa chị, câu chuyện này có cái gì đó không đúng lắm. Thông thường khai thuế điện tín (e-file) thì có kết quả trong vòng một vài phút. Hiếm hoi lắm mới có kết

quả chậm 1-2 ngày, chứ chậm mấy tháng hoặc mấy năm thì hoàn toàn không thể.

Thuế của chị lâu như vậy mà vẫn chưa qua được là do khai bị lỗi gì đó cho nên hệ thống vi tính của Sở Thuế không nhận được. Lỗi như thế nào đều được Sở Thuế ghi rõ để người khai biết đường mà sửa. Người khai thuế cần xem lại phần mềm khai thuế, trong phần e-file rejects.

Chị yêu cầu người khai thuế in ra cho chị mẫu 9325. Nếu đã khai điện tín thành công thì sẽ nhận được mẫu này từ Sở Thuế để in ra ngay tại chỗ cho chị, cùng lúc với in giấy thuế. Form này sẽ ghi rõ ngày nào Sở Thuế nhận được. Một khi Sở Thuế đã nhận được rồi thì không thể gửi thêm 2, 3 lần nữa.

Tôi đoán rằng thuế hai năm qua của chị chưa khai. Tốt hơn hết chị nên nhờ ai khai lại, chứ để càng lâu thì bị phạt càng nặng.

NĐT

IRS TAX PRO
NGUYEN TAX FIRM LLC

Đài Thi
Jacqueline Nguyen, EA

ADMITTED TO PRACTICE BEFORE THE IRS
ENROLLED AGENT

CỰU THANH TRA
Sở Thuế IRS

Chuyên giải quyết mọi vấn đề về thuế liên bang IRS:

- Nợ Thuế Trầm Trọng \$10,000 – \$100,000
- Xin Giảm Thuế và Xóa Tiền Phạt
- Tài Sản Bị Tịch Thu
- Kiểm Toán Thuế
- Trốn Khai Thuế Nhiều Năm
- Chứng Nhận Đơn Xin IRS ITIN CAA
- Và Nhiều Dịch Vụ Khác

VĂN PHÒNG THUẾ TAX CONSULTANT

Đại diện cho khách hàng trên khắp 50 tiểu bang

📍 445 Walnut Street, Suite 105
Richardson, TX 75081

☎ **214-799-1040**
✉ contact@IRSTaxPro.net
🌐 www.IRSTaxPro.net

HỒ ĐẮC VŨ

HỒ ĐẮC VŨ
MELROSE, MA

Đồn Keating

Nắng vẫn còn gay gắt, dù trời đã tháng 10. Những cơn gió khét mùi sa thạch của vùng núi đá quanh thị trấn Kamdesh thổi tung những bụi gai, có các nhánh dài màu nâu đậm, đã khô, quấn lại với nhau, tròn như một trái cầu lớn, lăn lừng tung về phía thung lũng nằm dọc theo con đường nhựa. Mặt đường đầy những lỗ đạn pháo, các miếng nhựa đen văng khắp nơi. Vết tích còn lại của hơn 300 chiến binh Taliban, bày trận biến người, tràn ngập tiền đồn Keating hai tuần trước.

Hai anh Taliban râu xồm, đội nón sắt Mỹ, đồng phục đen, đang ngồi ngủ gục trong chiếc thùng gỗ cao, đã được cửa một lỗ hình vuông lớn phía sau lưng để làm trạm gác của tiền đồn Keating. Trong đám bụi mù từ xa. Tiếng người nói cười, la hét, tiếng bánh xe

Lon thịt bò

kéo lộp cộp, tiếng thùng thiếc lạnh lạnh, tiếng lửa hí, dê be be đang tiến tới. Anh Taliban, đứng dậy, thò đầu qua lỗ hình vuông, nheo mắt nhìn.

- Ala! Ala!

Gã rút nòng súng Ak vô lỗ vuông, chân đá người bạn đang ngáy. Anh ta đứng dậy, dụi mắt, há miệng.

- Alaaaa!

- Tạch! Tạch! Tạch!... Tạch! Tạch! Tạch!

Hai loạt Ak nổ tung lớp nhựa đường.

- Ngừng lại! Không được tiến tới!...Tụi tôi bắn!

Hai cái miệng dưới đám râu xồm, cùng la lên.

Đoàn người đứng khựng lại. Đám đàn ông, râu tóc lùm sùm, mặt mày bết bết trong lớp mồ hôi đầy bụi đất, trùm những áo choàng rách như giẻ lau. Tay cầm cuộc chim, xẻng, cửa tay, dao dài, búa, rìu, mỏ lết. Vài chị đàn bà trùm vải thô kín mít, lộ cặp mắt đen mịt mịt, tay kéo theo mấy con lừa, dê, được cột giỏ cói 2 bên để chở đồ. Chục đứa con nít, ở trần, quần dài rách ống, bao vải vắt vai. Im lặng. Tiếng chuông đeo cổ của mấy con dê, trườn leng keng.

Cả chục cái miệng của đám dân nghèo, la to.

- Aaaaaaa... Laaaaaaa!

2 tay Taliban đưa súng.

Đoàn người tỉnh bơ trần tới, chạy ủa vô cổng.

- Ala!

2 tay Taliban lắc đầu, ngồi xuống, ngủ tiếp.

Lấy lương thực

Vậy là. Cuộc chim, xẻng, cửa tay, dao dài, búa, rìu, mỏ lết, vung lên. Vậy là đục, cắt, cửa, đập, gõ ván, gõ nóc nhà, gõ sườn sắt tiền chế của cả trại, bỏ lên lưng lừa, lưng dê, cột lại thành từng bó, chở về nhà, hoặc bỏ mọi thứ lên tấm lợp mái bằng nhựa cứng, cột 2 dây, tròng vô cổ lừa, kéo ra khỏi đồn, chất thành từng đống, rồi thân nhân tới khiêng về nhà.

Khu trung tâm chỉ huy đã tan nát, chỉ còn lại vài khung sườn sắt lấp rập đã hàn cứng và mái nhà với những tấm lợp bằng sợi nhựa màu xanh bẽ, những lỗ lớn vì bom đạn. Một nhóm người đang dùng thang, leo lên gõ mái và những sườn sắt lấp rập của các căn trại kế bên.

Ông quán khăn trắng, chỉ tay.

- Tụi bay gõ hết sườn sắt ra, cột thành từng bó, tao lấy chiếc Toyota, chở về.

- Nhưng sườn nhà lớn quá, gõ hết làm gì?

- Tao muốn làm nhà lớn, ở chung với 2 cô vợ đẹp như con gái Alibaba! Mẹ! dịp may hiếm có... Gõ đi! Cả đám cười.

Bên khu lương thực, dân Keating đông hơn những khu khác. Đây là 2 dãy nhà kho, gồm 4 căn rất

lớn, cung cấp toàn bộ lương thực tươi và khô cho quân đội Mỹ cùng các nước tham chiến ở miền Đông Afghanistan.

Babak lừa 6 con dê vô cái chuồng nhỏ, xếp bằng những tảng đá xám, cao khuất mình con dê đục, hai bên trồng hai cây cột, sợi dây gân dài nối hai đầu, miếng ny lông bằng nhựa mỏng màu xanh lá, in hình ngực trang của quân đội Mỹ phủ ngang làm mái che. Những người chăn dê lâu năm trên vùng núi đá này, đã dựng cái chuồng từ mấy năm trước, để có chỗ cho dê đi ăn tránh mưa dông, gió bão bất chợt.

Babak chạy ủa xuống núi, theo nhóm người trần vô đồn Keating lấy thực phẩm.

Ai đó la lên.

- Chạy tới kho lương thực lấy đồ ăn!

Một nhóm người với xe cút kít, xe thùng bằng gỗ. Chạy vòng qua nhà kho lớn. Babak, cột chiếc bao gạo vô lưng, chạy theo.

Trước mặt Babak là cổng kho lương thực mở rộng. 2 người, khiêng 2 bao bột mì lớn, chồng lên nhau, bỏ vô xe kéo, sau lưng là 4 người, khiêng một nửa con bò đông lạnh đã rã đá, tòng teng khúc đuôi đỏ lòm, rót những mảng máu xuống đất. Bên kia, 2 cậu nhỏ bằng cỡ Babak, khiêng 2 cái đuôi trườn, thả vô tấm ny lông đen

nằm dưới đất. 2 cậu nắm 2 đầu.

- Kéo ra cổng, có xe cút kít của mẹ chở về.

- Ê! Khoan!

Cô nhỏ tóc tai rối như râu bắp, chạy tới, 2 tay kéo theo 2 thùng nho xanh, bỏ lên tấm ny lông.

- Kéo ra cho mẹ luôn.

Một xe thùng khác, hai người đẩy phía sau, hai người kéo phía trước. Chát đầy đuôi bò, đuôi trườn, vài bao bột mì, 2 thùng bánh mì dài, có bao bột bị rách, rải một đường màu trắng, dọc theo hông xe. Sát bên, là cô gái bịt mặt với tấm mạng xanh lơ, đang đẩy con dê ốm nhách, 2 bên hông là 2 túi vải đựng đầy những con gà tươi đã rã đá và những bắp cải bắt đầu héo.

Babak thêm thường nhìn những con gà.

"Arah, Ba của Babak, 45 tuổi, cựu chiến binh Taliban, mất một cánh tay trong trận đánh mình hy sinh. Ông trở về nhà sau 5 năm tham chiến. Nhà là túp lều gỗ, lợp lớp rơm rạ, mỏng tới độ ánh mặt trời rọi sáng trưng cái nền đất gỗ ghề. Bên ngoài là bếp, với cái lò bằng đá truyền từ đời ông nội, bên trong 1 giường ngủ đã sạm xuống đất vì gãy 4 chân. Babak, đứa con trai 8 tuổi, phải ngủ trên bàn mỗi đêm, sau bữa ăn tối. Nó thay người cha cụt tay, đang bị sốt nặng vì

vết thương làm độc, chặn đàn dê 6 con. Tối hôm qua, Babak đã đánh tan trái trứng gà cuối cùng trong lon nước lớn, nó lấy chảo, chiên lên với búp bông cải đã héo vàng cho ba ăn tối. Phần nó, chỉ cắt một miếng nhỏ, nhai với miếng bánh mì đẹp, đã khô mấy ngày rồi. Sáng, Babak vắt được 6 lít sữa dê, nó lấy 1 lít nấu lên cho ba.

- Con đem 5 lít đi bán, khi đi chăn dê, con sẽ mua bánh mì... Ba uống đồ lít sữa, tối con mua thịt về ăn.

Babak bước ra, nó kéo tấm giấy bìa, che cái cửa sổ nhỏ, tránh những cơn gió núi lạnh ngất lòn vô phòng ba, vào buổi chiều."

Babak chạy vô kho thực phẩm. Khu rau quả, những thùng trái cây còn nhiều, có những thùng rớt xuống nền, đã nát ra. Babak chồm lên, kéo 1 thùng bìa cứng, lấy 2 trái dưa hấu, 1 hộp táo đỏ, 1 hộp lê, 1 cục phô mai lớn, 2 hộp nước cam tươi, bỏ vô túi vải. Khu chứa gạo, bột mì, nằm ở cuối kho, những bao vải trắng, chất cao tới lưng chừng nóc. Babak lấy 4 bao bánh mì lát. Nó không lấy bột mì, vì không có chỗ chứa. Qua một cửa lớn, là khu đông lạnh, chứa bò, gà, trù, cá. Điện của đồn Keating mới tắt, kể từ lúc chiếc C-130, chở toán lính Mỹ cuối cùng cất cánh khỏi phi trường Kabul

3 ngày trước, nên mọi thứ cá thịt, thực phẩm đông lạnh đều đã rã đá, nước chảy thành những đường dài dưới các dãy kệ gỗ chứa hàng. Thịt vẫn còn rất nhiều. Có những tảng thịt bị ai đó không khiêng hết, bỏ lại, nằm lẫn lóc trên nền nhà, đang bốc mùi. Những khúc thịt bò, trù nằm trên quầy cũng bắt đầu vữa ra với cái nắng hầm hập trên nóc kho.

Rất nhiều người lấy tay sờ thử vô các tảng thịt bò thấy còn màu đỏ tươi.

- Nó hư ở bên trong, có giới rồi.

- Thịt gà là tệ nhất, vì mau thúi... Tao chỉ lấy được 2 con gà trong một thùng lớn 24 con.

- Cá thì đừng đụng vô, thấy thì tươi...

Chị đàn bà bịt mặt lắc đầu.

- Ở trong ươn hết!

- Thịt trù khá hông?

Chị nhún vai.

- Tao mới lấy được 1 đùi... Chưa hôi, còn ăn được tối nay.

Chị chỉ tay.

- Ở ngay quầy đó... Nhớ coi cho kỹ, thịt có đốm nâu, đốm xanh là khỏi lấy... Mẹ! Động vô là tiêu chảy rồi qua thương hàn cấp kỳ... Về với Ala là cái chắc!

Tim đồ hộp

"Vây! Mình qua kho đồ hộp là an toàn. khỏi sợ hư"

Babak tới cái cửa hông lớn thông qua khu đồ hộp, đồ khô.

Ba tầng quầy dài, chạy ngang căn phòng, từ vách này tới vách kia, ở giữa là 3 lối đi song song. Từ lối đi, Babak vòng sát tường tới quầy đồ hộp.

Còn rất ít đồ hộp trên quầy. Vài thùng súp gà hộp bằng thiếc, lớn bằng bắp đùi của Babak, dù không biết chữ Mỹ, nhưng nhìn thấy hình con gà đã làm thịt, nằm trên đĩa, Babak biết chắc đó là thịt gà, thùng có hình đùi gà, bảo đảm là đùi gà. Thùng với hình tô súp và những lát gà xé, chắc chắn là súp gà. Nhưng Babak lại không thích thịt gà, cũng như ba nó, nó chỉ thích thịt bò, trù hoặc dê. Babak qua quầy bên kia. Chỉ vài thùng gà nằm trên quầy, một số rớt xuống sàn, đã móp méo, quầy có bảng trắng, ghi chữ "BEEF", hoàn toàn không còn thùng nào. Mọi người cũng như Babak, họ thích bò, và họ đã lấy sạch. Babak tiu nghỉu, nó thở dài.

"Vây thì đâu có gì cho ba ... Mình đã nói rằng sẽ mua thịt về ăn tối nay!"

Babak, ngồi xuống cái ghế dài sát tường, nhìn những người khác leo lên quầy, lấy mấy thùng gà, chuyển xuống cho người thân bỏ vô thùng, đưa lên xe đẩy.

"Hay là mình lấy thùng súp gà về ăn đỡ"

Babak nhìn lên quầy, một thằng nhỏ leo lên lấy hết 4 thùng súp gà xé, chuyển xuống cho mẹ nó phía dưới.

Babak đứng dậy, chậm rãi đi quanh khu đồ hộp, tới quầy thịt bò, ngồi xuống nhìn qua các quầy và những góc ở sát bên dưới.

"Biết đâu người ta còn bỏ sót thùng thịt bò"

Babak đi hết 2 quầy dài, nhìn từ trên xuống dưới, từ dưới lên trên. Không còn một thùng nào sót lại. Babak vòng thêm một lần nữa. Vẫn không có thùng nào.

Nó thất vọng, mặt buồn xo. Bước ra ngoài sân trước cửa nhà kho. Babak cởi cái túi đeo lưng, đếm

"Hai trái dưa hấu, 1 hộp táo đỏ, 1 hộp lê, 1 cục phô mai lớn, 4 bao bánh mì, 2 hộp nước cam tươi"

"Không! ba thích thịt bò, ba cần thịt bò" Nó lầm bầm.

Babak đứng dậy, nhìn chung quanh. Những bao bột mì, rau quả, trái cây, đùi trù, mấy thùng gà, dính đầy bụi đất, người ta không khiêng hết, bỏ lẫn lóc khắp nơi. Babak đi một vòng sân, hy vọng sẽ tìm miếng thịt bò hoặc thùng thịt bò đóng hộp nào mà ai đó đã quên hoặc không thể đem đi. Babak tới khu bãi rác, nơi người ta bỏ lại những gì không đem đi được. Nó bước vô, coi từng thứ. Và đúng là Ala có lòng

thương.

Trong một góc nhỏ, bị nhiều thùng thực phẩm đè lên trên, là một thùng bằng thiếc màu vàng nhạt, to cỡ bằng bắp đùi nó, đang nằm sát đất.

Babak bước nhanh tới, ôm lên. Chung quanh thùng, miếng giấy dài in hình cái đầu bò, và những miếng thịt bò cắt đẹp đẽ, đỏ hồng nằm trên lớp rau, trong cái đĩa to.

“Con đội ơn Ala! Đã có thịt bò cho ba con rồi!”

Babak không cần coi kỹ, nó chạy cái vèo ra khỏi Keating, lên núi lửa đàn dê về nhà.

Bữa ăn tối

- Ba ngồi vô bàn, uống nước cam tươi.

Babak khui hộp cam tươi, đổ vô ly. Ông Arah ra khỏi giường, ngồi xuống bàn, uống ly nước.

- Con có thịt bò cho ba.

Babak, kéo chiếc túi vải ra bếp. Nó lấy 2 cái đĩa nhôm móp méo. Nạy cái khoen trên nắp, khui thùng thịt bò. Babak đổ những miếng thịt bò không còn màu hồng, đây 2 đĩa nhôm, lấy chiếc muỗng lớn, múc nước súp đã có màu nâu đậm vô đĩa.

- Ba! Mình ăn buổi tối thật ngon.

Babak đứng dậy, lấy gói bánh mì, để trên bàn.

- Bánh mì Mỹ nè ba.

Nó lấy đưa một lát cho ông Arah

- Ăn với món thịt bò hầm mà ba thích.

Babak đẩy chiếc đĩa nhôm đầy thịt bò hầm tới.

Babak vô bếp, đem ra 4 miếng dưa hấu lớn, để trên bàn.

- Ba! Có luôn dưa hấu tươi!

Ông Arah nhìn đứa con trai, mắt rưng rưng.

- Ăn thịt bò đi ba!

Hai cha con ăn một mạch, sạch 2 đĩa bò hầm.

Sáng mai, Alam, người hàng xóm, không thấy Babak lùa dê lên núi, cũng không thấy khói trắng từ ống nhôm ở nóc lều.

Anh kêu lớn

- Ông Arah! Cậu Babak!

Trong nhà không một tiếng động.

Alam đẩy cánh cửa, bước vô.

Hai cha con Arah và Babak nằm chết dưới nền nhà lạnh ngắt, miệng sùi đống bọt đen. Ngay chân bàn, thùng thịt bò chỉ còn sót lại miếng thịt màu nâu đậm, những con giò màu xanh, bò lổm nhổm chung quanh. Trên chiếc bàn ăn nhỏ, 2 đĩa nhôm sạch trơn và 4 miếng dưa hấu đỏ tươi.

Alam khép cửa lại.

- Tội! Hai cha con chết... Chưa kịp ăn miếng dưa hấu tươi.

HDV

Nếu bạn có thắc mắc?

Nếu bạn có bất kỳ thắc mắc nào về các vấn đề An Sinh Xã Hội (Social Security) như: **Trợ cấp hưu trí- Trợ cấp người già- Trợ cấp tàn tật.**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Angie Hồ Quang.

Cô Angie Hồ Quang đến Hoa Kỳ năm 1984, là Giám đốc cơ quan tìm việc làm cho người Việt. Bà từng làm việc cho Sở An Sinh Xã Hội từ năm 1991 đến 2020.

Câu hỏi xin ghi:

Mục "An Sinh Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn cần trợ giúp hoặc có bất kỳ câu hỏi nào về tiêu chuẩn, quyền lợi **thực phẩm, chăm sóc sức khỏe**, bao gồm các chương trình **Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid), Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Cindy Thu Hoàng, phụ trách **Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)]**, đây là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình về các quyền lợi trên. Cô Cindy Thu Hoàng hiện đang là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang. Câu hỏi xin ghi:

Mục "Phúc Lợi Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn có bất kỳ **câu hỏi gì về Thuế** hoặc **gặp rắc rối với sở Thuế**, cần được giải thích và cố vấn miễn phí, xin đặt câu hỏi với cô Đài Thi.

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Xin gửi câu hỏi cho cô Nguyễn Đài Thi.

Xin ghi mục "Thuế vụ"

Gửi về email: bientap@trenews.net

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ
01-05-2025 - 07-05-2025

TÊN HÃNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
EVA AIR	2	LAX, TPE	\$1.122
ALASKA AIRLINES	2	SEA, TPE	\$1.132
CHINA AIRLINES	2	SEA, TPE	\$1,132
QATAR AIRWAYS	2	SEA, DOH	\$1.260
ALASKA/AMERICAN	2	SEA, TPE	\$1.299
ALASKA/JAPAN	2	SEA, TPE	\$1.307
CATHAY PACIFIC	2	SFPO, HKG	\$1.384
ASIANA AIRLINES	2	SEA, ICN	\$1.412
CHIAN AIRLINES	2	LAX, TPE	\$1,320

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẢI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$25,710 VN ĐỒNG
EURO	\$28,716 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$18,234 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$16,106 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$175.72 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1 USD	142,344 YEN NHẬT
	0.87939 EURO
	0.74347 BẢNG ANH
	1.38625 CANADA
	0.81845 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

1/5/1938

Ngày 1 tháng 5 năm 1940, là ngày sinh của nhạc sĩ Thanh Sơn. Ông tên thật là Lê Văn Thiện, quê quán Sóc Trăng. Ông bắt đầu nổi tiếng từ thập niên 1960 với những ca khúc trữ tình nói về tuổi học trò. Nhiều bản nhạc của ông được yêu thích, như: Ba tháng tạ từ, Chuyện tình hoa tigôn, Lưu bút ngày xanh, Nỗi buồn hoa phượng...

1/5/1975

Ngày 1 tháng 5 năm 1975, là ngày mất của Thiếu tướng Tư lệnh Quân đoàn IV Nguyễn Khoa Nam. Sau khi nghe tin Dương Văn Minh tuyên bố đầu hàng CSBV, ông đã tự sát trong phòng làm việc rạng sáng ngày 1 tháng 05 năm 1975. Hưởng dương 48 tuổi.

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thược ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

"Ta" nào?

Phạm Minh Chính - thủ tướng CSVN

Dân tỉnh khác nghe Tô Lâm (Tổng bí thư CSVN) nói chắc tủi thân lắm... (Nhớ cựu chủ tịch CSVN - Nguyễn Xuân Phúc đi 63 tỉnh/thành phố đều phong là tỉnh/thành phố "đầu tàu" của Việt Nam)

Ai chứ người CSVN nói là làm (nhưng làm ngược lại)...

Trần Kim Yến
Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Thành ủy TP.HCM

Lê Ngọc Quang - Bí thư Tỉnh ủy Quảng Bình - Cựu giám đốc đài VTV

Một người té xe được giúp đỡ ở Quận 1 - Sài Gòn - NGUỒN: DU UYÊN CHỤP

Đáy giếng...

Dạo này, mỗi ngày ở Việt Nam có hàng triệu người thích thú khoe các cuộc trò chuyện rất vui, rất thật với những trợ lý... ảo - AI (trí tuệ nhân tạo). Nhưng ở cuộc sống thật, hiếm có ai dám bày tỏ cảm xúc thật của mình trước những chuyện xảy ra trước mắt, kể cả lòng tử tế. Bởi, trong một xã hội nơi mà thật, giả lẫn lộn, giả nhiều hơn thật thì đôi khi sự hào sảng và tử tế được quy là giả tạo, làm màu, thậm chí là nhiều chuyện.

DU UYÊN
SAIGON, VN

Ví như câu chuyện mà bạn trẻ tên Melt Melt gặp vào khoảng 11h trưa ngày 16-4-2025 - bài viết của bạn Melt Melt khá dài, xin tóm tắt lại:

“Khoảng 11h trưa ngày 16-4-2025, Melt Melt đi vào hầm sông Sài Gòn thì gặp một nạn nhân

đang co giật, chảy máu miệng ngay trên đường trong hầm sông Sài Gòn. Nhiều người đi qua thờ ơ. Người viết cùng một số người khác đã dừng lại hỗ trợ sơ cứu và gọi xe cấp cứu 115.

Khi bảo vệ hầm sông Sài Gòn tới, họ không tuân thủ nguyên tắc sơ cứu căn bản - cũng không

nghe người có kiến thức sơ cứu như Melt Melt, họ ép di chuyển nạn nhân bị nghi chấn thương đầu với lý do “tránh kẹt xe”. Họ lên giọng, đe dọa và yêu cầu Melt Melt im lặng, thậm chí còn muốn tự ý chở nạn nhân đi, yêu cầu hủy xe cấp cứu, chỉ vì ngại rắc rối và muốn tìm chỗ an bài chiếc xe máy

của nạn nhân nhanh chóng.

Dấu hiệu Melt Melt thấy khả nghi: Hiện trường ban đầu cho thấy chiếc xe máy đã được dựng đứng che chắn cho nạn nhân, điều này mâu thuẫn với một vụ tạt té xe. Có khả năng người gây tai nạn đã bỏ đi sau khi dựng xe của nạn nhân lên. Không có ai gọi cấp cứu hoặc ở lại giúp, dù xe đã dựng sẵn – đặt nghi vấn về trách nhiệm và hành vi bỏ trốn của người gây tai nạn, cách giám sát của bảo vệ hầm sông Sài Gòn.

Trích nguyên văn một đoạn: Sau khi di chuyển nạn nhân vào lề, họ để nạn nhân ngồi dậy mặc dù mình đã nhắc nhở rằng với tình trạng choáng váng và đau đầu, nạn nhân nên được để nằm nghiêng theo đúng hướng dẫn. Thay vì lắng nghe, họ lớn tiếng yêu cầu mình không được nói thêm để họ “làm việc”. Sau một lúc chờ xe cấp cứu đến, đường gò cũng đã thông thoáng, các nhân viên bảo vệ lại muốn tự chở nạn nhân ra khỏi hầm. Lúc này, nạn nhân vẫn trong tình trạng choáng váng, đau đầu và khạc ra máu. Mình đã cố gắng ngăn cản vì biết rằng xe cấp cứu đang trên đường đến và việc hạn chế di chuyển người là cực kỳ quan trọng. Nhưng họ vẫn lớn tiếng, bảo mình “không có trách nhiệm” và yêu cầu mình im lặng

làm theo. Điều đáng nói là khi đã ra khỏi hầm, mối quan tâm hàng đầu của họ không phải là khi nào xe cấp cứu đến, mà là việc xử lý chiếc xe máy của nạn nhân ra sao...

Vấn đề Melt Melt đặt ra: Việc đào tạo sơ cứu và quy trình xử lý tình huống khẩn cấp ở nơi công cộng hiện đang bị đặt dấu hỏi nghiêm trọng. Ai sẽ chịu trách nhiệm nếu việc làm sai gây hậu quả cho nạn nhân? Kêu gọi các cơ quan có thẩm quyền rà soát, đào tạo lại, và chuẩn hóa quy trình xử lý sơ cứu, tránh để người dân thiệt hại thêm do sự vô cảm hoặc thiếu hiểu biết từ người có trách nhiệm.” - Hết tóm tắt.

Nghe nói, ở một số nơi khác trên thế giới, sơ cứu sai có thể bị kết án tù nữa. Và rõ ràng, câu chuyện trên đưa ra một vấn đề kinh khủng khác - đa số người dân biết cách sơ cứu cho nạn nhân cũng sẽ chọn không làm,

đa số người dân ở Việt Nam thấy rõ chuyện trái tai gai mắt như bạn Melt Melt cũng sẽ không dám kể. Bởi họ sợ liên lụy.

Mạng xã hội Việt Nam như một cái giếng sâu. Bạn hét xuống: “Tôi cứu người!” Và những tiếng vọng lên là: “Thật không?”, “Sao không quay clip lại?”, “Có ghét chính quyền không đấy mà kể như vậy?”, “Lấy gì chứng minh?”, “Bạn là ai, học ở đâu?”, “Cô này chắc không phải người Việt chính gốc mới dám viết thế!” - Những giọng điệu đó có thật trong các bình luận về bài viết của Melt Melt, chúng như vọng lên từ đáy giếng, nhưng là đáy giếng của lòng tin.

Bởi những tiếng vọng đó, Melt Melt, sau khi hành động đúng, lại phải viết status dài như số Táo quân (kèm theo hình chụp tin nhắn nói chuyện với nạn nhân) để thanh minh:

Các nhân viên bảo vệ thậm chí còn nản nặc đòi tự chở nạn nhân đi và bắt mình gọi cho 115 để hủy xe cấp cứu. May mắn thay, xe cấp cứu đã đến kịp lúc trước khi họ có thể thực hiện ý định này. Khi xe cấp cứu vừa tới, một nhân viên bảo vệ nói với nạn nhân rằng sẽ đưa xe đến bệnh viện chung, một nhân viên khác còn hỏi bác sĩ có thể đưa nạn nhân đến bệnh viện A không (mình nghe không rõ tên, nhưng bác sĩ nói là bệnh viện tuyến trên). Ban đầu mình nghĩ họ đang lo cho sức khỏe nạn nhân, nhưng khi bác sĩ từ chối, họ lại quay sang nói với nạn nhân hãy đến đồn công an lấy xe. Hóa ra họ chỉ muốn đưa nạn nhân đến bệnh viện A vì nó gần, thuận tiện cho việc xử lý chiếc xe, chứ không phải vì lo cho nạn nhân.

Đối với những người trong tình huống nguy hiểm, các nhân viên bảo vệ khu vực hay những người có trách nhiệm tương tự, đáng lẽ phải là những chiếc phao cứu sinh, là người đầu tiên hỗ trợ và xử lý vấn đề một cách chuyên nghiệp. Thế nhưng thật đáng buồn khi họ lại thiếu kiến thức sơ cấp cứu cơ bản, thiếu trách nhiệm và còn có thái độ thoái thác vấn đề.

Cô gái kể tỉ mỉ câu chuyện và rất bất bình - NGUỒN: MELT MELT

“Xin chào mọi người, mình thực sự bất ngờ và xúc động khi bài viết về sự việc ở hầm sông Sài Gòn được chia sẻ rộng rãi như vậy. Mình rất cảm kích vì mọi người đã cùng quan tâm và lan tỏa thông điệp nhằm thúc đẩy những thay đổi tích cực. Mình cũng muốn chia sẻ thêm một vài chi tiết để làm rõ hơn về sự việc và tránh những hiểu lầm không đáng có.

Đầu tiên, mình muốn khẳng định đây là tài khoản cá nhân của mình thật. Mình vốn sống khá kín tiếng và chỉ dùng Facebook để kết nối với khoảng 200 người thân quen, nhắn tin là chủ yếu. Mình không hề có nhu cầu nổi tiếng hay thu hút sự chú ý. Thực tế, mình đã suy nghĩ rất nhiều trước khi quyết định chia sẻ câu chuyện này, phần vì quá bức xúc với cách xử lý tình huống, phần vì không muốn sau này phải hối tiếc vì đã im lặng. Nạn nhân trong sự việc vẫn đang giữ liên lạc với mình và cũng đã chia sẻ lại bài viết này.

Về việc tại sao mình không chụp ảnh hay quay video làm bằng chứng, thành thật mà nói, đây là lần đầu tiên mình trực tiếp đối mặt với tình huống có người co giật, mất ý thức. Khi đó, ưu tiên hàng đầu của mình là gọi 115 và theo dõi tình trạng nạn nhân. Mình cần giữ điện thoại luôn trong trạng thái sẵn

sàng để nhận cuộc gọi từ đội cấp cứu nên đã không dùng cho mục đích khác. Mình cũng nghĩ rằng trong hầm có camera giám sát nên nếu cần thiết, cơ quan chức năng có thể trích xuất để làm bằng chứng.

Mình thừa nhận rằng mình cũng rất lo sợ về những rủi ro và trách nhiệm khi can thiệp vào tình huống này. Mình không trách những người đi trước không dừng lại giúp đỡ, vì mình hiểu nỗi lo “nếu mình không làm tốt thì sao?”, “lỡ mình bị ảnh hưởng thì sao?”, hay “nếu nạn nhân gặp chuyện không may thì sao?”. Đây có thể là ký ức ám ảnh nhất đối với mình nếu có chuyện gì không may xảy ra. Nhưng khi quyết định dừng xe, mình đã chấp nhận một phần rủi ro và trách nhiệm, vì nếu ai cũng sợ liên lụy thì ai sẽ là người đứng ra giúp đỡ những người đang gặp nạn?

Về việc mình có tư cách gì để can thiệp, mình là một trong những người đầu tiên tiếp cận nạn nhân và hiện trường, nắm rõ tình trạng ban đầu nhất. Những người đến sau không biết chính xác tình hình lúc đó. Mặc dù không phải chuyên gia y tế, nhưng mình đã học qua sơ cứu và biết những nguyên tắc cơ bản cần tuân thủ. Mình từng được học về những trường hợp đáng tiếc do

cách sơ cứu sai - không ai cố ý làm hại nạn nhân cả, họ chỉ làm những điều họ tự cho là đúng. Nếu mình hay người thân mình là nạn nhân, mình cũng không muốn tình hình được xử lý bởi những người thiếu kiến thức sơ cứu và trốn tránh vấn đề như vậy.

Mình chia sẻ những điều này với mong muốn lên án và thay đổi cách xử lý thiếu trách nhiệm như đã nêu trên bài viết. Mình hy vọng sự việc này sẽ góp phần nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của kiến thức sơ cứu và quy trình xử lý chuyên nghiệp trong các

tình huống khẩn cấp. Những người có trách nhiệm cần được đào tạo bài bản để bảo đảm an toàn cho người dân. Mình chân thành cảm ơn mọi người đã quan tâm, chia sẻ và đồng hành.” - Hết.

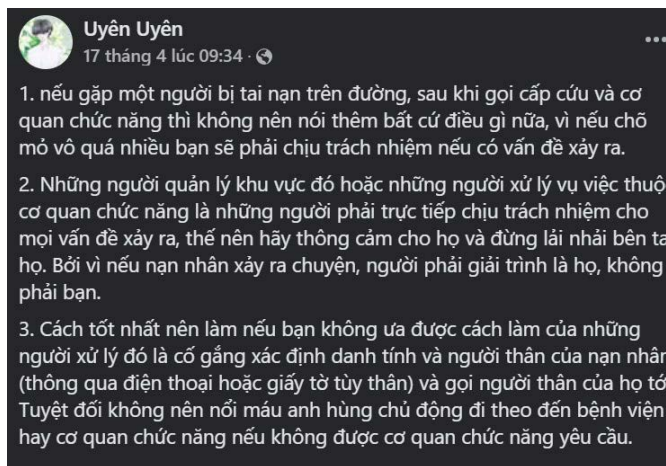
Nếu bạn mỏi mắt, bực bội khi đọc bài này, vấn đề không nằm ở Melt Melt, mà ở cách xã hội này đang “sản xuất” ra con người: thờ ơ, sợ trách nhiệm, đổ lỗi cho người lên tiếng. Chúng ta đang sống trong một xã hội mà người ta cãi nhau về cách sơ cứu còn nhiều hơn là học cách sơ cứu. Người có trách nhiệm lại không có chuyên môn. Người có

chuyên môn thì bị yêu cầu... cảm miệng. Người dân thì không biết tin ai, không biết giúp ai, vì sợ mang họa. Hầm sông Sài Gòn - nơi được đầu tư hàng nghìn tỷ - nhưng vẫn chưa có nổi một đội sơ cứu chuyên nghiệp trực 24/7. Vậy nếu có vụ nổ, sập, tai nạn hàng loạt thì ... bảo vệ sẽ hô to: “Mọi người ơi, tránh kẹt xe nhé!”?

Khi bạn rơi vào giếng, bạn sẽ hy vọng có ai đó đưa thang dây xuống hay mong người ta quăng một cây chổi và bảo: “Tự quét dọn hiện trường giữ cái nha”?!

Một đất nước luôn hô hào phát triển, nhưng nhân đạo, tánh nhân bản lại đang... thoái hóa. Một thế hệ học đủ kiến thức từ những con chip nhân tạo nhưng không dám giơ tay ra giữa đời thực. Chúng ta không thể đòi một xã hội tử tế nếu mỗi lần có người làm điều đúng, họ lại bị giễu cợt, nghi ngờ và cô lập. Một xã hội văn minh phải là nơi người tốt được khuyến khích, không phải cần được “hộ giá”.

Một xã hội nếu thiếu bác sĩ thì nguy hiểm, nhưng nếu thiếu người dám cứu người thì tuyệt vọng. Đáy giếng - không phải là nơi của lòng tốt, mà là nơi lòng tốt bị ném xuống. Hãy quăng cái thang dây xuống, đừng để nó ở lại đó, mãi mãi.

Có nhiều bình luận từ chỉ trích thô lỗ tới thiện chí khuyên
“Melt Melt: không nên “nhiều chuyện”: - NGUỒN: MELT MELT

DU

Quý độc giả muốn có thêm tin tức cập nhật, xin liên lạc với một văn phòng Robert Mullins International gần nhất: Westminster: (714) 890-9933, San Jose (408) 294-3888, Sacramento (916) 393-3388 Email: info@rmiodp.com Hoặc www.facebook.com/rmiodp

Thường trú nhân có thể bị trục xuất không?

LÊ MINH HẢI
SAN JOSE, CA

Mahmoud Khalil là một nhà hoạt động ủng hộ Palestine và là thường trú nhân hợp pháp của Hoa Kỳ. Anh đã bị Cơ quan Thực thi Di trú và Hải quan Hoa Kỳ (ICE) bắt giữ vào đầu tháng 3 năm nay. Anh có phạm tội không? Không, nhưng Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ đã quyết định rằng anh phải bị trục xuất.

Sau khi Hamas tấn công Israel vào tháng 10 năm 2023, Khalil là người lãnh đạo các cuộc biểu tình ủng hộ Hamas tại Đại học

Columbia ở New York. Bây giờ những người ủng hộ anh nói rằng anh có quyền biểu tình và có quyền lên tiếng ủng hộ Hamas.

Bộ Ngoại giao cho biết vụ việc của Khalil không liên quan đến Quyền tự do ngôn luận của Tu chính án thứ nhất. Nhưng luật Di trú và Quốc tịch Hoa Kỳ quy định rằng bất kỳ người nước ngoài nào cũng có thể bị trục xuất nếu họ có mặt tại Hoa Kỳ phản đối chính sách đối ngoại của Hoa Kỳ, hoặc có thể dẫn đến mối đe dọa đối với an ninh quốc gia.

Bạch Cung cho biết Khalil đã cố gắng giành sự ủng hộ cho Hamas và phát tán chủ nghĩa bài xích Do Thái theo cách chống lại chính sách đối ngoại của Hoa Kỳ. Anh ấy không vi phạm bất kỳ luật nào, nhưng có khả năng anh ấy đã vi phạm Luật Di trú và Quốc tịch Hoa Kỳ. Do đó, anh ấy có thể bị trục xuất.

Bộ trưởng Ngoại giao Marco Rubio cho biết Khalil là người có thể xanh, là người lãnh đạo các cuộc biểu tình chống Israel tại Đại học Columbia, và Khalil là người ủng hộ Hamas, một tổ chức khủng bố.

Thẻ xanh có thể bị thu hồi không? Có một số lý do khiến một cá nhân có thể bị mất thường trú nhân và bị trục xuất. Hầu hết là do người có thẻ xanh phạm tội, bao gồm tội bạo lực, tội gian lận hôn nhân, gian lận di trú, lạm dụng chất gây nghiện và các tội khác. Trong trường hợp phạm tội bạo lực, việc trục xuất hầu như luôn luôn là tự động.

Theo Đạo luật Di trú và Quốc tịch, người có thẻ xanh không cần phải bị kết án về tội phạm mới bị trục xuất. Ví dụ, nếu họ tham gia vào các hoạt động khủng bố, hoặc nếu họ có khả năng làm như vậy, thì cũng có thể bị trục xuất.

Một lý do khác khiến người có thẻ xanh có thể mất tư cách thường trú nhân nếu họ rời khỏi Hoa Kỳ quá lâu. Thông thường, nếu ở ngoài Hoa Kỳ hơn 1 năm, cơ quan Hải quan và Biên phòng sẽ thẩm vấn họ khi họ cố gắng nhập cảnh vào Hoa Kỳ.

Người có thẻ xanh có cùng quyền như công dân Hoa Kỳ không? Mọi người ở Hoa Kỳ đều được Hiến pháp Hoa Kỳ bảo vệ. Điều này bao gồm người có thẻ xanh, người có chiếu khán và cả người di dân bất hợp pháp. Nhưng, không giống như công dân, người có thẻ xanh có thể bị trục xuất nếu họ vi phạm tư cách của mình tại Hoa Kỳ.

Bạch Cung cho biết Mahmoud Khalil có thể bị trục xuất. Theo Đạo luật Di trú năm 1952, Bộ trưởng Ngoại giao có quyền thu hồi thẻ xanh hoặc chiếu khán đối với những cá nhân phản đối chính sách đối ngoại hoặc an ninh quốc gia của Hoa Kỳ.

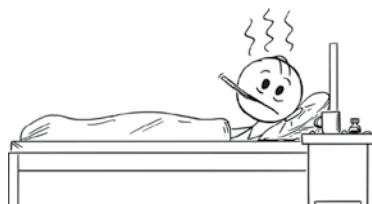
Liên quan đến trường hợp của Khalil, Bạch Cung cho biết, “Hoa Kỳ có toàn quyền kiểm soát việc cho phép nhập cảnh vào đất nước. Chúng ta là một quốc gia có chủ quyền. Được vào Mỹ là một đặc ân - một đặc ân đặc biệt. Đó không phải là một quyền. Không ai có quyền được cấp chiếu khán du học. Không ai có quyền được cấp thẻ xanh.”

LMH

Suy Đi Ngẫm Lại

Đàn ông không phải hơn nhau có được bao nhiêu bồ bịch, mà hơn nhau ở chỗ có một phụ nữ luôn bên cạnh anh ta ngay cả lúc anh ta khó khăn nhất.

SUU TÂM

Đồng tiền không dạy ta làm người nhưng dạy ta hiểu bản chất của con người.

SUU TÂM

Điểm số không nói nên năng lực. Tuổi tác không nói lên sự trưởng thành.

SUU TÂM

MINH HẢI

Với hàng xóm

Ở đâu cũng vậy, ta cần có những người hàng xóm tử tế, đối xử với nhau trong sự hiểu biết. Thế nhưng thực tế không được như vậy: đôi khi ta gặp một người cư xử tùy tiện, khiến ta bực mình, khó chịu.

Một độc giả viết cho bà Peggy: Bà hàng xóm ở cạnh nhà chúng tôi thường ghé qua chơi mà không gọi điện báo trước. Tôi mến bà nhưng những cuộc viếng thăm đột ngột ấy khiến tôi khó chịu, có lúc thấy bà xuất hiện tôi đã kéo màn cửa lại, làm như mình không có nhà. Thưa bà Peggy, có cách nào tốt hơn để tránh tình huống khó xử này.

Bà Peggy trả lời: Chuyện xảy ra cho thấy dường như giữa cô và bà hàng xóm không có sự thỏa thuận trước về những cuộc viếng thăm. Cô nên nói cho bà ấy là cô muốn được gọi báo trước lúc nào bà ấy muốn ghé chơi. Tuy nhiên cô phải thật khéo léo và kiên nhẫn. Chẳng hạn, lần sau thấy bà ấy xuất hiện, cô có thể nói như sau với bà ấy: Chị Kathy ơi, tôi rất thích tiếp chị nhưng hiện tôi đang bận nhiều việc không thể nói chuyện với chị được. Mong chị hiểu cho. Tôi sẽ gọi điện cho chị để sắp xếp thì giờ gặp nhau. Tiếp theo sau đó, cô gọi cho bà ấy bàn về ngày giờ của cuộc gặp sắp tới. Làm như vậy nhiều lần bà hàng xóm sẽ hiểu vấn đề và cư xử đúng cách. Và tình bạn của cô và bà ấy cũng sẽ tốt đẹp.

MH- THEO THE ETIQUETTE GIRLS

BẢO HUÂN

HOÀNG VŨ

Trong những kỳ báo trước, chúng ta đã đề cập đến cách xử trí các mùi hôi trong nhà, như mùi xuất phát từ thực phẩm, thú cưng, ẩm mốc, từ phòng tắm. Để kết thúc, sau đây là những tình huống đặc biệt:

Khử mùi hôi trong nhà

KỲ 5

HÃY HÀNH ĐỘNG NGAY NẾU BẠN NGƯỠI THẤY...

Mùi trứng thối

Đây có thể là dấu hiệu rò rỉ khí gas, có nguy cơ gây nổ. Đừng làm bất kỳ việc gì liên quan đến điện (kể cả bật đèn), và hãy rời khỏi nhà ngay. Đóng cửa lại và đi cách xa nhà ít nhất 300 feet. Sau đó, gọi 911 và đường dây khẩn cấp của công ty cung cấp gas.

Mùi nhựa cháy

Mùi này có thể là dấu hiệu dây điện quá nóng trong một dụng cụ điện hoặc hệ thống sưởi, thông gió, điều hòa. Nếu bạn cũng thấy có khói hoặc tia lửa, hãy rời khỏi nhà và gọi 911. Nếu không có dấu hiệu nguy hiểm tức thì, hãy tắt cầu dao điện liên quan và gọi thợ điện càng sớm càng tốt.

Mùi khói

Nếu không thể nhanh chóng xác định và xử trí nguồn gốc mùi khói (chẳng hạn như nồi hầm bị quên trên bếp quá lâu), hãy rời khỏi nhà và gọi số cứu hỏa. Nếu vấn đề nhẹ hơn - ví dụ như một cái nồi bị cháy làm khói cả gian bếp - hãy tắt bếp, mở cửa sổ để thông gió và đặt vài gói hoặc chén than hoạt tính (activated charcoal) chung quanh phòng. Rắc baking soda lên thảm hoặc sàn gần đó và để qua đêm. Hút bụi vào ngày hôm sau để loại bỏ mùi còn sót lại.

3 MÙI BÍ ẨN

Cách xác định mùi hôi xuất phát từ đâu và cách xử trí

Mùi như... VỐ ĐÓ

Mùi này có thể do vi khuẩn phát triển trong các cuộn ống của hệ thống điều hòa trung tâm. Nếu đúng vậy, bạn nên gọi thợ máy lạnh đến làm sạch và niêm phong hệ thống để ngăn mùi tái diễn.

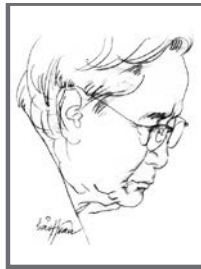
Mùi như... TRÁI CÂY

Nấm mốc thường có mùi ẩm và đất, nhưng đôi khi có thể có mùi ngọt như trái cây (hoặc hơi chua). Nếu nghi ngờ có nấm mốc nhưng không biết nguồn gốc, hãy kiểm tra những nơi khuất tầm mắt - như dưới bồn rửa chén hoặc bồn rửa mặt. Một chỗ rò rỉ khiến nấm mốc phát triển có thể đang ẩn sau các vật dụng tẩy rửa chứa dưới đó.

Mùi như... BẮP CẢI THỐI

Nếu không phải là bắp cải cũ thật sự, có thể có một con chuột chết (hoặc sinh vật nhỏ khác) trong nhà bạn. Không tìm ra được xác? Có thể nó đang phân hủy trong tường hoặc trần nhà. Bạn có thể đợi vài tuần để mùi biến mất (xịt khử mùi tạm thời có thể giúp giảm mùi) hoặc gọi dịch vụ diệt côn trùng.

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Con mắt của bức tường đá đen

30 Tháng Tư lại về, gọi nhớ bao nhiêu kỷ niệm.

Cũng trên mục này, Tim Nguyễn có viết vào dịp kỷ niệm Tháng Tư Đen năm nào:

... Bồng chóc Sài Gòn đổi chủ. Rạng đông một màu xám mọc lên trên thành phố. Và mưa... Có lẽ người dân Sài Gòn hiện phiêu bạt khắp nơi trên thế giới không ai quên được những cơn mưa ngày ấy. Mưa vào lúc hùng đông thành phố. Đã bao nhiêu năm qua rồi mà những ảnh bóng của một thời chưa tan biến. Những cơn mưa của Sài Gòn năm ấy, mưa trái mùa, che khuất chân trời. Những trang thơ tình đẹp để về một Sài Gòn áo lụa như mơ của Nguyên Sa đã khép lại. vở kịch Giác Mộng Đêm Hè của anh và em cũng đã hạ màn. Bây giờ là một vở tuồng khác, với một câu chuyện khác, những đào kép khác. Này nghe ba tiếng gõ trên sàn ván, sân khấu mở màn với cảnh Thị Kính

ngồi ru con trước hiên chùa. Bên ngoài trời đang mưa... Mưa rơi, mưa bây giờ rơi trên những trang kinh Địa Tạng.

Thành phố lúc rạng đông, mưa. *Em đi trong mưa, cúi đầu, nghiêng vai...* Trần Dần đã viết như thế về những cơn mưa Hà Nội thời Nhân Văn Giai Phẩm. Còn em, cô ca sĩ kể với tôi, ngày ấy khi thành phố vừa đổi chủ, đã cùng chàng đi mua ngay một chiếc xe đạp, để “từ đài trang bước xuống bụi bặm của cuộc đời”. Bây giờ là rạng đông, Sài Gòn của tôi đang mưa. Nhà nhà đóng cửa. Không ai dám nói lớn, cười lớn. Ở một góc quán nào đó, trong mưa, dường như thấy người ca sĩ mù hiện về ôm đàn gào lên những khúc đoạn rã rời, thảm thiết. Có lẽ đó chỉ là ảo ảnh thôi. Thật ra thì người ca sĩ mù ấy những năm tháng về sau này mới ôm đàn gào trước rạng đông. Một rạng đông có mặt trời mọc nhưng *mặt trời bị cắt cổ* (soleil, cou coupé -Apollinaire).

Bây giờ, đã dứt những cơn mưa? Vâng, bây giờ là con mắt trên Bức Tường Đá Đen...

Bức Tường Đá Đen kỷ niệm chiến tranh Việt Nam... Ở Washington DC. Có lẽ Bức Tường Đá Đen là nơi nhiều người Mỹ đến thăm nhất vì trên đó khắc tên hơn 50 ngàn chiến binh Hoa Kỳ đã hy sinh. Từ khởi đầu, năm 1982 và những năm kế tiếp, mỗi năm có hơn 4 triệu người đến viếng Bức Tường. Những người đến thăm đã để lại dưới chân tường bao nhiêu hiện vật tiếc thương, trong đó có những dòng chữ viết và những bài thơ tưởng niệm, ca ngợi chiến công và lòng dũng cảm của người đã nằm xuống trên mảnh đất gió

Bức Tường Đá Đen kỷ niệm chiến tranh Việt Nam - NGUỒN BRITANNICA

mùa của Việt Nam. “Đài Tưởng Niệm Chiến Tranh Việt Nam không giống những Đài Tưởng Niệm khác,” phát ngôn viên của khu công viên quốc gia nhận định. “Chiến tranh Việt Nam khác với những cuộc chiến tranh đã có trong cách thế mà nó diễn ra, trong bầu không khí những cuộc phản kháng và mọi thứ đều sôi động, mãnh liệt. Bức Tường Đá Đen là một đài tưởng niệm được dựng lên để hàn gắn các vết thương. Trong khi đó, trái ngược lại, Đài Kỷ Niệm Thế Chiến II là một đài kỷ niệm chiến thắng.”

Đúng với ý nghĩa đã gọi ra, những người đi thăm đã để lại những kỷ vật nói lên cái tình của người sống đối với người đã khuất: có khi đó là chiếc dép của một em bé, một chiếc đồng hồ, một cái nón phụ nữ, những huy chương, những thẻ bài và những bài thơ. Những hiện vật này gọi lại hồi ức và nói lên lòng thương tưởng khiến người ta có thể bật khóc. Một người có tên là Jeff vào năm 1993 đã đến thăm để được gần anh bạn Eddie ngày xưa của mình. Jeff để lại một gói thuốc lá, một can bia, một hộp thịt bò, và những dòng chữ ghi lại những gì hai người bạn đã cùng trải qua với nhau. Anh viết: “Trong tin điều xưa cổ của người Ai Cập về đời sống vĩnh cửu thì cái “ka” (tức cá thể của hai người song đôi) cần phải được nuôi dưỡng để có thể tiếp tục sống đời đời. Do đó, cái “ka” cá thể của mày sẽ không bị chết đói, tao đã mang đến cho mày những thứ này để làm tăng gấp đôi bữa đại tiệc của anh em chúng mình hồi Tháng Tám năm 1967 khi cùng có mặt chiến đấu bên nhau.”

Một cựu chiến binh khác có tên Michael L. Murphy, có mặt ở chiến trường Việt Nam những năm 1967, 1968, 1969, đã viết

những dòng sau đây: “Bức Tường Đá Đen? Tôi muốn xem nó chứ, tôi phải xem nó, nhưng đồng thời tôi cũng cảm thấy sợ phải nhìn thấy nơi linh thiêng này. Thế rồi, tim tôi như ngừng đập, tôi cảm thấy như ngạt thở khi tôi cùng vợ đến bên Bức Tường Đá Đen. Nó làm bằng cẩm thạch, một nửa chôn sâu dưới đất. Nước mắt tuôn rơi không ngừng lại được. Tôi nhắm mắt lại và bỗng thấy mình trở về chiến trường xưa. Tôi như hít thở được cái không khí của vùng đất này. Rồi tôi mở mắt ra. Ôi, bao nhiêu là tên người. Tất cả đều còn trẻ, cũng như tôi vào cái thời xa xưa ấy. Trẻ với bao nhiêu giấc mơ, hy vọng. Việt Nam như chảy tràn qua tôi. Tôi đứng đó và khóc nức nở. Tôi khóc cho những người tôi biết đến và cho cả những người tôi không biết. Chúng tôi tất cả đều là anh em của nhau. Chúng tôi đã đến một nơi có những người thù ghét chúng tôi và trở về đây, vùng đất quê nhà cũng chối bỏ chúng tôi. Lẽ nào như thế được.”

Vâng lẽ nào như thế được. Lẽ nào lại bội tình vong ân đến như thế. Đây, ta hãy nghe Bài Ngợi Ca của một tác giả vô danh gởi một cựu chiến binh của chiến trường Việt Nam (Eulogy for a Veteran) để thấy lòng ấm áp và được an ủi, khích lệ: *Xin đừng đứng bên mộ tôi và khóc. Tôi không có mặt ở đó đâu, tôi không hề an giấc. Tôi là ngàn cơn gió lộng, tôi là kim cương sáng ngời trên băng tuyết. Tôi là ánh nắng trời trên hạt lúa chín. Tôi là cơn mưa thu dịu dàng. Khi anh thức giấc trong im lặng sớm mai, thì tôi là những cánh chim bay lên lượn vòng trong tĩnh lặng, tôi là những ngôi sao êm đêm chiếu sáng bầu trời đêm. Xin đừng đứng bên mộ tôi và khóc, tôi không có mặt ở đó đâu, tôi không chết.*

Eulogy for a Veteran

Do not stand at my grave and weep. I am not there, I do not sleep. I am a thousand winds that blow. I am the diamond glints on snow. I am the sunlight on ripened grain. I am the gentle autumn rain. When you awaken in the mornings hush, I am the swift uplifting rush of quiet birds in circled flight, I am the soft stars that shine at night. Do not stand at my grave and cry, I am not there, I did not die.

(AUTHOR UNKNOWN)

I did not die. Tôi không chết. Vâng, anh không chết đâu anh... Xin cùng nghe thơ của một người con gái tên Ce Ce có người yêu chết ở chiến trường Việt Nam. Bài thơ có tựa đề *Your Name on the Wall* (Tên Anh Trên Bức Tường):

Khi ấy, anh mười lăm và em mười ba

Một đêm nào xa thật xa

Hai đứa cùng thẹn thùng không nói

chỉ chào nhau hello

Chỉ là cuộc hẹn hò thơ dại đầu tiên

và chúng ta cùng nhau đi dạo chơi giầy lát

em còn nhớ mái tóc anh vàng rực

và nụ cười mơ hồ, e ấp của anh

sau đêm đó em chẳng còn nhìn thấy anh nữa

phải chăng lúc ấy chúng mình còn quá trẻ

để biết những điều chung quanh nhưng em chẳng bao giờ quên

rồi một vài năm sau, khi em hỏi thăm

người ta nói với em rằng anh đã chết

ở chiến trường Việt Nam, và
không bao giờ về nữa ...

Cô gái tên là Ce Ce

không tin lời người ta thuật lại.

Cô tự nhủ với lòng mình:

*‘anh và em sẽ không bao giờ mất
dấu tích
của nhau’*

Mãi ba mươi năm sau...

cô vẫn còn hồ nghi bất định

Rồi một chiều trong quán sách

cô đọc thấy tên anh

giữa những hàng tên ghi trên Bức
Tường

và cô biết rằng anh đã chết

trong chiến tranh Việt Nam

Nhưng tại sao. tại sao. cô hỏi

và nước mắt dâng đầy

phải rồi Robert Lynch đã chết

này trái tim cô khóc nức

‘yên nghỉ đời đời, nhé, Robert ơi’

CE CE

Bức Tường Đá Đen, những hàng
tên, bông hoa hồng trên đá, và
đôi giày trận... ôi, gọi nhớ biết bao
nhiều những người đã nằm xuống
trên mảnh đất của đồng lầy và
sương muối có tên Việt Nam. “Vật
thể đầu tiên có sức mạnh khiến
tôi quỳ xuống khi tôi viếng thăm
Đài Tưởng Niệm Chiến Tranh
Việt Nam là một đôi giày trận. Tôi
đã nhìn thấy nó bên Bức Tường.”
Janis Nark, cựu Nữ Trung Tá
Quân Đội từng tham chiến ở Việt
Nam nói trong hàng nước mắt.
“Đó chỉ là đôi giày trận đã mòn
vết, nhưng bạn biết không, nó đã
lội trong bùn đất Việt Nam.”

Bức Tường Đá Đen Tưởng Niệm
những chiến binh Hoa Kỳ đã hy
sinh ở chiến trường Việt Nam.
Chúng ta có một khu tưởng niệm

nào như vậy không? Xin thưa:
Có đấy, đó là Nghĩa Trang Quân
Đội Biên Hòa với pho tượng Tiếc
Thương và hàng ngàn ngôi mộ,
với Đền Tử Sĩ và Nghĩa Dũng
Đài dưới trời mây trắng. Nhưng
hỡi ơi, nhà cầm quyền Cộng Sản
với lòng thù hận và dã tâm hèn
hạ, kể từ những năm đầu tiên
làm chủ đất nước, đã triệt hạ pho
tượng Tiếc Thương, cho người đập
phá các bia mộ, làm ngơ cho dân
vào chiếm đất xây cất, để cho cây
cỏ dại mọc tràn lan... Cảnh tượng
được nhà báo Seth Mydans ghi
lại: “Đôi mắt của hạ sĩ Lê Văn
Nào bị đục thủng... Những con bò
lang thang gặm cỏ... Những tấm
bia ngả nghiêng... Nhiều ngôi
mộ trống.” Như vậy còn chưa đủ,
năm vừa qua thủ tướng Cộng Sản
Nguyễn Tấn Dũng còn ra lệnh
cho Quân Khu 7 bàn giao khu
Nghĩa Trang hiện đang quản lý
cho tỉnh Bình Dương và đổi tên là
Nghĩa Địa Dân Sự Bình An. Như

vậy là từ đây không còn cái tên
Nghĩa Trang ODBH nữa. Nghĩa
là sẽ mất cả xác lẫn hồn. Bi thảm
như thế đó. Và ghê thay cho sự
thù hận, tàn ác của những người
được gọi là anh em. Có thể rồi
đây, dưới sự đập phá và dã tâm
bôi xóa của Cộng Sản, sẽ không
còn bức tường, pho tượng, nghĩa
trang hay đền đài nào nhắc nhở
đến hình bóng lâm liệt của người
chiến sĩ quân dân Miền Nam. Có
điều là CS có thể đập phá nhiều
thứ thuộc giới vật chất, nhưng
họ không thể đập phá những
tượng đài trong lòng người. Họ
cũng không thể bôi xóa lịch sử.
Tất cả mãi mãi sẽ được nhắc lại
và tô đậm nét trong văn học, báo
chí, những bài thơ bản nhạc, bức
tranh, cuốn phim... ở nhiều nơi
trên thế giới.

*You did not die. Anh không chết
đâu anh...*

TN

LỜI GIỚI THIỆU: Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, hiện đang làm việc tại Texas Health and Human Services Commission (HHSC) là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, an toàn và thảm họa bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP). Cô tham gia nhiều hội đoàn và có chương trình về Phúc Lợi Xã Hội trên radio và TV tại Dallas. Cô mong muốn được giúp đỡ đồng hương qua việc giải đáp các thắc mắc trong lãnh vực phúc lợi xã hội của tiểu bang.

Mọi thắc mắc xin gửi câu hỏi về: bientap@trenews.net

CINDY THU HOÀNG
DALLAS

HỎI

Thưa chị, hiện giờ tôi và con tôi có chương trình foodstamp, tiền foodstamp trợ cấp cho gia đình tôi không đủ để tôi mua đồ ăn cho tụi nhỏ, không biết tôi có thể xin theo trợ cấp gì về thực phẩm cho tụi nhỏ được không, tôi có đi làm nhưng tiền thu nhập của lương cũng không đủ để trả những chi phí trong gia đình, mong được chị chỉ dẫn, thành thật cảm ơn chị nhiều.

Thưa chị, nếu chị có đi làm thì sẽ không đủ điều kiện để được nhận chương TANF (đây là chương trình xin tiền mặt) nhưng nếu chị đã có foodstamp thì sẽ đủ điều kiện để được nhận chương trình WIC. Trong chương trình WIC sẽ giúp đỡ về phần thực phẩm bổ sung dinh dưỡng, thí dụ như (trái cây, rau quả, ngũ cốc nguyên hạt (whole grains), sữa ít béo (low fat milk) da-ua (yogurt), baby food, cereal trứng, juice, peanut butter.

Chương trình WIC dành riêng cho:

- . Người đang mang thai.
- . Người mẹ cho con dùng sữa mẹ, và có con nhỏ dưới 1 tuổi.
- . Cha mẹ, người giám hộ, cha mẹ nuôi, có con nhỏ dưới 5 tuổi.
- . Người cha (không vợ) nuôi con dưới

TRẢ LỜI

5 tuổi cũng có thể xin WIC cho con em mình.

. Người xin chương trình WIC phải đang sống tại tiểu bang Texas .

Những điều kiện khi xin chương trình WIC:

. Chương trình WIC thường thì xin tại văn phòng WIC, cũng có vài ngoại lệ, quý vị có thể xin qua bằng điện thoại.

. Khi đến văn phòng WIC phỏng vấn phải mang theo đứa con (trong đơn) xin chương trình WIC.

. Mang theo giấy tờ chứng minh về bản thân và đứa con trong đơn xin. Thí dụ như: khai sanh của đứa bé.

. Giấy tờ chứng minh địa chỉ mình đang ở. Thí dụ như: tiền điện, tiền điện thoại, giấy trả tiền nhà hay bất cứ giấy tờ nào có tên và địa chỉ mình đang ở.

. Chứng minh về thu nhập của lương. Thí dụ: cuốn check, income tax return, giấy chứng minh lương của mình từ trụ sở mình đang làm.

Những ai đang nhận chương trình foodstamp, TANF hay Medicaid thì chỉ cần mang theo giấy chứng minh nhận chương trình foodstamp, medicaid hay TANF đang hiệu lực. Chương trình WIC sẽ được chấp thuận ngay không cần phải phỏng vấn, vì đã được xét của Bộ Y Tế tiểu bang Texas trong chương foodstamp, Medicaid, TANF.

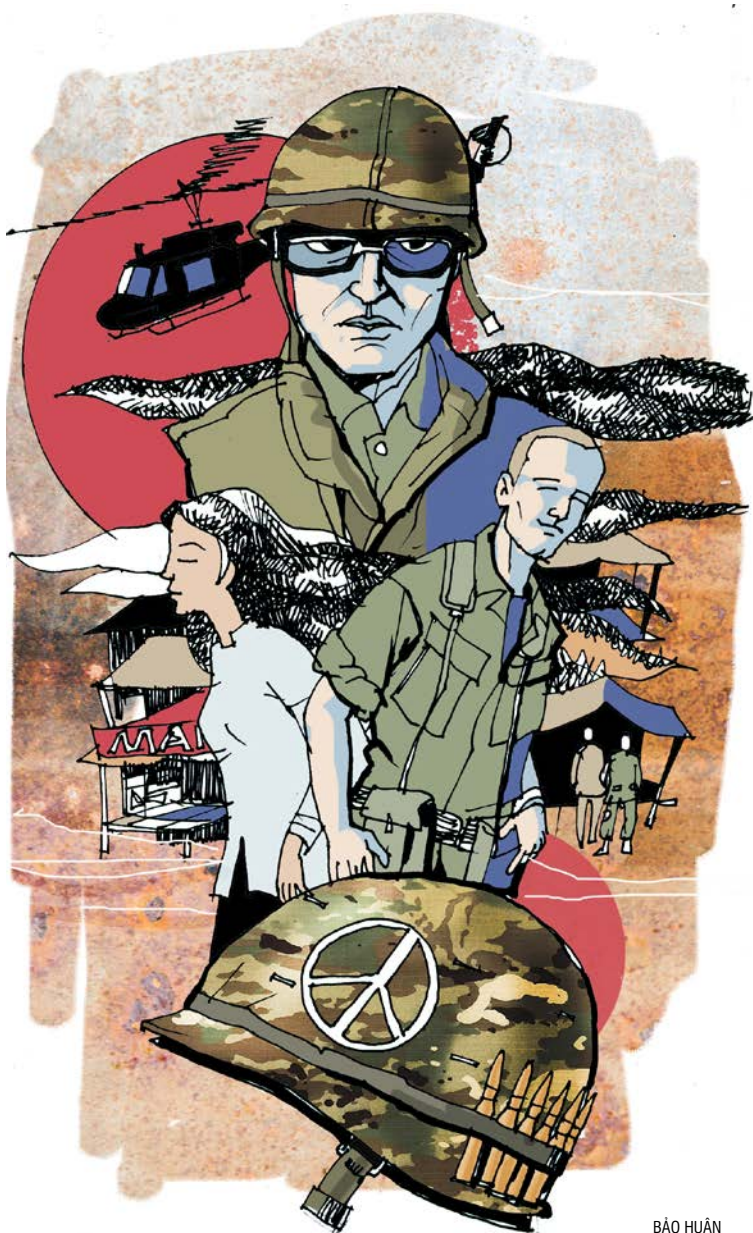
Quý vị có thể đến trụ sở WIC gần nhà hoặc có thể gọi số **(800) 942-3678** từ thứ Hai đến thứ Sáu từ 8am -5pm để hỏi về các địa điểm trụ sở WIC.

Quý vị phải lấy hẹn để được đến văn phòng để phỏng vấn.

Đây là mức thu nhập của chương trình WIC:

GIA ĐÌNH:

WEEK	BI-WEEKLY	TWICE A MONTH	MONTHLY	ANNUALLY
1. \$536.	\$1072.	\$1161.	\$2322.	\$27861
2. \$728.	\$1455.	\$1576.	\$3152.	\$37814
3. \$919.	\$1838.	\$1991.	\$3981.	\$47767
4. \$1110.	\$2220.	\$2405.	\$4810.	\$57720
5. \$1302.	\$2603.	\$2820.	\$5640.	\$67673
6. \$1493.	\$2986.	\$3235.	\$6469.	\$77626
7. \$1685.	\$3369.	\$3650.	\$7299.	\$87579
8. \$1876.	\$3752.	\$4064.	\$8128.	\$97532
9. \$2068.	\$4135.	\$4479.	\$8958.	\$107485
10. \$2259.	\$4517.	\$4894.	\$9787.	\$117438
11. \$2450.	\$4900.	\$5308.	\$10616.	\$127391
12. \$2642.	\$5283.	\$5723.	\$11446.	\$137344
13. \$2833.	\$5666.	\$6138.	\$12275.	\$147297
14. \$3025.	\$6049.	\$6553.	\$13105.	\$157250
15. \$3216.	\$6431.	\$6967.	\$13934.	\$167203
16. \$3407.	\$6814.	\$7382.	\$14763.	\$177156

BÀO HUÂN

50 năm những người lính Mỹ

KIM LOAN
EDMONTON CANADA

Mỹ bỏ rơi Miền Nam Việt Nam. Người lính Mỹ cuối cùng rời khỏi Việt Nam năm 1973. Bàn cờ thế cuộc đã thay đổi, những người lính Việt Nam Cộng Hòa đã chiến đấu trong đơn độc và tuyệt vọng. Trong những ngày cuối cùng 30 tháng Tư 1975, dân chúng gồm cả lính tráng hay nhân viên công sở của Việt Nam Cộng Hòa đã tiêu hủy, xé đốt hết những giấy tờ hình ảnh có liên quan đến “ngụy quân ngụy quyền” vì sợ Việt Cộng trả thù.

Trong khi chồng Mai còn kẹt lại ở đơn vị chưa thấy tăm hơi, Mai đã thay anh đốt đi nhiều hình ảnh lính tráng từ lúc anh tốt nghiệp quân trường Thủ Đức KBC 4100 đến những hình ảnh khác, cứ hình nào anh mặc đồ lính là Mai nhắm mắt nhắm mũi cho vào ngọn lửa. Trong cuốn Album của gia đình Mai còn có một số hình ảnh lính Mỹ khi Mai buôn bán trong tổng kho Long Bình, trong số đó có hình chàng Wayne, với cái đầu mới hớt tóc xong hoặc khi đứng tùm năm tùm ba cùng bạn bè trước cửa shop của Mai, đã để lại cho Mai nhiều kỷ niệm băng khuâng, vậy mà Mai cũng thẳng tay “thủ tiêu” hình ảnh chàng luôn.

Chồng Mai cũng về đến nhà sau những ngày hỗn loạn và anh phải đi “cải tạo”. Mai đã ân hận tiếc nuối những tấm hình vô cùng, những tấm hình đốt đi chẳng che giấu được điều gì, chẳng cứu nổi chồng Mai khỏi bị tù tội.

Chồng đi “học tập” trong trại tù, Mai và hai đứa con nhỏ cũng “học tập” trại tù lớn ngoài xã hội, những đứa trẻ con ngây thơ sống và lớn lên trong mùa “cách mạng”. Một hôm thằng con lớn đi học về hỏi Mai:

- Ngày xưa mẹ có thấy thằng giặc Mỹ nào không?

Mai ngạc nhiên:

- Sao con hỏi thế?

Nó mở cặp lấy ra cuốn vở toán đố cho Mai xem: *“Bộ đội đơn vị A đã bắn xe tăng diệt được 4 thằng lính Mỹ, bộ đội đơn vị B phục kích giết được 8 thằng lính Mỹ. Vậy tổng cộng bộ đội anh hùng của ta đã diệt được bao nhiêu lính Mỹ?”*

Mai chưa kịp nói gì con Mai tiếp:

- Cô giáo bảo lính Mỹ ngày xưa là quỷ dữ tàn ác, chúng cướp phá và giết dân lành vô tội.

- Không đúng đâu. Con hãy tin lời mẹ, lính Mỹ cũng là người thường như chúng ta, họ đến để giúp đỡ chúng ta. Khi nào lớn lên con sẽ hiểu.

Làm sao trong một lúc Mai có thể giải thích cho thằng bé 7 tuổi hiểu được một khoảng đời, một khoảng thời gian Mai đã trải qua để nó biết về hình ảnh những người lính Mỹ mà Mai đã có cơ hội gặp gỡ và tiếp xúc với bao nhiêu kỷ niệm khó quên.

-oOo-

Năm 1967, nhờ người cháu là sĩ quan Việt Nam Cộng Hòa giới thiệu mẹ Mai vào tổng kho Long Bình ký hợp đồng mở shop bán hàng, mẹ cho Mai làm quản lý, đặt tên là “Mai Shop” và muốn thêm vài nhân viên cho những công việc khác. Cửa hàng bán đủ thứ

quần áo, giày dép, các đồ bách hóa và kiêm luôn dịch vụ hớt tóc, giặt ủi, may vá, làm móng tay (coi như người Việt đã biết làm nails từ trước khi dòng người di tản sang Mỹ sau 1975).

Tên “Mai” dễ gọi dễ nhớ, có lẽ vì thế nên “Mai Shop” rất đông khách, những chàng lính Mỹ tuổi đôi mươi cùng trang lứa như cô chủ nên dễ thân nhau.

Ở “Mai Shop” hàng ngày Mai quen thuộc và biết nhiều về cuộc sống lính Mỹ. Tất cả thực phẩm từ rau quả đến miếng thịt quả trứng và gia vị đều từ Mỹ mang qua Việt Nam và do đầu bếp Mỹ nấu, họ chỉ muốn những nhân viên Việt Nam phụ bếp và dọn dẹp. Nhà bếp cho lính ăn sáng, ăn chiều khác món, ngày nào đồ ăn cũng ê hê dư thừa, cũng như khi thịt, trứng hết hạn sử dụng thay vì họ bỏ đi, các phụ bếp Việt chia nhau mang về vừa ăn vừa bán lại cho hàng xóm.

PX (Post Exchange) của Mỹ bán đủ thứ thượng vàng hạ cám, từ đồ ăn thức uống đến tivi tủ lạnh và cả kim cương, mới thấy đời lính Mỹ tiện nghi và “cao cấp” biết bao. Mấy cô nhân viên thợ may thợ nails, chú thợ hớt tóc của Mai thỉnh thoảng nhờ các anh lính Mỹ mua đồ PX giùm, hàng miễn thuế rẻ hơn so với bên ngoài. Có nhiều

chuyện đã làm cả “Mai Shop” không thể nhịn cười được, chú thợ cắt tóc nhờ anh Mark mua giùm cái quạt máy (fan), hôm sau Mark hí hửng mang cái chảo (pan) đến Shop gọi âm lên tôi mua cái “pan” rồi nè. Từ đó về sau ai muốn nhờ mua gì đều viết ra giấy, kéo tiếng Anh của mình lạng quạng nói một đằng người Mỹ hiểu một nẻo.

Cô thợ may đau bụng nhờ anh John gặp bác sĩ xin thuốc uống, John vui vẻ nhận lời giúp ngay, chàng đi gặp bác sĩ và khai đau bụng cần xin thuốc, bác sĩ hỏi John đau bụng thế nào thì John thành thật nói, không phải tôi đau, mà cô thợ may của “Mai Shop” bị đau. Bác sĩ bảo, anh mang cô thợ may ấy đến đây tôi sẽ khám bệnh cho thuốc. Anh lính John và bác sĩ Mỹ đều tốt bụng, tử tế.

Mai chứng kiến những hình ảnh đẹp của lính Mỹ từ trong Shop khi họ vào hớt tóc, thứ tự kẻ trước người sau, dù là ông sĩ quan chỉ huy của họ đến sau thì cứ đợi đầy và chính ông sĩ quan cũng hiểu điều này, chẳng nề hà chi. Họ tôn trọng lẫn nhau thật đáng mến.

Lính Mỹ mua đồ, giặt đồ, hớt tóc trả tiền mặt ngay, có chàng ăn xài bạt mạng không còn tiền thì ký tên vào sổ nợ nhưng chẳng thèm để ý

món hàng món tiền, Mai muốn ghi tiền bao nhiêu thì ghi, họ hào hoa phóng khoáng và tin cậy người khác. Mai khâm phục họ, không phụ lòng tin cậy của họ, buôn bán đã lời rồi, ham hố gian dối làm gì. Mẹ Mai luôn hài lòng với doanh thu kiếm được, mẹ là người thường xuyên mang tiền đô la đỏ MPC (Military Payment Certificate, dùng trong quân đội Mỹ) đến PX, người ta quy đổi ra trị giá đô la xanh (tiền bình thường của Mỹ) và họ trả bằng tiền Việt theo trị giá đô la xanh thời điểm đó vào thẳng ngân hàng của mình.

Lính Mỹ thường xuyên được liên lạc với gia đình, mỗi chiều thứ Bảy lính Mỹ lên phòng chỉ huy xếp hàng để “gặp gỡ” thân nhân, nhìn thấy nhau, chuyện trò cùng nhau qua màn hình. Để bảo vệ an ninh cho lính Mỹ, họ không được tự do đi ra ngoài phố trừ khi có giấy phép, nên những khi rảnh rang các lính Mỹ thường ra “Mai Shop” ngồi tán gẫu, nỗi nhớ gia đình, nhớ người yêu, nhớ trường học nơi chàng già từ trước khi vào đời lính.

Cứ tưởng rằng sau một hai năm cuộc chiến sẽ dừng lại, những người lính sẽ trở về nhà, nhưng cuộc chiến càng ngày càng leo thang khốc liệt, ngày về xa vời quá. Vài chàng lính trẻ nguệch ngoạc viết lên vách tường trong “Mai Shop” tên tuổi

mình với những ước mơ: “Go Home”, “I Miss My Mom”, “Go Home and Back to School”... Những cái tên ấy, những khuôn mặt ấy, rồi đây ai mất ai còn, trở về Mỹ thực hiện những ước mơ?

Khi mùa Giáng Sinh đến, dù danh hài Bob Hope và các ca sĩ nổi tiếng từ Mỹ đã đến Việt Nam, vào từng căn cứ, từng đơn vị biểu diễn cho lính của họ nhưng cũng không thể xoa dịu được hết nỗi nhớ nhà. Mai nhìn mấy anh lính Mỹ trong căn cứ Long Bình ôm đàn hát “White Christmas” mà động lòng thương. Mùa đông Việt Nam nào có lạnh, nào có tuyết rơi, nhưng trong lòng những người lính Mỹ vẫn thấy một mùa đông tuyết trắng nơi quê hương xa xôi của họ.

Mai thương tất cả những người lính Mỹ này. Có anh khoe tấm hình từ Mỹ gửi sang, ngoài trời tuyết trắng mùa Giáng Sinh nhưng trong nhà ấm cúng cây thông xanh với những gói quà, người nhà không quên anh, vẫn có gói quà ghi tên anh để dưới gốc cây thông cứ như mùa Giáng Sinh này anh sẽ về. Có một bà mẹ đã gói bánh cho con trai yêu quý, món bánh mà con bà yêu thích từ thuở nhỏ, người lính mang những chiếc bánh cookies nho khô khoe với Mai do chính mẹ anh làm và tấm thiệp Giáng Sinh có

lời chúc của cha mẹ làm Mai rưng rưng nước mắt.

Mai đã trở thành “đồng đội” thân quen của họ. Mỗi tuần tại câu lạc bộ của lính Mỹ có 1 ngày free bia và coke, các anh đã nhớ đến Mai và mang đến cho Mai để đây trong tủ lạnh, có anh tưởng Mai biết hút thuốc đã vào PX mua cả phong thuốc lá Pall Mall tặng Mai... hút cho đã.

Có hôm thấy một lính Mỹ ngồi xe lăn từ trong bệnh xá đi ra ngoài để sang một phòng khác, Mai đã một tay che dù cho anh, một tay đẩy xe lăn giúp anh cho nhanh, anh cảm động cảm ơn Mai. Ông chỉ huy trưởng của một đơn vị cũng có lần cảm ơn Mai khi ông nhờ Mai để ý những lính Mỹ nào vào Shop có hành vi vô kỷ luật, mặc quân phục không gắn tên, không gắn lon, tóc dài không hớt thì nhắc nhở họ giữ. Mai đã nhiệt tình làm điều này vì không muốn họ bị chỉ huy bắt gặp, họ sẽ bị phạt.

Có đơn vị đi hành quân mãi đâu trong bốn vùng chiến thuật, khi trở về căn cứ Long Bình, những người lính Mỹ ghé “Mai Shop” nhờ may sửa hoặc giặt quần áo đã rách đã dơ bẩn bụi đường, sinh lầy. Mai vui vẻ nhận và sẵn sàng làm cho họ với cả tấm lòng, những người lính Mỹ này đã tạm biệt quê hương giàu có thanh bình để đến đất nước

chiến tranh Việt Nam, là một sự hy sinh to lớn thì có sá gì khi giúp họ mấy chuyện nhỏ nhoi này, hơn nữa họ trả tiền chứ có làm miễn phí cho họ đâu.

Có người lính sắp phải chuyển đi nơi khác, họ hỏi thăm Mai những địa danh nơi họ sắp đến. Lại chia tay, lại buồn ngủi chụp chung tấm hình với Mai và những nhân viên trong Shop, anh đến nơi đóng quân mới còn gửi hình ảnh về cho “Mai Shop” như địa chỉ người thân.

Có lính đi thì cũng có lính đến. “Mai Shop” có thêm một người khách mới, anh Wayne vừa chuyển đến Long Bình. Wayne là Mỹ trắng cao ráo đẹp trai, tóc anh nâu nâu vàng và đôi mắt màu xanh huyền diệu. Lần đầu tiên nói chuyện với Mai, chàng Wayne kể:

- Tôi vừa từ “Con To” đến đây.

Mai suy nghĩ mãi không hiểu “Con To” là tỉnh thành nào? Mai đoán mò là “Kontum” và góp chuyện:

- Nơi ấy là phố núi đẹp lắm.

- Không, “Con To” không phải phố núi, nó có nhiều sông nước cây trái ruộng vườn.

Mai chịu thua:

- Anh viết tên “Con To” ra cho tôi xem đi.

Wayne viết ra hai chữ “Can Tho” thì Mai hiểu

ngay là “Cần Thơ”.

Từ đó Wayne hay đến Shop chuyện trò với Mai, anh có vẻ mến Mai lắm, anh thường kể cho Mai nghe về quê hương anh, tiểu bang Idaho có những cảnh đẹp đồi núi bát ngát, cha mẹ anh và một đứa em đang học trung học với bao nhớ thương. Khi người ta xa quê hương xa gia đình, hàng ngày đối diện với hiểm nguy và cái chết thì nỗi nhớ thương càng tha thiết. Mai thường khích lệ Wayne và chỉ biết cầu mong chiến tranh Việt Nam mau chấm dứt để Wayne và tất cả những người lính Mỹ sớm trở về quê hương của họ đoàn tụ với người thân.

Mai cũng mến Wayne nhưng chỉ xem anh như bạn, không chỉ Wayne mà có vài anh lính Mỹ khác đến Shop cũng thích Mai. Trong thâm tâm Mai chưa bao giờ nghĩ sẽ yêu người Mỹ, lấy người Mỹ như quan niệm của nhiều người trong xã hội Việt Nam thời bấy giờ. Lấy chồng Mỹ, rời xa cha mẹ, rời xa quê hương theo chồng về nước Mỹ cách nửa quả địa cầu, hoàn toàn là một điều xa lạ, một điều không thể, vả lại Mai cũng đang quen anh Xuân một sĩ quan quân lực Việt Nam Cộng Hòa đóng quân ở Hậu Nghĩa, cả hai chưa nói yêu nhưng đã nhiều tình cảm hơn mức bình thường.

Một hôm Wayne đến Shop, anh lựa lúc vắng khách, chỉ có Mai một mình, Wayne đã đưa ra một hộp nhỏ xinh trong có chiếc nhẫn kim cương để cầu hôn làm Mai vô cùng ngạc nhiên và bối rối, Mai hỏi Wayne:

- Sao anh lại yêu tôi, muốn cưới tôi?

- Vì Mai... đẹp!

- Vậy thôi ư?

- Còn chứ! Tôi thấy Mai rất tốt với những người lính Mỹ chúng tôi, và một điều nữa, là Mai có nhiều câu nói quan tâm nhắc nhở tôi, y như mẹ tôi bên Mỹ thường nhắc tôi, làm tôi nhớ mẹ.

Mai không nỡ từ chối một tiếng “Không” mà giải thích với anh là quá bất ngờ và chưa nghĩ đến chuyện tình yêu. Mong Wayne sẽ hiểu và đừng trách Mai.

PX Mỹ bán kim cương cũng không phải là vô lý như Mai vẫn nghĩ những người lính Mỹ trong chiến tranh nay đây mai đó, họ có rảnh đâu mà mua kim cương, họ cần gì đến kim cương? Thì ra lính Mỹ được phục vụ tất cả mọi nhu cầu của cuộc sống từ cây kim sợi chỉ đến vàng bạc kim cương dù họ đi chiến đấu ở bất cứ nơi đâu trên thế gian này.

Wayne vẫn đến “Mai Shop”, vẫn hy vọng và đợi chờ, Mai ít khi dám nhìn thẳng vào ánh mắt tha thiết của anh. Mẹ

Mai chỉ thỉnh thoảng ghé qua Shop để kiểm tra tình hình buôn bán mà bà cũng nhận ra:

- Wayne yêu Mai đấy.

Thời gian này anh Xuân cũng tỏ tình cùng Mai, hai người yêu nhau. Mai đã kể cho anh Xuân nghe về Wayne, cả hai quyết định cưới ngay, sẽ là câu trả lời dứt khoát cho Wayne hiểu.

Ngày Mai đi lấy chồng không biết Wayne có buồn như bài hát “Tôi Đưa Em Sang Sông” không? Nhưng anh vắng ra Shop một thời gian, rồi anh lại xuất hiện đều đặn trở lại. Có lẽ anh đã buồn và nỗi buồn cũng nguôi ngoai vì tình yêu chưa sâu đậm. Mai lấy chồng nhưng vẫn quản lý “Mai Shop” cho mẹ, cho tới khi Mai mang thai con đầu lòng và đứa bé chào đời. Wayne đã mang một bó hoa to đẹp đến tận nhà hộ sinh chúc mừng Mai. Anh âu yếm và vui thích ngắm baby. Mai cảm động tấm chân tình trong sáng của Wayne biết dường nào.

-oOo-

Gia đình Mai đến Mỹ diện HO từ năm 1992.

Hai con của vợ chồng Mai đã lớn khôn, chúng đã hiểu về người lính Mỹ đồng minh quân đội Việt Nam Cộng Hòa. Thành con lớn đã vào quân đội Mỹ và cũng từng đi nước ngoài chiến đấu như

những người lính Mỹ năm xưa chiến đấu tại Việt Nam.

Mai vẫn không quên “Mai Shop” của mình trong tổng kho Long Bình với những lính Mỹ khách hàng thân thương của Mai.

Nào những buổi chiều anh lính vào làm nails để tới đi Club nhảy đầm. Ôi những ngón tay cầm súng đạn, những ngón tay trong gian khổ trên chiến địa, nay lại đẹp, lại lãng mạn trên bờ vai ai, trong tiếng nhạc, trong điệu nhảy du dương.

Nào anh lính kệt tiền tháo chiếc đồng hồ Rolex ra năn nỉ bán cho Mai với giá 200 đồng mà Mai biết chắc là rất rẻ so với giá thực tế. Đòi lính chiến là vậy đó, lúc kệt tiền thì bán cả đồng hồ đeo tay, nhưng khi mua món gì thì cho “tip” hậu hĩ.

Nào anh lính có lần thấy cô nhân viên của Mai đang cắt cổ gà để làm món ăn chiều tại Shop, anh lính đã kêu lên: “Sao cô ta nỡ cắt cổ con gà?”. Chàng lính Mỹ nhân ái kia ơi, trong chiến tranh anh chứng kiến những cảnh đạn bom sinh tử là thường tình mà lại đau lòng khi nhìn thấy con gà bị cắt tiết ư?

Đã 50 năm.

Những người lính Mỹ năm xưa chiến đấu ở Việt Nam, họ đã hy sinh một thời tuổi trẻ, chết chóc đau thương để bảo vệ

chính nghĩa cho mảnh đất này. Giờ đây họ đã già đi, đã yếu đi. Họ là ai, những người cựu chiến binh Mỹ mà đôi khi Mai nhìn thấy trong cuộc sống trên đất Mỹ ngày nay, rồi tự hỏi, có ai trong số họ đã từng đến Việt Nam, từng làm việc ở Long Bình, từng đến Shop của Mai?

Mai nhớ tất cả những người lính Mỹ một thời Mai đã biết, đã quen ở tổng kho Long Bình và nhớ nhất là Wayne, một tình yêu mới chớm nở của chàng dành cho Mai nhưng chẳng bao giờ được đơm hoa kết trái.

Mai đã đôi lần có dịp đến tiểu bang Idaho, quê hương của Wayne. Mỗi lần đến là Mai lại nhớ Wayne. Dù ngày ấy anh có bình an trở về Idaho, hoặc anh đã là thương binh, hoặc buồn hơn là tên anh đã ghi trên bức tường đá đen ở Washington DC, thì Mai vẫn cảm thấy như đã được tái ngộ anh nơi đây, trong nước Mỹ thanh bình không chiến tranh, những điều mà khi xưa anh và đồng đội tham gia cuộc chiến tại Việt Nam đã chờ đợi và ước mơ ngày trở về.

Để kết thúc bài viết này, nhân dịp tưởng niệm 50 năm Tháng 4 Buồn, tôi viết bài thơ, xin tặng cho những người lính Mỹ đã đến chiến đấu và bảo vệ Miền Nam VNCH, với tất cả sự trân trọng mến thương:

Gửi những người lính Mỹ

Sao anh lại đến quê hương tôi
Từ nửa vòng trái đất xa xôi?
Biết đâu cuộc chiến tàn khốc quá
Lý tưởng hay là mộng mơ thôi!

Những lá thư anh gửi về nhà
New York, Utah, Alabama...
Có cả niềm vui và nỗi sợ
Cô đơn đêm vắng giữa rừng già

Mẹ Cha thương nhớ biết bao lần
Trông ngóng từng ngày mong tin anh
Bản đồ Việt Nam treo bên cửa
Đôi theo từng bước chân hành quân

Những địa danh xa, bỗng thật gần:
Quảng Trị, Hạ Lào hay Khe Sanh
Bên này anh vào sinh ra tử
Bên kia dân Chúa những lời kinh

Noel về, người lính xôn xao
Nhớ người thân, phố xá hôm nào
Bên hố bom còn trùng thao thức
Mơ tuyết rơi, kỷ niệm ngọt ngào

Ôi những chàng trai tuổi đôi mươi
Tâm hồn phơi phới mùa xuân tươi
Vâng lệnh Tổ Quốc đi chiến đấu
Gìn giữ tự do cho muôn nơi

Để rồi anh đến với Miền Nam
Dấu không cùng máu đỏ da vàng
Để mến thương nơi này tha thiết
Mưa nắng hai mùa, nhớ mênh mang

Và đến một ngày tàn chiến chinh
Về với gia đình anh bình yên
Cũng có khi niềm vui không trọn
Vì anh đã là người thương binh

Hoặc anh trở về lòng đất Mẹ
Cờ phủ quan tài trời tang thương
Quốc kỳ Mỹ vinh danh lính Mỹ
Cái giá tự do. Cuộc chiến buồn.

Nghĩa trang Quốc Gia anh yên nghỉ
Những ngôi mộ lặng im, thẳng hàng
VietNam War đã là quá khứ
Cám ơn anh, dấu biết muộn màng

KL - THÁNG 4 ĐEN, 2025

(tiếp theo kỳ trước)

Những ngày đầu Tháng Tư vừa qua, thị trường chứng khoán Hoa Kỳ đã có những biến động đột ngột và bất thường, làm chao đảo các công ty lớn và số tiền tiết kiệm đang đầu tư của nhiều người. Kỳ báo trước đã nói về chứng khoán và các sàn giao dịch chứng khoán lớn.

Thị trường chứng khoán

3

CHỈ SỐ

THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN:

Định nghĩa, các chỉ số nổi tiếng, nguyên nhân biến động

Chỉ số thị trường chứng khoán (stock market index) là một giá trị thống kê phản ánh tình hình chung của thị trường cổ phiếu, được tổng hợp từ một danh mục các cổ phiếu theo phương pháp tính nhất định. Chỉ số này giúp nhà đầu tư đánh giá hiệu suất và xu hướng của thị trường hoặc một phần cụ thể của thị trường.

Một số chỉ số chứng khoán nổi tiếng bao gồm:

- Chỉ số Dow Jones Industrial Average (DJIA): Gồm 30 công ty lớn nhất tại Mỹ, phản ánh sức khỏe của nền kinh tế Mỹ.
- Chỉ số S&P 500: Bao gồm 500 công ty hàng đầu của Mỹ, đại diện cho nhiều ngành công nghiệp khác nhau, được coi là chỉ số toàn diện về thị trường Mỹ.
- Chỉ số NASDAQ Composite: Tập trung vào các công ty công nghệ và internet, phản ánh sự phát triển của ngành công nghệ.
- Chỉ số FTSE 100: Đại diện cho 100 công ty có vốn hóa lớn nhất trên Sở Giao dịch Chứng khoán London.
- Chỉ số Nikkei 225: Gồm 225 công ty hàng đầu trên Sở Giao dịch Chứng khoán Tokyo, phản ánh tình hình kinh tế Nhật Bản.

Việc các chỉ số thị trường chứng khoán biến động (tăng hoặc giảm) chịu ảnh hưởng từ nhiều yếu tố khác nhau. Dưới đây là một số nguyên nhân chính:

1. TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ (GDP): Khi nền kinh tế tăng trưởng mạnh, doanh nghiệp thường đạt lợi nhuận cao hơn, dẫn đến giá cổ phiếu tăng và kéo theo sự tăng trưởng của các chỉ số chứng khoán. Ngược lại, khi kinh tế suy thoái, lợi nhuận doanh nghiệp giảm, làm giảm giá cổ phiếu và chỉ số thị trường.
2. LÃI SUẤT: Lãi suất tăng cao có thể làm giảm khả năng vay vốn của doanh nghiệp và người tiêu dùng, ảnh hưởng tiêu cực đến lợi nhuận doanh nghiệp và giá cổ phiếu. Ngược lại, lãi suất thấp khuyến khích đầu tư và tiêu dùng, hỗ trợ tăng trưởng thị trường chứng khoán.
3. LẠM PHÁT: Mức lạm phát cao làm giảm giá trị thực của lợi nhuận doanh nghiệp và thu nhập của nhà đầu tư, dẫn đến giảm giá cổ phiếu và chỉ số thị trường. Tuy nhiên, lạm phát quá thấp cũng có thể chỉ ra sự suy yếu của nền kinh tế.
4. CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ VÀ TÀI KHÓA: Các biện pháp như thay đổi lãi suất, thuế và chi tiêu của nhà nước có thể kích thích hoặc kìm hãm hoạt động kinh tế, ảnh hưởng đến thị trường chứng khoán.
5. TÂM LÝ NHÀ ĐẦU TƯ: Tin tức tiêu cực hoặc tích cực, sự kiện kinh tế, chính trị có thể ảnh hưởng đến niềm tin và quyết định đầu tư, dẫn đến biến động giá cổ phiếu và chỉ số thị trường.
6. YẾU TỐ QUỐC TẾ: Thị trường chứng khoán trong nước có thể bị ảnh hưởng bởi biến động kinh tế và chính trị toàn cầu, như khủng hoảng tài chính, chiến tranh thương mại, hoặc thay đổi chính sách của các nền kinh tế lớn.
7. BIẾN ĐỘNG CỦA CÁC THỊ TRƯỜNG LIÊN QUAN: Giá dầu, vàng và tỷ giá hối đoái có thể tác động đến chi phí và doanh thu của doanh nghiệp, từ đó ảnh hưởng đến giá cổ phiếu và chỉ số thị trường.

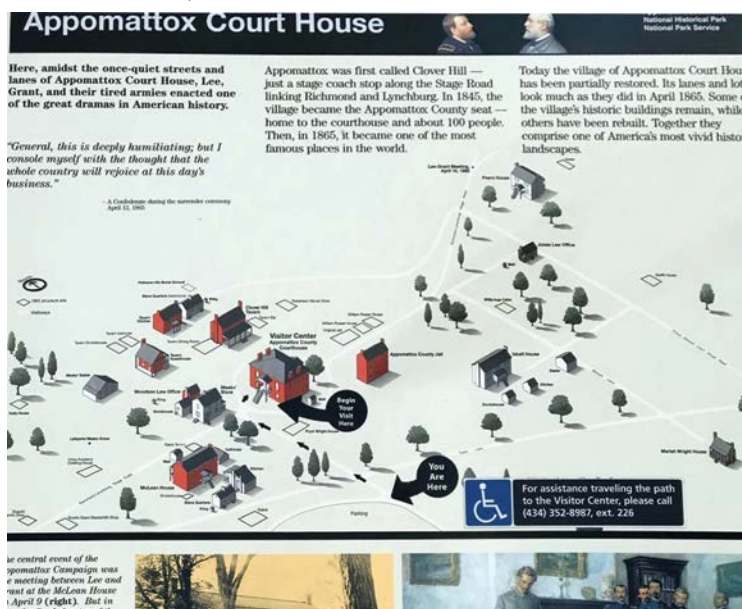
Bên thua cuộc

IAN BÙI
DALLAS, TX

Tháng Tư 1865 đánh dấu một sự kiện vĩ đại trong lịch sử nước Mỹ. Sau một trận chiến tại Appomattox County, Virginia, vị tướng lấy lòng của phe Confederate – Robert E. Lee quyết định buông súng. Đạo quân ông bị bao vây không còn đường thoát sau khi rút khỏi Petersburg và Richmond để chạy về hướng Tây, nhưng bị tướng Philip Sheridan đánh chặn với lực lượng đông gấp bội. Nhận thấy cuộc chiến đã đến hồi kết, không muốn thấy binh sĩ mình phải đổ máu vô ích, tướng Lee gửi thư cho tướng Ulysses Grant xin đầu hàng.

Tranh vẽ lại cảnh hai vị danh tướng Robert E. Lee (trái) và Ulysses Grant (phải) ký kết văn kiện đầu hàng. (TOM LOVELL)

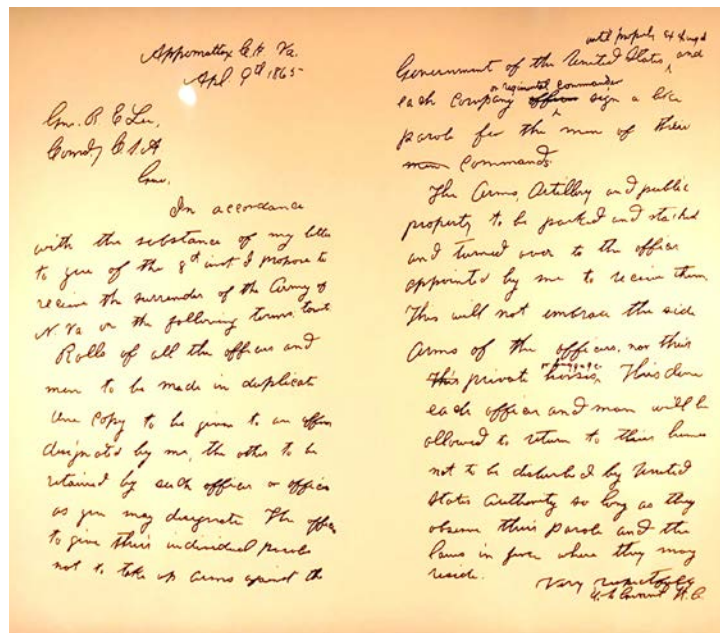

Nhận được thư của tướng Lee, tướng Grant hồi đáp ngay lập tức và đưa ra một số điều kiện tổng quát. Ông cũng nhờ tướng Lee chọn giùm một địa điểm thuận tiện để hai bên có thể gặp gỡ và bàn chi tiết cụ thể. Ngôi làng Appomattox gần đây lúc bấy giờ vắng tanh vì hầu hết dân làng đã tản cư để lánh nạn -- trừ Wilmer McLean, một doanh nhân làm nghề bán sủ. Khi lính của tướng Lee gõ cửa nhờ mượn nhà ông làm nơi bàn giao, Wilmer tuy không muốn nhưng cũng đành cho phép. Trước chiến tranh ông sinh sống tại Manassas, Virginia. Quá sợ sau trận đánh đầu tiên của cuộc Nội Chiến tại Bull Run gần Manassas, Wilmer dời nhà về Appomattox cốt để tránh xa cuộc đao binh. Nào ngờ...

Bản hướng dẫn tại khu di tích lịch sử Appomattox Court House. (IANBUI/TRẺ)

Ngày 9 tháng Tư, 1865, tướng Lee cùng đoàn tùy tùng đến điểm hẹn vào lúc 1 giờ chiều. Khoảng 30 phút sau thì tướng Grant đến. Đều là sĩ quan tốt nghiệp từ West Point và từng tham gia chiến tranh với Tây Ban Nha (1846-1848) hai người mở đầu cuộc họp bằng câu chuyện xã giao về cuộc chiến họ từng chiến đấu cùng phe. Nhưng rồi lão tướng Lee là người phải nhắc tướng Grant, trẻ hơn ông 15 tuổi, rằng đã đến lúc bắt tay vào việc. Tướng Grant bèn phác thảo một bức thư ghi rõ những điều kiện đầu hàng. Ngoài việc đòi hỏi quân đội miền Nam phải giải giáp, tướng Grant chỉ cần họ thề không bao giờ cầm súng chống lại chính quyền nữa. Để chứng tỏ thiện chí, ông còn cho phép tất cả các sĩ quan miền Nam giữ lại ngựa, súng cá nhân và gia đình của họ.

Bản thảo bức thư đầu hàng do tướng Ulysses Grant viết tay ngày 9 tháng Tư, 1865, hiện được lưu giữ tại viện bảo tàng Appomattox Court House. (IANBUI/TRÉ)

Tướng Grant còn ghi rõ tất cả binh lính đều được tha tội, ai về nhà nấy, không ai phải ở tù hoặc bị sách nhiễu bởi chính quyền liên bang. Tướng Lee đề nghị cho phép những quân nhân thuộc binh chủng pháo binh và kỵ mã giữ lừa và ngựa để giúp họ trong việc đồng áng. Grant đồng ý, nhưng thay vì phải sửa đổi văn kiện, ông hứa sẽ ra lệnh riêng. Tướng Lee còn cho hay họ hiện không đủ lương thực để nuôi tù binh miền Bắc vì chính quân binh miền Nam cũng đang thiếu ăn. Grant liền hứa sẽ mang số tù binh đó về, đồng thời gửi 25,000 phần ăn đến cho lính miền Nam mặc dù lúc bấy giờ nhiều đơn vị Confederate vẫn còn đang đánh nhau với phe Union ở những tiểu bang khác.

Lá cờ của quân đoàn 61 Virginia trong buổi đầu hàng, được lưu giữ tại Appomattox Court House. (IANBUI/TRÉ)

Là sĩ quan thuộc lớp đàn em của tướng Lee, tướng Grant đã đối xử với người chỉ huy đoàn quân chiến bại bằng sự kính trọng tuyệt đối trong tinh thần thượng võ. Trước đó ông còn nhắc nhở thuộc cấp không ai được phép vô lễ với nhà đại tướng tài ba bên thua cuộc. Buổi họp chấm dứt khoảng 3 giờ chiều. Khi tướng Lee bước ra, quân binh của tướng Grant xếp hàng hai bên để tiễn ông; họ giơ nón chào, và ông cũng giơ nón đáp trả. Một nhóm quân nhạc, tuy không tính trước, cất kèn thổi bài “Auld Lang Syne” [ò e, rô be đánh đu...] Mặc dù chiến tranh chưa chấm dứt ngay, nhưng ngày 9 tháng Tư ấy được xem như khởi điểm cho màn cuối của cuộc tương tàn khốc liệt nhất giữa dân Mỹ hai miền.

Bức tranh tả lại giây phút vị tướng thua cuộc Robert E. Lee ngả mũ chào tướng thắng cuộc Ulysses Grant. (KEITH ROCCO)

Tuy rằng trên nguyên tắc quân đội Confederate đã bị giải thể, nhưng nhiều trận đánh lẻ tẻ vẫn tiếp tục xảy ra. Mãi đến ngày 19 tháng 6 cuộc Nội Chiến mới thực sự chấm dứt khi quân Union tiến vào Galveston để giải giáp đoàn quân cuối cùng và giải phóng người da Đen tại Texas khỏi kiếp nô lệ. Năm 2021 ngày này được Quốc Hội đặt làm một ngày quốc lễ. Sau Nội Chiến, làng Appomattox dần chìm vào quên lãng, ngôi nhà của Wilmer McLean đổi chủ, và đến năm 1892 thì Appomattox Court House bị thiêu rụi sau một vụ cháy. Năm 1930, Quốc Hội chấp thuận chi tiền lập một khu tưởng niệm tại đây, nhưng phải 5 năm sau công trình xây dựng mới bắt đầu khi Tổng thống Franklin Roosevelt ban hành đạo luật thành lập Appomattox Court House National Monument.

Đường vào khu tưởng niệm Appomattox Court House, 2018. (IANBUI/TRÉ)

Thay vì lập đài tưởng niệm, uỷ ban trùng tu Appomattox, dưới quyền quản lý của cơ quan National Parks Services, đã tái dựng lại gần như toàn bộ ngôi làng y như nó từng hiện hữu vào thời điểm tướng Lee đến đây. Bị gián đoạn bởi Đệ Nhị Thế Chiến, năm 1949 ngôi nhà của Wilmer McLean xây xong và mở cửa cho công chúng. Tất cả mọi thứ (trừ điện và wi-fi internet) đều được tái tạo một cách tỉ mỉ. Du khách có cảm giác mình vừa vượt thời gian trở lại quá khứ; với một chút trí tưởng tượng ta có thể dễ dàng hình dung cảnh hai bên thắng và thua cuộc đã gặp gỡ nhau ra sao. Một số công trình khác cũng được dựng lại, như bưu điện, tiệm tạp hoá v.v.

Xà bông và cheese được cắt bán theo trọng lượng. (IANBUI/TRÉ)

Tại bìa làng là một nghĩa trang nhỏ dành cho 18 người lính miền Nam bỏ mình trong trận Appomattox. Xác họ trước đó bị chôn rải rác, sau chiến tranh một hội phụ nữ kêu gọi dân trong vùng đem hài cốt họ về đây chôn cất tử tế. Trừ 7 người có danh tánh, số còn lại đều vô danh. Người ta còn tìm thấy xác một người lính miền Bắc nên đem anh ta về đây chôn chung với những người bên thua cuộc. Những hành động nhân bản như thế, cũng như cách hành xử đầy nhân văn của vị tướng bên thắng cuộc, là một trong những yếu tố giúp công cuộc tái thiết và hoà hợp hoà giải của nước Mỹ sau chiến tranh tương đối dễ dàng hơn. Nó còn là bài học cho tất cả người Việt, trong cũng như ngoài nước -- bất kỳ thuộc "bên" nào.

Nghĩa trang "bên thua cuộc" tại Appomattox. (IANBUI/TRÉ)

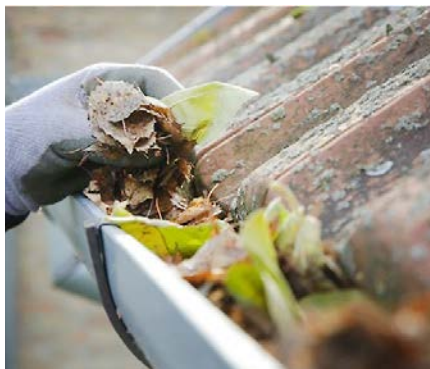

Dọn sân vườn

HOÀNG HƯƠNG

Thời tiết ấm dần vào mùa Xuân là thời gian thích hợp để dọn dẹp và bảo trì sân vườn quanh ngôi nhà của bạn. Dưới đây là một số việc cần thiết:

■ **Làm sạch máng xối.** Bụi bẩn, rêu, lá cây đọng lại trên máng xối qua mùa đông có thể gây hư hại nếu không được dọn dẹp sạch. Để làm sạch máng xối, dùng gang tay và xẻng xúc máng xối (hoặc thìa nhựa cũ) để loại bỏ lá cây và các mảnh vụn rác khác. Dùng chổi quét sạch cả vùng bên dưới máng xối; và đừng quên kiểm tra ống thoát nước.

■ **Dọn rác lá, cành cây quanh nhà.** Sau khi đã vệ sinh máng xối, cần dọn dẹp lá, cành cây ra khỏi hiên và sân nhà. Để việc dọn rác được dễ dàng, dùng máy thổi lá (leaf blower) gom chúng vào một góc sau đó bỏ vào túi đựng rác.

■ **Dùng pressure washer để làm sạch.** Máy rửa áp lực có thể là phương pháp hiệu quả để vệ sinh không gian ngoài trời bao gồm tường, sàn gỗ, siding và cả nệm ghế nhưng cần cẩn trọng. Công cụ tiện dụng này có thể gây hư hại cho một số vật liệu nếu dùng không đúng. Cách an toàn là luôn bắt đầu với PSI thấp và giữ khoảng cách xa hơn giữa vòi nước áp lực và vật dụng hay bề mặt được làm sạch.

■ **Diệt nấm mốc.** Bất cứ nơi nào có độ ẩm, nấm mốc sẽ phát triển. Sau mùa đông dài, bạn nên kiểm tra đồ dùng ngoại thất, sân và thậm chí cả vỉ nướng BBQ để tìm và diệt nấm mốc. Để loại bỏ nấm mốc có thể dùng giấm trắng hoặc thuốc tẩy oxy (không phải thuốc tẩy thông thường) hòa với nước theo tỷ lệ bằng nhau. Xịt lên vùng nấm mốc để trong 10 phút trước khi rửa sạch.

DALLAS Sự Kiện

GUITAR NIGHT-ANDREA
GONZALEZ

10/5. Người đam mê Guitar nên đến xem trình diễn guitar cổ điển của danh cầm quốc tế Andrea Gonzalez trong chuyến lưu diễn Hoa Kỳ, Châu Âu và Úc

Địa điểm: Kalita Humphreys Theater, 3636 Turtle Creek Blvd, Dallas TX 75204. **Giá vé:** \$33-\$59.

PROFESSIONAL BULL RIDERS
WORLD FINALS: CHAMPIONSHIP

17/5 và 18/5. Tranh giải vô địch cưỡi bò 2025 trong 2 ngày với những màn cưỡi bò nghệt thờ của những tay đua hàng đầu thế giới giành giải vô địch trị giá 1 triệu đô la

Địa điểm: AT&T Stadium, 1 AT&T Way, Arlington TX 76011. **Giá vé:** \$39.

CHOCTAW COVER-TO-COVER
MUSIC FESTIVAL

31/5 (1pm tới 7:15). Lễ hội âm nhạc với 8 ban nhạc và nhiều trò chơi theo kiểu sông bạc Choctaw Casino. Nếm rượu vang miễn phí. Mua sắm Boho Market. Xe bán thức ăn. Có quán bar

Địa điểm: Klyde Warren Park, 2012 Woodall Rodgers Fwy, Dallas TX 75201. **Giá vé:** \$35, VIP \$75.

Khi nền sản xuất công nghiệp phát triển, hàng hóa sản xuất dồi dào, con người không còn sống kiểu “tự sản tự tiêu” và có nhu cầu muốn bán sản phẩm để lấy tiền, vàng tích trữ, khi đó nhà sản xuất có nhu cầu quảng cáo sản phẩm cho nhiều người biết để mua.

TẠ PHONG TẦN
RANGE COUNTY, CA

YouTubers review thực phẩm

Review & giả review

Quảng cáo kiểu chuyên nghiệp lần đầu tiên xuất hiện vào thế kỷ 19 với sản phẩm xà bông cục hiệu Pears, và mời cô đào sân khấu nổi danh đình đám thời ấy là Lillie Langtry làm người đại diện quảng cáo xà bông Pears.

Từ điển Oxford định nghĩa quảng cáo là “trình bày, giới thiệu rộng rãi để cho nhiều người biết đến.” Ở đây, tôi không đi sâu vào lãnh vực chuyên môn của nghề quảng cáo, với nhiều từ ngữ, khái niệm vô cùng “hàn lâm,” khiến người nghe/người đọc rối tinh rối mù rồi cảm thấy nghề quảng cáo thật là cao siêu còn người tiêu dùng thật nhỏ bé. Tôi chỉ trình bày với quý độc giả ở khía cạnh là người tiêu dùng bình thường, với ngôn ngữ bình dân, nôm na, ngắn

gọn, dễ hiểu. Tóm lại, theo ý tôi, quảng cáo là phô trương những tính chất ưu việt của sản phẩm, nhằm khuyến dụ người nghe có sự náo nức, khao khát có sản phẩm; còn nhược điểm của sản phẩm đó thì người quảng cáo giấu biệt không nói. Lâu dần, khách hàng cũng quen và không còn “mắc bẫy” quảng cáo nữa, người ta truyền miệng nhau một cách hài hước rằng: “Vì sao không nói quảng voi, quảng chuột/chó/mèo... mà là quảng cáo? Theo truyền thuyết, cáo là loài động vật gian xảo, quỷ quyệt, không đáng tin, nên người ta phải gọi là quảng cáo. Hiểu hông?”

Thời đại thế giới phẳng, rất nhiều người Việt nói cái gì cũng phải chêm tiếng Tây vô cho ra vẻ “trí thức,” “sang trọng.”

Khi công chúng không còn tin quảng cáo nữa thì người ta chuyển qua hình thức khác. Ở đâu, đi đâu, bất cứ thời điểm nào, môi trường nào, nhìn đâu cũng thấy “review” sản phẩm, từ hàng tiêu dùng tới sách vở, phim ảnh, nói chung là “review” tất tần tật mọi thứ thượng vàng hạ cám.

“Review” là một dạng phản hồi hoặc đánh giá của khách hàng về những sản phẩm, dịch vụ họ đã từng sử dụng, kinh nghiệm, có đầy đủ ưu nhược điểm, vui lẫn buồn, hứng khởi lẫn cay cú. Review có thể là bài viết, video trên báo, trên mạng xã hội. Ban đầu, người tiêu dùng tin tưởng review vì nghĩ người review cũng là người sử dụng sản phẩm như mình, khi lượng người quan tâm review trở nên đông đúc, từ đó lại sanh ra những người hành nghề review (reviewers) chuyên nghiệp như làm quảng cáo. Bản chất của review sản phẩm không xấu nếu reviewers đánh giá trung thực, nhưng quảng cáo đội lốt review để lừa gạt khán thính giả, độc giả, thì xấu, là một kiểu lừa dối khách hàng, nếu quy mô lớn và khách hàng bị thiệt hại nhiều thì người review

(reviewers) còn có thể phạm tội hình sự.

Trên YouTube thì có lực lượng reviewers phim ảnh hùng hậu, đông đúc. Tôi đã coi, nhận thấy họ trích lấy một số hình ảnh “bắt mắt” trong phim đó ráp lại thành đoạn ngắn chừng vài phút, rồi mix với giọng đọc (ẩn mặt người đọc) tóm tắt nội dung truyện phim, thực chất đó không phải là review mà là một kiểu trailer (chôm chĩa hình ảnh của nhà sản xuất phim) do YouTubers câu views để lấy quảng cáo của YouTube kiếm tiền.

Hiện nay có đoạn video quảng cáo dài xọc trên YouTube về thuốc chữa xương khớp “gia truyền” mà người đàn ông trong quảng cáo mặc đồ đóng linh mục và nói “đã từng dùng thuốc thấy hiệu nghiệm,” nay “muốn chia sẻ kinh nghiệm.” Ông này xưng “cha” với khán giả (là người mọi giới, mọi độ tuổi, mọi tôn giáo.) Tôi nghe vậy hồ nghi lắm, vì trong cách xưng hô đã thiếu đức khiêm nhường mà linh mục cần phải tuân theo. Tôi tìm hiểu và biết được ông đó giả linh mục, giáo hội Công giáo cũng có quy định cấm các linh mục, các soeur quảng cáo làm bất cứ thứ sản phẩm gì.

Mạng xã hội phát triển rộng rãi, thời gian gần đây chúc năng livestream được chủ mạng nâng cao, hầu

như người dùng mạng xã hội ai cũng có thể trở thành reviewer được hết. Mua một món đồ, đi ăn tiệm, sử dụng một dịch vụ (sửa xe, sửa nhà...) người dùng đều có thể dùng tương mục mạng xã hội của mình khen – chê, và người dùng khác ghé vô bình luận vô cùng sôi nổi. Đây chính là kiểu review thật sự, không bị tiền bạc “bể lái.” Nhưng cũng từ đó, nảy sinh ra những reviewers từ không chuyên tới chuyên nghiệp nếu họ có lượng người theo dõi (followers) khá đông, họ bắt đầu được trả công để review. Từ lúc này bài đăng của họ đã biến tướng thành quảng cáo, chỉ có khen chứ không chê, hình ảnh đăng kèm rất hấp dẫn. Cùng một bài và hình ảnh đó, họ đem đăng ở tất cả các tương mục mạng xã hội của họ, đồng thời đăng vô nhiều group, nhiều diễn đàn mà họ tham gia.

Tôi có biết một Facebooker có lượng người theo dõi rất đông, nhưng Facebooker này không bao giờ xuất hiện hình ảnh cá nhân thật, chuyên đăng các bài reviews dưới chiêu bài “Xanh và Sạch,” người mua liên lạc trực tiếp qua Facebook người bán, Facebooker có bài review này không bán hàng, nhưng tinh ý thì biết đó là quảng cáo và chẳng có review vô tư gì hết. Thậm chí, để khuyến dụ người

đọc, Facebook (ẩn hình) này còn đăng những bài có vẻ như “khoa học,” “nghiên cứu” nhưng thật ra là fake news mà tôi đã từng thấy trên mạng internet. Cái nguy hiểm của Facebooker (ẩn hình) review này là khi người mua hàng bị lừa thì không bắt đền người review được (vì biết là ai mà bắt đền.)

Tôi suy nghĩ hoài mà không hiểu tại sao người ta có thể vì hăm mộ, vì yêu mến Idols (hoặc người nổi tiếng,) vì cùng phe, cùng tầng lớp... mà sẵn sàng bỏ tiền ra mua món đồ nào đó, bất chấp sự phi lý trong lời quảng cáo của Idols. Thí dụ: Trong thời gian đại dịch Covid-19, giá nhân công tăng, giá vận chuyển tăng, giá nguyên vật liệu tăng,... mà khán giả vẫn tin rằng có ai đó (không có nhà máy) lại sản xuất khẩu trang y tế “Made in USA” giá bán lẻ 5 Mỹ kim một hộp 100 cái, chỉ vì người bán là Idol của họ. Trong khi giá thị trường món hàng đó trung bình 30 Mỹ kim một hộp.

Các YouTubers, TikTokers hành nghề làm video review thực phẩm “mọc ra đồng như quân Nguyên.” Không cần học qua trường lớp, không cần chuyên môn sâu về ẩm thực, chỉ cần có cái miệng nói liên tục không ngừng nghỉ, nói lia lịa suốt nhiều phút, nhiều giờ, và có hai (hoặc

ba) cái smartphone loại quay video, chụp hình đẹp thì đều có thể hành nghề review thức ăn. Không cần quần áo, giày dép sang trọng, xuất hiện trước ống kính càng ra vẻ “bình dân” càng tỏ ra “gần gũi” để lấy được lòng tin của khán giả. Họ lập thành nhóm, người chuyên phụ trách nói, người chuyên quay video. Từ nhà hàng sang trọng tới quán cóc nhỏ lẻ họ đều hành nghề review được. Họ tiếp xúc với chủ quán/nhà hàng, đưa ra đề nghị “review” và giá tiền. Nếu chủ quán đồng ý chi tiền, họ vô ngồi ăn uống, quay cảnh thức ăn, vừa ăn nhồm nhoàm vừa phát ra những tiếng kêu “Wow,” “A,” “Wa,” “Wao”... khen lấy khen để, họ ngốn ngấu hừng hực khiến người coi video phát thêm nảy sinh ý định muốn ăn thử ngay. Nếu chủ quán không đồng ý trả tiền review, họ cũng vô mua thức ăn, ngồi đó ăn uể oải, và chê món ăn thậm tệ, bất chấp thực tế món ăn đó không hề dở. Khán giả nhìn thấy sợ quá “cách mặt” quán, vậy là quán đó bị reviewers “dim hàng,” dẫn tới buôn bán ế ẩm.

Tốt nhất khách hàng nên tự mình trải nghiệm, hoặc chỉ nên tin những người là khách hàng thật sự review, tránh cảnh tiền mất tật mang.

TPT

Túi xách xuân hè

■ **Trend túi xách xuân hè bắt mắt nhất là kiểu túi xách tua rua fringe bag.** Đừng nhầm lẫn với phong cách boho cũ, tua rua năm nay không quá dày rối rắm, có thể ở dây đeo, quai túi chấm phá hay bằng xích kim loại li ti lưa thưa mang nét hiện đại. Rất ăn ảnh, vừa vặn không quá lớn, không chỉ đeo có thể cầm như sắc tay clutch thời trang.

■ **Túi trắng khuyết croissant** trở lại sau nhiều năm, chấm phá với túi xách tua rua xích nhỏ, hay vòng kiềng kim loại ngay quai túi. Size vừa phải, dễ là điểm nhấn trong bộ đồ.

■ **Túi da, túi cói, túi tote ...** thì dây xích đang được ưa chuộng. Ngoài ra có trend túi nhỏ xinh minaudière để đựng son môi chi tiết tinh xảo, và hồi sinh của phong cách túi xách ấn tượng như túi hình táo, bông hoa, thú vật ... mang tính sưu tập nhiều hơn.

■ **Túi xô bucket hiện đại** thu hút sang ngẫm trong phong cách. Dễ mang với nhiều style mặc đồ, blazer, áo lụa, đồ jeans, quần shorts ... Size không quá lớn nhưng đủ tiện dụng để bỏ nhiều đồ. Hợp đi làm, đi biển, đi chơi.

■ **Túi east-west cổ điển** tuyệt để đi làm hay đi chơi. Size XL lớn còn thịnh hành nhưng dễ hết mốt, túi east-west xuân hè năm nay nhỏ gọn hơn, có cấu trúc hơn. Dễ nhấn nhá bằng charm bag phụ kiện, tiện dụng, mặc hợp nhiều dịp với chút retro. Kiểu sắc clutch east-west cầm tay không quai mặc đẹp với đầm khi đi tiệc.

■ **Kisslock bag túi khóa bấm** là kiểu có núm khớp khóa hình cầu, dễ mang. Mặc đồ thường hay diện lên đều OK. Trend này đang phổ biến trở lại, túi mềm mại và thoải mái khi đeo, tiện dụng mang khi đi lại nhiều.

Cao Tần là bút hiệu của nhà văn Lê Tất Điều người đã thành danh với nhiều tác phẩm ở Sài Gòn trước 1975. Đến Hoa Kỳ năm 1975, ông định cư ở thành phố San Diego và cộng tác với nhà văn Võ Phiến lập ra tờ Văn Học Nghệ Thuật. Ngay trên những số đầu của tờ Văn Học Nghệ Thuật, Lê Tất Điều ký bút hiệu Cao Tần tung ra những bài thơ đặc sắc và được đồng bào đón nhận nồng nhiệt.

Lúc đó ai cũng đọc thơ Cao Tần. Người ty nạn nào cũng phải biết thơ Cao Tần. Nhà văn Lê Thị Huệ nhận xét: *Có thể nói thơ Cao Tần là một hiện tượng văn học đầu tiên của nền Văn Chương Tiếng Việt Hải Ngoại. Thơ ông chất chứa bao nhiêu tâm sự của người Việt Ty Nạn Cộng Sản ở Mỹ. Những ray rút gọi là Lưu Vong, Quê Nhà, Tiếng Việt, Xứ Mỹ ... gom lại trong một trời thơ riêng của Cao Tần. Phải nói thơ Cao Tần là một hiện tượng độc đáo lúc bấy giờ. Thơ vượt lên trên lòng thù hận, sự ác độc, dối trá, ngu si, của cuộc Nội Chiến Nam Bắc trong giai đoạn 1954-1975 và còn kéo dài về sau.*

Hôm nay, Tháng Tư Đen lại về, chúng tôi mời các bạn đọc lại và chia sẻ một số bài thơ của Cao Tần.

cảm khái

Trong ví ta này chúng chỉ tại ngu
Mất nước rồi còn hiệu lực hơi lâu
Chiều lưu lạc chợt thương tờ giấy cũ
Tái tê cười: giờ gia hạn nơi đâu?
Trong ví ta này một thẻ căn cước
Hình chụp ngây ngô rất mực cù lần
Da xám ngoét như bị đời nhúng nước
Má hóp vào như cả tháng không ăn
Muời tám tuổi thành công dân nước Việt
Tên chụp hình làm ta xấu như ma
Thằng khốn nạn làm sao mà nó biết
Ta sẽ thành dân mất nước tan nhà!
Hai mươi tuổi ta đi làm chiến sĩ
Bước giày đinh lạng quạng một đời trai
Vừa đánh giặc vừa lừng khừng triết lý
Nhưng thằng này yêu nước chẳng thua ai...
Hình căn cước anh nào mà chẳng xấu
Tên chụp hình như một lão tiên tri
Triệu mặt ngây ngô bằng hoàng xốn xác
Cùng đến một ngày gầy đổ phân ly
Nhìn hình chim in trên tờ chứng chỉ
Chợt nhớ câu thơ: "Gãy cánh Đại Bàng..."
Ngàn lăm liệt tan trong chiều rã ngũ
Muôn anh hùng phút chốc hóa lang thang
Quanh mình xôn xao chuyện thay Quốc tịch
Ngậm ngùi bày dăm giấy cũ coi chơi
Thời cũ ố vàng, rách rời mấy mảnh
Xót xa đau như mình bỗng qua đời.
Hồi kẻ trong hình mặt xanh, mày xám
Người sắp thành tên mọi Mỹ rồi ư
Hồi thằng chiến binh một đời dứng cảm
Mày lang thang đất lạ đến bao giờ
Ôi trong ví mỗi người dân mất nước
Còn một oan hồn mặt mũi ngu ngơ
Ôi trong trí những anh hùng thuở trước
Còn dậy trời lên những buổi tung cờ

mai một anh về

Mai một anh về có thằng túm hỏi
Mày qua bên Mỹ học được củ gì
Muốn biết tài nhau đưa ông cây chổi
Nói mày hay ông thượng đẳng cu li
Ông rửa bát chì hơn bà nội trợ
Ông quét nhà sạch hơn em bé ngoan
Ngày ngày phóng xe như thằng phải gió
Đêm về nằm vùi nước mắt chứa chan
Nghệ thuật nói bông hóa trò lao động
Thằng nào nói nhiều, thằng ấy tay to
Tiếng mẹ đẻ thường chỉ dùng chửi đổng
Hay những đêm sâu tí toáy làm thơ
Ông học được Mỹ đất trời bát ngát
Nhưng tình người nhỏ hơn que tăm
Nhiều đứa hồn nhiên giống bấy trẻ nít
Còn hồn ông: già cỗi cỡ nghìn năm
Bài học lớn từ khi đến Mỹ
Là ngày đêm thương nước mệnh mang
Thù hận bọn làm nước ông nghèo xí
Hận gấp nghìn lần khi chúng đánh ông vắng
Nếu mai một bông đổi đời phen nữa
Ông anh hùng ông cứu được quê hương
Ông sẽ mở ra nghìn lò cải tạo
Lùa cả nước vào học tập yêu thương
Cuộc chiến cũ sẽ coi là tiền kiếp
Phản động gì cũng chỉ sống trăm năm
Bồ bịch hết không đứa nào là Ngụy
Thắng vinh quang mà bại cũng anh hùng.

THÁNG 3/77

ta làm gì cho hết nửa đời sau?

Dăm thằng khủng hạp nhau bàn chuyện lớn
Gánh sơn hà toan chất thủ lên vai
Chuyện binh lửa anh em chừng cũng ớn
Dọn tinh thần: cửa nhẹ đỡ ba chai

Rừng đất khách bạt ngàn màu áo trận
Xong hiệp đầu mây núi đã băng khuâng
Hào khí bốc đủ mười thành chất ngất
Chuyện vá trời coi đã nhẹ như không

Một tráng sĩ vung ly cười ngạo mạn
Nửa đời xưa ta trấn thủ lưu đồn
Nay đất khách kéo lê đời rất nản
Ta tính sẽ về vượt suối trèo non...

Sẽ có lúc rừng sâu bùng chuyển động
Những hùm thiêng cửa móng thét rung trời
Và sông núi sẽ vươn mình trời dậy
Và cò bay trên đất nước xinh tươi

Một tráng sĩ vô êm chừng sáu cổ
Thần tự do giờ đứng ở nơi nào?
Ta muốn đến leo lên làm đuốc mới
Tự đốt mình cho lửa sáng xem sao...

Thần tự do giờ hoài cây đuốc lạnh
Ta tiếc gì năm chục ký xương da
Sẽ làm đuốc soi tìm trong đáy biển
Những oan hồn ai bỏ giữa bao la...

Bình minh tới một chàng bừng tỉnh giấc
Thấy chiến trường la liệt xác anh em
Năm tráng sĩ bị mười chai quất gục
Đời tha hương coi bộ vẫn êm đêm

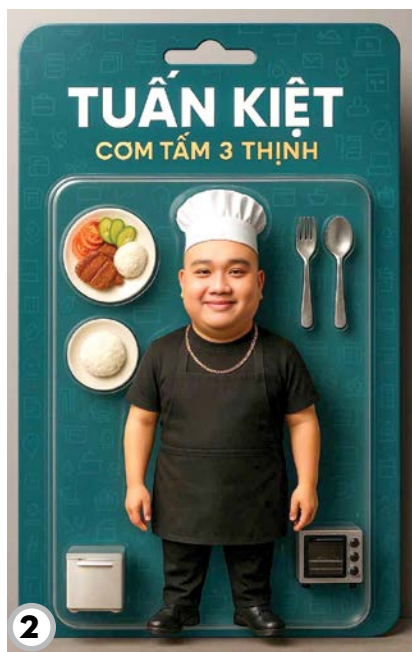
Sàn gác trọ những tâm hồn bão nổi
Những hào hùng uất hận gối lên nhau
Kẻ thức tỉnh ngu ngơ nhìn nắng mới:
Ta làm gì cho hết nửa đời sau?

THÁNG 3-77

LỜI GIỚI THIỆU: Andy Nguyễn là một nhiếp ảnh gia chuyên nghiệp. Anh từng đoạt những giải thưởng nghệ thuật nhiếp ảnh quốc tế từ 2009 đến 2012. Nhiều tác phẩm của anh được đăng tải trên những tạp chí chuyên đề nổi tiếng như: National Geographic, Birder's world Magazine, BBC Wildlife Magazine, Nature's Best Photography Magazine và The Cornell Lab of Ornithology website.

Cách tạo nhân vật của bạn bằng AI

Nếu bạn thấy rất nhiều búp bê mô hình hành động do AI tạo ra trên khắp các trang xã hội của mình, thì bạn không phải là người duy nhất. Trong bài viết tuần này, chúng tôi sẽ hướng dẫn bạn cách chính xác để tạo một ứng dụng miễn phí cho riêng bạn. Ngoài ra, chúng tôi còn đưa ra một số mẹo hữu ích về cách làm cho bức ảnh của bạn giống bạn hơn nữa. Thật thú vị, miễn phí và thực sự rất dễ dàng! [H1]

■ Cách tạo búp bê do AI

- Tải xuống ứng dụng

ChatGPT và đăng nhập
Nếu bạn không có tài khoản (tôi thì không!), bạn có thể dễ dàng tạo một tài khoản bằng cách đăng nhập email hoặc số điện thoại, hoặc bằng cách thêm địa chỉ email và tạo mật khẩu.

Tháng trước, ChatGPT đã nâng cấp trình tạo hình ảnh AI của họ lên một mô hình mới mạnh mẽ và đã tạo nên tiếng vang lớn. Đầu tiên là hình ảnh theo phong cách Studio Ghibli, nhưng hiện nay có một xu hướng mới là biến con người thành những đồ chơi hành động trong hộp.

- Tải lên một bức ảnh của bạn

Sau khi đăng nhập, bạn cần tải ảnh của mình lên cuộc trò chuyện. Mặc dù đây có thể là hình ảnh toàn thân hoặc ảnh chụp đầu, nhưng búp bê do AI tạo ra có kích thước đầy đủ, do đó, việc tải lên ảnh toàn thân sẽ mang lại hình ảnh chính xác hơn.

- Hướng dẫn nhập cho búp bê AI của bạn

Tiếp theo, bạn phải yêu cầu công cụ tạo búp bê của bạn bằng cách nhập câu lệnh có nội dung tương tự như: "Tạo ảnh của tôi dưới dạng đồ chơi

hành động 3D, như thể nó được trưng bày trong mô hình bao bì nhựa trong suốt."

Sau khi bạn gửi yêu cầu, công cụ AI sẽ mất khoảng hai đến ba phút để tạo búp bê AI của bạn, sau đó bạn có thể lưu lại và tải lên bất cứ nơi nào bạn muốn. Khi bạn thấy rồi, bạn có thể yêu cầu công cụ thực hiện thay đổi.

Người dùng có thể thêm phụ kiện bằng cách yêu cầu ChatGPT cho thêm vào các vật phẩm hỗ trợ như máy ảnh, ống kính và chân máy. Bạn cũng có thể yêu cầu nó ghi tên bạn vào hộp cũng như

một chúc danh, ví dụ như “Nhiếp ảnh gia”.

■ Áp dụng lan rộng trong xã hội

Đương nhiên, hiện tượng này không chỉ thể hiện trong thế giới của các nhiếp ảnh gia. Bất kỳ ai cũng có thể tạo ra nhân vật hành động của riêng họ. Dưới đây là một số ví dụ điển hình của những búp bê 3D đại diện cho nhiều “nghề nghiệp” hoặc “sở thích” khác nhau:

Đầu bếp [H2]

Nhà chăm sóc chó [H3]

Thợ xây cất [H4]

Chuyên viên làm đẹp [H5]

Thợ hót tóc [H6]

TikToker [H7]

Đại lý du lịch [H8]

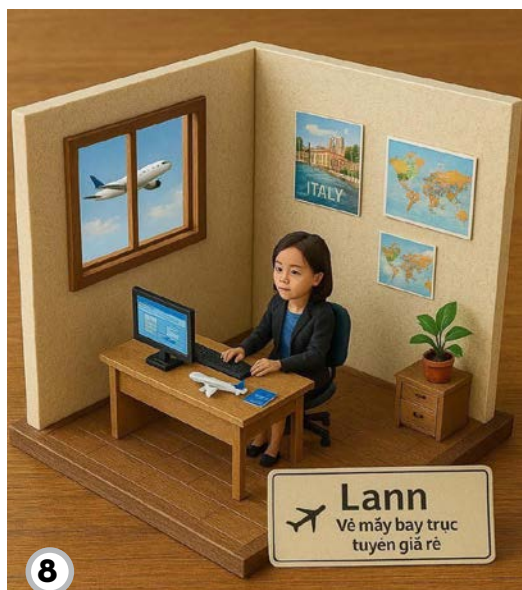
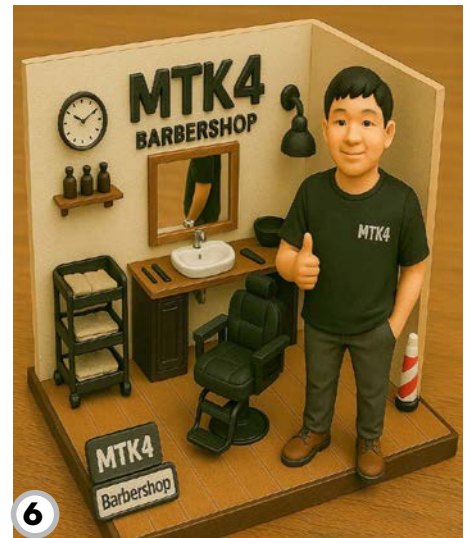
■ Công nghệ AI chưa được hoàn hảo lắm

Mặc dù AI tạo hình rất chuẩn cho nhiều người, nhưng kỹ thuật này vẫn

còn được tiếp tục khai thác. Đôi khi, và thật ra khá thường xuyên, AI hay bị “hiểu lầm”. Cũng như trong trường hợp dưới đây, các nhân viên nhà thuốc khẳng định rằng họ bán được mỹ phẩm, vật tư y tế, và thực phẩm “chức năng” mà thôi! (có lẽ vì họ nhập câu lệnh với chữ “thực phẩm c. năng”) [H9]

Chúc các bạn thành công!

AN

Chùa Thiên Trù trong quần thể
Chùa Hương - NGUỒN: WIKIMEDIA

Chùa Hương năm ấy

Chuyến xe khởi hành từ Hà Nội vào buổi sáng, hàng phố còn đóng kín cửa nhưng trên đường, xe cô đã di chuyển rầm rầm. Hà Nội kẹt xe khủng khiếp, số người sinh sống ở đây đã vượt xa số đường sá lưu thông. Ị ạch mãi mới thoát ra đến ngoại thành. Để Mèn đi thăm chùa Hương của cụ Nguyễn Nhược Pháp năm xưa.

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Thủ ấ tên tuổi của ngôi chùa gắn liền với hình ảnh thơ mộng của cô bé mới lớn theo mẹ lễ bái, cơ hội để trang điểm là lướt, *vấn đầu soi gương, mặc áo tứ thân với dải yếm đào ...* Năm 2000 của thế kỷ 21, đi tìm áo tứ thân coi bộ hơi khó, biết như thế nhưng Để Mèn vẫn tò mò. Ngày nay những hình ảnh kia đã tan biến vào quá khứ biên biệt. Chẳng còn ai ăn mặc như thế nữa. Hoạ chẳng

chỉ để chụp hình làm kiểu và cũng chỉ mặc yếm đào để khoe lưng trần chứ không dĩnh dáng chi đến thời trang ngày cũ.

Đường đi không xa, khoảng 60 cây số về phía Tây Nam của Hà Nội nhưng gần hai tiếng mới đến bến đò Yến Vĩ. Bến đò Yến Vĩ hình như còn có tên dân gian là bến Đục (?), đến bến thì mặt trời đã lên cao, nắng chói chang. Để Mèn đáp thuyền trên sông Đáy để đến chùa Hương. Dòng sông nước đục lờ lờ

chảy, không hiểu khúc sông nào thì mới thấy ... *sông Đáy cuộn mình...* như thơ Quang Dũng trong *Đôi Mắt Người Sơn Tây*? Những dãy núi mờ trong hơi sương, ẩn hiện, núi Mâm Xôi giống in như mâm xôi, cái tên gợi hình và dễ nhận. Núi Voi Phục thì chẳng giống con voi nào cả, đứng hay ngồi, phe ta ngắm nghĩa mãi mà không nhận ra hình thể con voi nên chịu thua. Thuyền chèo bằng sức người nên thủng thẳng trôi, ta tha hồ nhìn cảnh hai bên

bờ sông nước đục.

Thuyền ngưng ở Đền Trình, từ bến sông ngòi đền ẩn trong sương nên trông có vẻ là lạ. Thuyền vừa cặp bến, đã nghe tiếng cồng, tiếng chuông mời chào, người lái dò biểu rằng cụ Từ giống trống đánh cồng đón khách. Chao ôi là đền chùa ngày nay, phải khua chuông gõ trống như các đám khách Sơn Đông? Lên bờ vào xem thì chẳng có gì để ngó, cũng hương khói mù mịt ngạt thở như những ngôi chùa đông người thăm viếng. Lượng carbon dioxide chắc chắn là ở mức độ nhiễm độc nếu phe ta cứ loanh quanh lần lữa đi tìm tượng cổ. Ra cửa, ông Từ đứng xin khéo du khách các món tiền cúng dường.

Con thuyền trôi gần hai tiếng mới đến chân núi và từ chân núi ta leo những bậc thang đá để lên núi văn cảnh chùa.

Con đường lên núi khá đẹp, lẫn trong rừng cây uốn lượn. Nếu không bị mấy đứa trẻ bán rong cặp kè đi theo thì đây là một hành trình đi bộ lý tưởng. Những đứa trẻ trong tuổi đến trường nhưng không được đi học xách bình nước đá chứa các lon nước ngọt để bán cho du khách, cũng leo núi bám sát du khách. Để Mèn theo chân đoàn người ngừng ở chùa Giải Oan, ngôi chùa chẳng có

chì, chùa Thiên Trù thì đông đúc hơn, cũng khói hương mù mịt.

Ngoài ngôi chùa chính là chùa Hương Tích, trên núi còn có nhiều ngôi chùa khác, cả chục ngôi chùa, miếu lớn nhỏ. Để Mèn chỉ ngừng ở vài nơi, nơi nào cũng có người hỏi tiền cúng dường. Một du khách nói nhỏ bằng tiếng Anh, sao họ không bán vé một lần cho xong... Người du khách đi bên cạnh cười

nụ, đôi môi mím lại, phe ta thấy mặt mình nóng bừng. Quái đản. Gọi là “xin” cho có vẻ lịch sự chứ không “cho” là không xong, bà Từ chạy theo một du khách không bỏ tiền vào thùng phước sương và xoè tay. Người phụ nữ tóc vàng bực bội nói lớn, *tui không có tiền lẻ*. Để Mèn vừa xấu hổ vừa ái ngại, dúi vào tay bà Từ ít tiền và dịch nghĩa câu trả lời. Bán vé thì bán vé quách, nói rõ giá cả chứ cứ xin xỏ kiểu này? Kiểu làm ăn lặt vặt kia quả là khó chịu!

Leo núi khoảng một tiếng thì đoàn người dừng chân nghỉ ngơi. Đôi nam nữ người Đức nín áo Để Mèn hỏi chỗ “tháo nước”. Phe ta đảo mắt nhìn quanh, không có dấu hiệu của nhà vệ sinh, túng quá đành hỏi hai đứa trẻ bán nước ngọt leo đèo theo sau từ chân núi. Chúng chỉ tay về phía lùm cây xa, thế là phe ta xông pha dắt đôi nam nữ kia đi tìm nhà vệ sinh.

Đi thuyền trên suối Yến (một nhánh của sông Đáy). NGUỒN: WIKIMEDIA

Bến Đục. NGUỒN: WIKIMEDIA

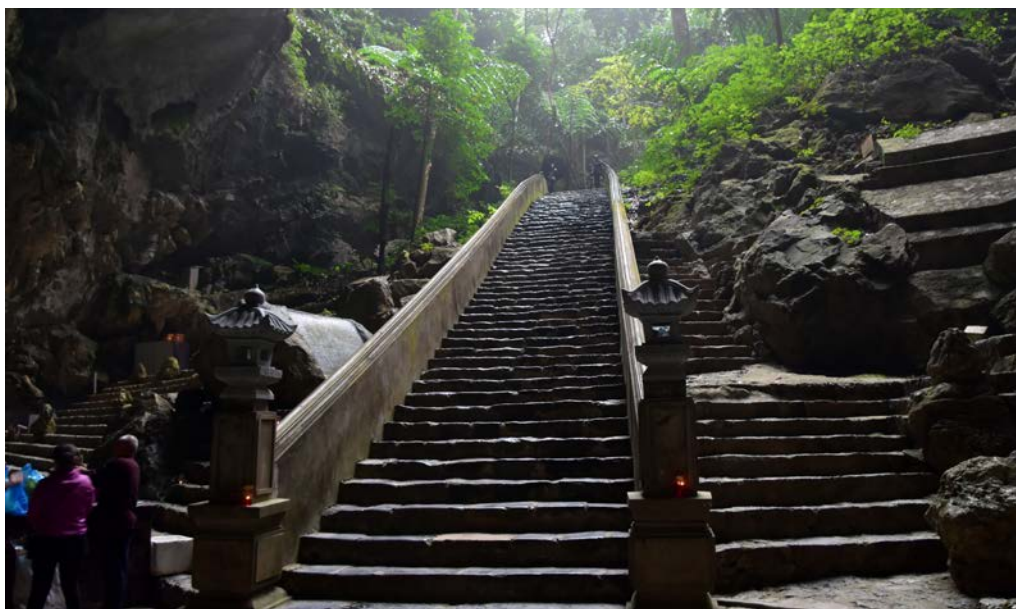
Thế kỷ thứ XXI, nhà vệ sinh trên núi là những viên gạch đặt trên mặt đất, xa hơn nữa có mấy cái phòng nhỏ không có cửa. Mặt đất đầy những đồng phân còn mỗi bốc mùi xú uế. Dế Mèn tặng luôn cho cô gái gói giấy vệ sinh mang theo trong túi đeo lưng và chỉ vào hai viên gạch, biểu cô ta là đặt hai bàn chân lên đó mà ... giải quyết! Chưa hết, vừa ra khỏi lùm cây, không biết từ đâu một người đàn bà xuất hiện xoè tay hỏi tiền làm vệ sinh, dọn dẹp. Dế Mèn biểu rằng chỉ chỗ chó không hề dùng khoảng đất kia, bà ta nhất định không nghe; chẳng lẽ lại kỳ kèo, co kéo, phe ta đành móc túi. Sự bực bội không phải vì mấy chục xu mà vì bị làm tiền trắng trợn cứ đeo đuổi nặng nề; cảm giác bị gạt gẫm khiến ta uất ức khó chịu. Chưa đến nơi, chùa Hương đã

Đụn gạo chùa Hương. NGUỒN: WIKIMEDIA

Động Hương Tích. NGUỒN: WIKIMEDIA

Bậc thang lên Động Hương Tích. NGUỒN: WIKIMEDIA

bốc mùi hôi hám của những đồng tiền lẻ!

Leo núi một tiếng nữa thì đến nơi, động Hương Tích nằm dưới 120 bậc thang đá. Lên núi xong bây giờ ta xuống hang động. Từ trên nóc, tảng thạch nhũ treo ngược có hình cái túi nên có tên là Đụn Gạo. Đây là chùa Hương. Cờ quạt xanh đỏ treo đầy. Trên vách động có khắc hàng chữ “Thiên Hạ Nam Sơn Đệ Nhất Động”, do chúa Trịnh Sâm ban tặng, đại khái là sơn động đẹp nhất trời Nam. Chùa Hương mùa này vắng khách thập phương, chỉ có du khách nhưng hương khói vẫn mù mịt. Dế Mèn đứng ngó quanh rồi lại leo lên núi. So với các hang động khác, từ hang Đầu Gỗ đến Tam Cốc, động Hương Tích chưa hẳn là đẹp hơn.

Trên đường xuống núi, đoàn người nghỉ chân ăn trưa. Dế Mèn mang theo bánh mì mua từ khách sạn vì được dặn dò kỹ lưỡng là đừng ăn uống dọc đường, không được sạch sẽ cho lắm. Đến nơi khi thấy “nhà” vệ sinh lộ thiên thì hiểu lý do tại sao. Hang núi leo cả mấy tiếng lên xuống không có nước uống, lấy chi ra nước rửa tay, nước nấu ăn, nhất là chén đĩa dùng chung đựng cả trăm con người, khó lòng giữ mức vệ sinh tối thiểu. Ngó hàng quán buôn bán mà thắc mắc trong lòng chứ không dám nói ra lời.

Dế Mèn ngồi nghỉ chân,

gặm bánh mì uống nước trong chai mang theo. Hai đứa nhỏ đi theo từ lúc bắt đầu leo núi kỳ kèo nín áo đòi mua giùm một lon nước ngọt. Dế Mèn biểu không uống nước ngọt, nhưng muốn tặng nó ít tiền. Đứa bé trai lắc đầu *cháu không lấy tiền chỉ muốn bán nước ngọt* và đòi 30 ngàn (2 Mỹ kim) một lon coca khi Dế Mèn gạt đầu. Đứa bé gái phụng phịu *đi theo cả ngày mà cô không mua giùm cái gì*, Dế Mèn đưa cho nó 2 Mỹ kim và tặng lại lon nước. Ai dạy chúng bài học lẻo đẻo cù cựa thì sẽ kiếm được tiền? Ở số tuổi ấy, bài học kia quả là quá sớm!

Câu chuyện hai đứa nhỏ theo Dế Mèn mấy ngày trời, không mua, không cho tiền thì ái ngại, mà trao tiền lại là một hình thức khuyến khích các gia đình kia tiếp tục, cái vòng lẩn quẩn của xứ nghèo đói, con nít bị sử dụng đến mức cạn kiệt. Có khi nào cha mẹ chúng nghĩ đến chuyện ngưng sinh đẻ khi không thể nuôi nấng đứa trẻ đầy đủ?

Chuyến trở về cũng leo thuyền về bến đò. Xuống đò, Dế Mèn biểu người chèo đò ít tiền khoảng 5 Mỹ kim. Chưa đi bao xa đã có du khách hỏi thăm có phải trả tiền đò không, vì hãng du lịch bán vé đã tính tiền từ

A đến Z, 25 Mỹ kim cho chuyến đi. Dế Mèn nói rằng chỉ cho thêm người lái đò ít tiền huê hồng. Vừa quay lưng được vài bước thì bị chính người lái đò lúc nãy tặng huê hồng nín áo, bà ta phân bì, *cô chỉ cho có bấy nhiêu, thuyền bên cạnh được ...thêm 1 đô la nữa!* Thì ra lúc chẳng ai được huê hồng thì không có chuyện nhưng khi phe ta bắt đầu thì số tiền kia được đem ra so đo và họ đòi [du khách] cho đủ! Chuyến đi Chùa Hương có mùi thiêu như câu nói của một du khách trên chuyến xe về thành phố, *the trip filled with hackling, it smells!*

Con đường đi chùa Hương

là con đường khá dài và không phải vì khoảng cách đường sá mà vì cảm tưởng và ý nghĩ về miền đất ấy. Sông đẹp, núi đẹp nhưng các cảm cảnh từ con người khiến hành trình kia nặng nề những khó chịu, buồn nản.

Chuyện “Đi Chùa Hương” của Nguyễn Nhược Pháp là bài thơ trong quá khứ, kinh nghiệm đi chùa Hương của Dế Mèn là một tiếng thở dài rất lâu. Bao nhiêu năm rồi, ngồi xem lại hình ảnh và tập nhật ký, lòng vẫn nặng nề buồn rầu như hôm ấy.

Không biết bây giờ thắng cảnh chùa Hương tiếp đón du khách ra sao?

TLL

NGÀY 24-4-2025

Đinh Diên

Cháu đọc trên báo thấy có bài viết về cây bàng (Cây bàng trước ngõ nhà em). Hồi bé cháu cũng hay nghe Mẹ kể về nhiều kỷ niệm với cây bàng, ngồi dưới bóng mát, gom lá làm đồ chơi cũng như mang về nấu bếp. Cháu thấy khá giống với cây sồi trong văn chương Mỹ, xin hỏi cô chú có phải chúng là một loại không ạ?

Dầu “hoàn cảnh” khá tương đồng nhưng đây là hai loại cây hoàn toàn khác nhau cháu ạ. Tuy nhiên, dầu là cây gì, một khi nó gắn liền với đời sống, với kỷ niệm, luôn là một loại cây đẹp trong tâm tưởng và đáng trân quý. (Bài “Cây bàng trước ngõ nhà em” của Như Sao tuyển lọc đã đăng tại: www.baotreonline.com, bạn chỉ gõ tên bài vào ô SEARCH)

NGÀY 28-4-2025

Huyền Thanh Tran

Mọi lúc tôi luôn háo hức đọc mẩu chuyện ngắn của tác giả Mộc Mạc, ẩn chứa thông điệp sâu sắc. Nhưng trên số báo này, mẩu chuyện “Doanh nhân” vừa nhạt vừa sáo. Tôi không thích câu nói kể cả “...Hãy nhớ điều

đó” của vị doanh nhân. Người Việt có câu “*Cách cho quý hơn của cho*”. Câu nói này cũng xóa trong tôi mọi hành động đẹp đẽ của ông ấy. Một người tinh tế như vị doanh nhân kia, sẽ không nói những câu như vậy. Và cuối cùng thì “*võ vai người bạn mới...*”, theo tôi cũng là một cử chỉ trịch thượng hơn là thân thiện...

NGÀY 2-5-2025

Trịnh Phán Quyết

Xưa, tôi vẫn thường theo dõi “*Quang Linh Vlogs - Cuộc sống châu Phi*”, tôi đã nói với các bạn tôi, không hiểu sao có một chương trình vô duyên như vậy, Việt Nam thiếu đất sao mà qua Châu Phi canh tác, đến khi xem Quang Linh và phụ tá phân phát gạo cho bản làng, lúc nào cũng cờ đỏ, áo đỏ, tôi hiểu ngay đây là một nhóm “*du luận viên*” lưu động, “*tuyên truyền*” cho chế độ Ba Đình. Nay trên bài “*Giã bộ thành tật*” của Du Uyên (một giọng văn tôi rất mến mộ, cùng với Tường Năng Tiến), tôi mắc cười vì câu “*... vì từ lâu nay người này có hình ảnh trên truyền thông rất tốt, hiền và giỏi...*”. Không rõ “*hiền*” chỗ nào, làm tay sai cho VC thì không thẳng nào hiền, và giỏi thì cứ đối ở Việt Nam chứ mò sang Châu Phi làm màu để làm gì. Rồi thì... cũng lòi ra, đảng viên này cũng như bao thằng đảng viên khác! (Bài “*Giã bộ thành tật*” của Du Uyên đã đăng tại: www.baotreonline.com, xin gõ tên bài vào ô SEARCH)

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Ngày 31, tháng 3, năm 1968, Hoa Kỳ ngưng ném bom miền Bắc Việt Nam. Cuộc hòa đàm 4 bên: Mỹ và Việt Nam Cộng Hòa một phía; Bắc Việt và Việt Cộng phía còn lại, được tổ chức tại Paris, thủ đô nước Pháp, với hy vọng tìm ra một giải pháp chấm dứt chiến tranh. Thế nhưng, những cuộc thương thảo ban đầu lại bị sa lầy trong những tranh cãi vô bổ về hình dáng cái bàn họp: hình tròn hay hình vuông, kiểu này hay kiểu kia. Đàm thì vẫn đàm; đánh thì vẫn đánh, chiến trường vẫn còn loang máu. Xương máu người lính ngoài trận tuyến như bị đem ra cò kè mặc cả nơi hội nghị xa hoa ấy... Sau những lần cam kết, CS Bắc Việt lại lật lọng.

Ngày 18, tháng 12, năm 1972, Mỹ pháo đài B-52 từ căn cứ Guam bay tới Hà Nội, Hải Phòng ném bom rải thảm trong chiến dịch Linebacker II suốt 12 ngày. Sức ép quá lớn khiến Bắc Việt buộc phải ký Hiệp định Paris vào ngày 23 tháng 1 năm 1973. Hiệp định, một "hòa bình da beo", quy định quân đội Mỹ và các đồng minh rút khỏi Việt Nam, nhưng lại cho phép Bắc Việt được ở lại miền Nam mằm mống làm Miền Nam sụp đổ 2 năm sau đó!

Thứ Sáu, 26 tháng Giêng, năm 1973, các tiểu đoàn sinh viên sĩ quan Thủ Đức lên đường đi chiến dịch Hiệp định Paris. Mỗi sinh viên sĩ quan được phát đủ cơ số 7 băng đạn và 2 trái

lựu đạn M67. Đêm xuống dần trên mặt sông. Tiếng máy tàu rầm rì trong đêm, len lỏi giữa dòng sông tĩnh lặng để tránh đạn B-40. Hồn tử sĩ như theo gió ù ù thổi. Trăng rọi mặt người chinh phu ... 8 giờ đêm tàu ủi bãi. Đạn lên nòng, súng cầm tay ta về quê em: Bình Đại. Bình Đại buồn, thu nhỏ lại trong đêm... Ly cà phê chát ngất cho ta trắng đêm nay, cho em hăm trú ẩn... Chiến tranh? Hòa bình? Chết? Sống? Hư không! Buồn chi em! Vạn thọ đã vàng bông! Trời cuối năm, giáp Tết. Sống sót đã là may!" Niềm tin về một nền hòa bình mới chưa kịp nhen nhóm thì đã bị dập tắt bởi sự vi phạm liên tiếp của Bắc quân, chúng giành dân, lấn đất một cách trắng trợn.

Trường Trung học công lập Petrus Trương Vĩnh Ký, nằm trên đại lộ Cộng Hòa, quận 5. Theo lời giáo sư Toán Châu Thành Tích, một người có bằng Cao học Quốc gia hành chánh: "Có năm có đến 9 nghìn sĩ tử dự thi, mỗi năm chỉ tuyển 8 lớp, khoảng 60 học sinh mỗi lớp..." Đó là một nơi mà ai thi đậu vào cũng là niềm tự hào của cả gia đình. Rất nhiều học trò phải thi tới hai lần mới đậu. Chính vì vậy, khi mùa hè đỏ lửa cháy lan, lệnh đồn quân ban hành; rất nhiều cựu học sinh Petrus Ký đang ngồi trên giảng đường đại

Hòa đàm Paris - NGUỒN RAJAWALI.HKS.HARVARD.EDU

học phải xếp bút nghiên lên đường bảo vệ tổ quốc.

Tôi và Châu Minh Nhận học chung lớp Đệ Thất 5, niên khóa 1963. Nhận là người bạn dễ mến, cao ráo, đẹp trai, yêu đời, thường hát bài "Love Story" với lời chế riêng rất hài hước: "Bối bà già rắc rối, cuộc tình rối rắm, ôi biết nói gì, thì đành nói dối..."

Trường Bộ binh Thủ Đức phái hàng trăm SVSQ đi chiến dịch Hiệp định Paris 27 tháng Giêng năm 1973, để chống lại việc giành dân lấn đất của Việt Cộng trong đó có Châu Minh Nhận thuộc đại đội 34 khăn xanh khóa 3/72. Chỉ một tuần sau khi về Miền Tây, Nhận cùng 3 nghĩa quân đã anh dũng hy sinh trong một cuộc tấn công bằng lựu đạn của Việt Cộng. Thi thể Nhận được đưa về an nghỉ tại Nghĩa trang Quân đội Biên Hòa. Phía bên kia xa lộ là đồi khuynh diệp của Bác sĩ Bùi Kiến Tín.

Và rồi, biết bao người lính như Châu Minh Nhận đã ngã xuống, mơ về một thiên đường, về một buổi chiều quê có khói bếp, có bát cơm rau, có tiếng chuông chùa, có người thân trở về... "Cổ kim cát bụi chôn vùi! Chỉ còn xương trắng ngậm ngùi cỏ lau..."

Tháng Giêng, năm 75, mất Phước Long, tháng Ba mất Ban Mê Thuột dẫn tới cuộc triệt thoái

Quân đoàn 2 triệt thoái 1975 - NGUỒN CREDIT: © BETTMANN/CORBIS

kinh hoàng của Quân đoàn 2 trên liên tỉnh lộ 7B được xem là một cuộc lui binh bi thảm nhất trong suốt chiều dài cuộc chiến. Liên tỉnh lộ 7B là hành lang máu, con đường đầy nước mắt, xương máu trong 9 ngày đêm của thường dân và binh lính miền Nam.

Đánh Nguyệt Chi theo quân năm trước. Toàn đạo binh bị diệt trên thành. Hán, Phiên vắng bật tin anh. Cho dù sống chết cũng đành xa nhau. Mìn trưởng nát không ai thu lượm. Ngựa trở về cõ phước rách tan. Cứng anh, nghi vẫn sống còn. Chân trời xa tắp, khóc trông quê nhà! Thổ Phồn chiếm cứ Tây Châu. Ngoại vi mất hết còn đâu lũy thành ... Kỵ binh giặc tới bất kỳ.

Dân tình hết vía chuyển đi luôn ngày. Vùng ven chém giết bão giông. Chiến binh giáp trận chết không vẹn hình'

Quân cứ triệt thoái hoài, đoạn chiến mà không hiểu vì sao?! Người lính luôn cô đơn, chỉ biết tuân lệnh, xưa giờ cũng vậy: "Ngựa qua uống nước sông Thu! Nước sông lạnh, gió vù vù cắt da" Rồi cùng nhau ngã xuống cho một thiên đường mơ ước bao lâu?!

"Cổ kim cát bụi chôn vùi! Chỉ còn xương trắng ngậm ngùi cỏ lau"

Hơn 50 năm đã trôi qua, tôi vẫn nhớ Châu Minh Nhận – bạn học cũ ở trường Petrus Ký, người còn rất trẻ đã đi và mãi mãi không trở về.

Quê người viễn xứ, đốt

lò hương cũ, đọc thơ xưa, nhớ một thời giấy sớ áo trận, dù ngắn ngủi, nhưng dễ gì quên! "Anh nhớ tình năm cũ, nước mắt và Tháng Tư.

Già rồi anh hay khóc, khóc tình cũ, em xưa! Anh rót đầy ly rượu, cạn hết nỗi đắng cay, của một người mất nước. Mất hết còn còn say..."

Tôi nhớ thơ Cao Tần (Lê Tất Điều): ‘

Thở thật dài vào thỉnh không bát ngát. Theo gió về động lá cánh rừng xa. Này thẳng lì còn chơi miền gió cát. Trong kiêu dũng, mảy cho gửi chút hồn ta!"

Lest we forget – Xin đừng bao giờ quên!

ĐXT

DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Một quán ăn ở Việt Nam được chủ quán ghi chú (chữ nhỏ nhưng) cẩn thận «Quán ăn quý ông», và mô tả (chữ lớn) «món ăn Trung Quốc kiểu Hàn Quốc», Không biết bán món gì, nhưng đi cùng quý bà thì tốt nhất không nên ghé!

(Nguồn: Facebook Tri Ho)

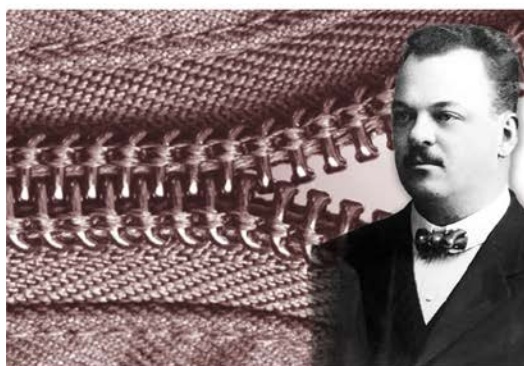
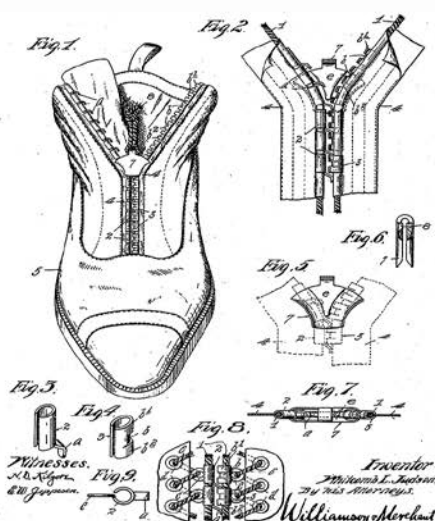
“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhắc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học Quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

Ơ-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Nhỏ mà có võ

Whitcomb L. Judson

Gideon Sundback

Trong thế giới đầy những phát minh vĩ đại, ít ai ngờ rằng một vật nhỏ bé như khóa kéo (zipper) đã thay đổi cách chúng ta sống. Từ áo khoác, quần jean đến túi xách và trang phục phi hành gia... khóa kéo đem đến sự tiện lợi khiến nút, dây buộc hay móc cài trở thành dĩ vãng. Chỉ một cái “ríp” nhẹ nhàng, chúng ta đã có thể đóng mở mọi thứ trong tích tắc, vừa nhanh vừa phong cách.

Khóa kéo ra đời từ tâm huyết của Whitcomb L. Judson, một kỹ sư cơ khí người Mỹ sinh năm 1846 tại Chicago. Năm 1893, tại Hội chợ Thế giới ở Chicago, ông giới thiệu “Clasp Locker or Unlocker for Shoes” – thiết bị giúp đóng mở giày dễ dàng. Ý tưởng nảy ra khi ông muốn giúp bạn đang đau lưng không phải cúi xuống buộc dây giày nữa. Một ý tưởng nhân văn, nhưng sản phẩm thì hơi... công kênh và dễ kẹt, buồn buồn thì bung ra, nên bị thị trường ghẻ lạnh.

Người biến giấc mơ khóa kéo thành hiện thực là Gideon Sundback, một kỹ sư Thụy Điển-Mỹ làm việc cùng Judson. Năm 1913, Sundback cải tiến thiết kế, tạo ra “hookless fastener” với răng cửa và thanh trượt mượt mà, được cấp bằng sáng chế vào năm 1917. Ông còn phát minh ra máy sản xuất khóa kéo tự động, mở đường cho sự phổ biến rộng rãi. Ban đầu, khóa kéo được quân đội Mỹ sử dụng trong Thế chiến I, trước khi chinh phục thị trường tiêu dùng. Đến năm 1923, công ty B.F. Goodrich đặt tên sản phẩm là “zipper” – bắt nguồn từ âm thanh “ríp” đặc trưng – và từ đó, cái tên này trở thành biểu tượng toàn cầu.

Không chỉ là công cụ tiện ích, khóa kéo còn là yếu tố thời trang, xuất hiện từ áo khoác biker đến váy haute couture. Với các phiên bản kim loại, nhựa, chống nước, nó đáp ứng mọi nhu cầu, từ thực dụng đến thẩm mỹ. Khóa kéo giúp trang phục ôm sát, giảm rủi ro tuột lỏng, đặc biệt hữu ích trong thể thao hay tình huống khẩn cấp. Dù nhỏ bé, khóa kéo là minh chứng cho sức mạnh của sáng tạo kỹ thuật.

Từ ý tưởng đơn giản của Judson đến phiên bản hoàn hảo của Sundback, nó đã nâng tầm phẩm chất cuộc sống, chứng minh rằng đôi khi, những thứ vĩ đại nhất lại bắt đầu từ những điều nhỏ nhất. Tiếc thay, Judson qua đời năm 1909, chưa kịp chứng kiến phát minh của mình trở thành biểu tượng toàn cầu. Ông chưa từng nghe từ “zipper” – từ này ra đời sau khi ông mất.

Bán bánh, bán bắp, bao năm
vẫn vậy nhưng dạo này các
chị, các mẹ gần nhau hơn

Thời thì bán bắp...

UYỄN CA
QUẢNG NAM - VN

Ông Trời không nâng ai, đìm ai nếu như tất cả đều thật thà, trung thực như nhau. Đó là cái chơn lý mà người nhà nông nghiệm ra. Khi thế giới trở nên quay cuồng vì rất nhiều thứ, thì có một thứ níu kéo người ta trở về, không bị lạc lối và an trụ với đời sống của mình, đó là lòng thật thà, lòng thật thà lại là thứ quý giá nhất khi làm kinh tế, khi kiếm sống...

Hầu hết người đời nói với nhau rằng “thật thà là cha đứa đại”, tức đừng sống thật thà với tha nhân mà dẫn tới khổ thân. Nhất là trong thời đại kim tiền, thời đại mà sự giả dối lên ngôi đến mức nó trở thành thứ chuẩn

mục xã hội. Thời đại mà kẻ giả dối ăn trên ngồi trốc, viết sách, lên giọng đạo đức dạy đời người khác... Mãi cho đến khi cây kim thò khỏi bọc, lòi tội ác rành rành... Chính cái xã hội ít nhiều có chất khốn nạn pha lẫn côn đồ và lưu manh này đã khiến cho lòng thật

thà nhanh chóng mất đi.

Nói theo cách khác, một cánh rừng có quá nhiều bảo tố thì sẽ không có cái cây cổ thụ nào trụ nổi và cánh rừng ấy nguy cơ thành đồi trọc. Thế nhưng cũng có một thứ quy luật khác, có những cái cây chịu đựng được bảo tố, sống bằng chính

sức của nó và nghiêm nhiên trở thành thứ danh mộc quý hiếm, trầm hương là một ví dụ. Cuộc đời của cây dó bầu nếu cứ suôn sẻ, ung dung mọc, ung dung lớn và ung dung thành cổ thụ thì chẳng có tí trầm nào. Mà cây dó bầu phải bị bão giông đánh gãy, trầy trụa, thậm chí bị xô ngã sập mặt, sự dập dùi càng nặng nề thì giá trị của cây dó càng lớn.

Khi cây dó bầu bị thương, từ chỗ vết thương sẽ tiết ra mủ để bọc lấy vết thương và để chống “nhiễm trùng” bởi các loài côn trùng, chất mủ này chiết ra mùi hương, theo thời gian, trầm hương hình thành... Những cây bị xô ngã sát đất, sập mặt tưởng chừng như chết đi, kỳ thực, sức sống của nó vẫn cứ âm thầm, rỉ rả chiết ra mủ bọc lấy vết thương, sự “tự chữa” này kéo dài cho đến khi

Khi mọi thứ cuống cuồng thì những gì thuộc về bản sắc sẽ để lại dấu ấn

cây chết đi, chỗ thương tích đó trở thành kỳ nam quý hiếm.

Thời đại kim tiền, con người luôn phải đối mặt với cơn bão tố của giả dối, từ hàng fake cho đến chính trị fake, văn hóa fake... chúng gây tổn thương cho lòng thật thà, cho người trung thực... Thế rồi dịch giả

kéo qua, khủng hoảng kinh tế kéo đến, thiên tai và chiến tranh cũng rình rập, lúc này, người ta thực sự đối mặt với chính mình, với cái câu hỏi: “Rốt cuộc mình sống để làm gì và đâu là con người thật của mình?”. Chính cái câu hỏi ấy lại thôi thúc người ta trở về với giá trị thật của họ,

lòng thật thà như một viên ngọc bị giấu trong đồng rác, như một thỏi kỳ nam hay trầm hương bị chôn vùi trong củi mục, tự dung, tỏa sáng, tỏa hương ...

Chừng 2 năm trước, tình hình kinh tế khó khăn sau dịch Covid-19 và khủng hoảng kinh tế bất đầu, dường như

Hạt mầm ươm xuống, cây sẽ mọc

Vương Trương
2 giờ · 📍
Khoai về..khoai mặt khoai nhát j nhà e đều có đủ
Đồng giá #55k_3kg miễn ship

Khoai sắn cũng bán online

người dân trở nên cuống cuống, loay hoay và đời sống đảo lộn. Người ta chạy vạy tìm cách lạng lách để cò cuốc, từ cò đất cho đến cò bến xe, cò bệnh viện, bất kỳ nơi nào có dịch vụ thì nơi đó có cò, nơi nào có cò thì dịch vụ trở nên lộn xộn và đắt đỏ, nặng nề, vô văn hóa... Thế rồi mọi thứ lộn xộn bỗng dừng lại, không phải vì một bàn tay vô hình nào đó dẹp bỏ mà vì chính bản thân của nó không còn đất sống.

Vì khi những người lao động nghèo bị chèn ép, bị đẩy vào đường cùng, đến mức không còn gì để mất nữa, không còn gì để bị gạt nữa thì người ta chuyển sang trở về với mớ rau, con tôm con tép và ung dung tự tại, an phận thủ thường với nó, mọi động tịnh, thị phi xã hội không còn gây khó cho họ nữa. Bù

vào đó, lúc này cò cuốc không còn mấy người để lừa phỉnh, để “chặt hẻ” (ngôn ngữ dân cò) thì chuyển sang tự gây hấn, tự lừa gạt và ăn thịt lẫn nhau... Hiện trạng xã hội vài năm trở lại đây là như vậy, cho đến lúc cả dân cò cuốc cũng thấy mệt mỏi vì nhiều thứ, chính sách thuế cũng như chính sách tái cơ cấu bộ máy nhà nước một lần nữa xô đổ mọi thứ bùng nhùng... người ta lại mơ về cái gì đó dung dị, hiền hòa một thuở, lúc này, vô tình khoai sắn lên ngôi!

Một người bán khoai, bán sắn ở chợ Vĩnh Điện, Điện Bàn, xưa kia là xứ Quảng Nam, bây giờ đã thuộc Đà Nẵng, tâm sự:

- Năm nay người ta bán khoai, bán sắn rất nhiều nhưng lại vui.

- Chứ mọi năm, khoai sắn đi đâu hết chị hè?

Hay là người ta không trông?

- Mọi năm người ta cũng có trông như năm nay, nhưng chủ yếu là trông, xắt phơi khô để xay cho heo. Còn bây giờ, người ta không làm vậy nữa, người ta dành nó làm thức ăn, củ khoai luộc, sắn luộc trở nên có giá trị.

- Nhiều người đi bán như vậy chị có bị giảm bớt lượng bán ra không?

- Vui thôi, chứ không bị giảm, thậm chí bán được nhiều nữa, vì mình bán khoai sắn ở đây lâu năm, mình dân buôn, còn mấy người kia nhà vườn, họ không bán chuyên nghiệp như mình. Có nhiều người bán thêm vui thôi em!

- Như vậy, thường thì người buôn sẽ rất khó bán vì nhà vườn bán giá vừa phải, nhà buôn phải bán giá chênh lệch

mới có lãi, sao chị lại lạng lách quan vậy?

- Mình nhà buôn nên mình mua hàng có thời điểm, tức thời điểm giá rẻ mình cấm cọc và khai thác dần, còn người làm nông thì lại bán theo thời vụ, tức khi có khoai, sắn thì người ta nấu bán và khả năng tính toán không cao bằng nhà buôn, kế hoạch thị trường họ cũng không có nên họ không bao giờ bán đắt hàng như nhà buôn. Mình bán lấy số nhiều làm lãi, chấp nhận lời ít một chút, còn nhà nông họ chỉ có mớ khoai, mớ sắn, mớ bắp, có chừng rồi, họ phải cố gắng bán giá càng cao càng tốt, không có luân chuyển như mình.

- Lúc này đời sống chung quanh có thay đổi gì không chị?

- Trước đây người ta coi rẻ củ khoai, trái bắp hay củ sắn, trước đây người ta sống ảo. Bây giờ chị thấy mọi người có lẽ sống thực lòng thực bụng hơn...

Chị Lan, người bán khoai, cười xòa, nụ cười rất dễ thương, ấm áp. Và hình như nụ cười không hiếm hoi nữa, gương mặt của những người nhà nông đi bán khoai bán sắn, có gì đó an nhiên, hồn hậu. Mọi thứ trở nên tốt đẹp khi người ta suy nghĩ tốt đẹp.

UC

Cải nhà trồng, trứng gà nhà đẻ, đặt cái bàn phía trước đường và ai mua thì gọi, chủ nhà chạy ra, chẳng lo mất cắp

Lý do hóa đơn tiện ích tăng cao

Sở hữu một ngôi nhà là niềm mơ ước của nhiều người, nhưng đi kèm với ước mơ đó là những hóa đơn tiện ích (điện, nước, gas) hàng tháng khiến nhiều người đau đầu. Trung bình, mỗi gia đình ở Mỹ phải chi khoảng \$210 mỗi tháng cho điện và gas. Nếu bạn đã áp dụng những cách tiết kiệm thông thường như tắt đèn, dùng dụng cụ tiết kiệm điện, hoặc không chạy máy giặt vào giờ cao điểm, mà hóa đơn vẫn cao, có thể bạn đang bỏ qua những nguyên nhân không ngờ tới dưới đây:

1. Dụng cụ đã cũ

Nhiều máy móc dù vẫn hoạt động bình thường nhưng sau vài năm sẽ tiêu thụ nhiều năng lượng hơn do giảm hiệu suất. Ví dụ, sau 2 năm, tủ lạnh có thể tiêu thụ nhiều hơn 11% điện năng so với lúc mới mua. Tuổi thọ trung bình của một số dụng cụ:

- **Tủ lạnh:** 14 năm (nhưng seals chung quanh cửa thường mòn sau 8 năm)
- **Máy rửa chén:** 10 năm
- **Máy giặt:** 10 năm
- **Máy sấy:** 13 năm
- **Microwave:** 9 năm
- **Bếp:** gas - 15 năm, điện - 13 năm

Ngoài ra, hãy để ý đến các dụng cụ khác như máy pha cà phê, TV, microwave... dù không sử dụng vẫn ngấm tiêu tốn điện năng nếu không rút phích cắm.

2. Nội thất không hiệu quả

Thiết kế và cách bố trí trong nhà ảnh hưởng lớn đến chi phí làm mát và sưởi ấm:

- **Xà gỗ lộ thiên (exposed beams):** đẹp nhưng không có lớp cách nhiệt, gây thất thoát nhiệt.
- **Trần nhà cao:** hệ thống HVAC phải làm việc nhiều hơn để điều chỉnh nhiệt độ không gian lớn.
- **Cản trở luồng gió:** đồ đạc chặn lối thông hơi hoặc che bộ tản nhiệt làm giảm hiệu suất.
- **Tường gạch trần:** có giá trị cách nhiệt thấp (R-3 so với tiêu chuẩn R-13), gây mất nhiệt nghiêm trọng.

3. Cài đặt nhiệt độ bình nước nóng quá cao

Nhiều bình nước nóng được cài mặc định (default) ở 140°F - mức đủ để gây bỏng chỉ trong vài giây và tiêu tốn năng lượng đáng kể. Nếu hạ xuống 120°F có thể không ảnh hưởng đến sinh hoạt mà còn giúp giảm tới 22% chi phí.

4. Dây điện bị lỗi

Dây điện cũ hoặc lắp đặt sai cách có thể gây rò rỉ điện hoặc truyền quá nhiều năng lượng cho dụng cụ. Điều này không chỉ gây tốn điện mà còn làm giảm tuổi thọ máy móc, thậm chí tiềm ẩn nguy cơ cháy nổ.

6 lý do bất ngờ khiến hóa đơn tiện ích của bạn cao

5. Ai đó đang "xài ké"

Một số người hàng xóm hoặc người lạ có thể đang "ăn cắp" điện, nước hoặc internet từ nhà bạn. Dấu hiệu gồm: dây kéo dài cắm vào ổ điện ngoài trời, có người đào bới bất thường quanh nhà, vòi nước ngoài bị nổi thêm ống lạ.

6. Khai thác tiền điện tử

Nghe có vẻ kỳ lạ, nhưng một số công ty khai thác tiền điện tử (cryptocurrency companies) thỏa thuận giá điện rẻ với nhà cung cấp, khiến phần chi phí bị đội lên và chuyển sang cho người dùng bình thường. Tại Texas, hóa đơn điện đã tăng gần 5% vì lý do này. Tình trạng tương tự cũng xảy ra ở New York, Pennsylvania, Georgia và Arkansas.

Những đồng xu trên bia mộ

Đã có lần mình viết về những viên đá trên mộ. Mộ của James Dean và nhiều nhân vật khác nữa. Những viên đá tiếc thương. Và mình đã chia sẻ những tình cảm đó với người. Nay lại biết thêm những đồng xu trên mộ. Chuyện như sau:

Trong nhiều nghĩa trang, đặc biệt là những nơi chôn cất cựu chiến binh, người ta thường thấy các đồng xu nhỏ được đặt ngay ngắn trên bia mộ. Đây là một truyền thống có ý nghĩa sâu sắc, thể hiện lòng kính trọng và tưởng nhớ đối với những người đã phục vụ trong quân đội.

Truyền thống này có thể bắt nguồn từ thời La Mã cổ đại, khi người ta đặt đồng xu lên mắt hoặc miệng người quá cố như một “lộ phí” giúp họ vượt sông Styx trong thần thoại Hy Lạp.

Trong lịch sử hiện đại, việc để lại

NGUỒN GETTY/IMAGES

đồng xu trên mộ trở thành một cách thể hiện lòng kính trọng, đặc biệt trong quân đội. Nó giúp những người còn sống tưởng nhớ đồng đội mà không cần lời nói, đồng thời thể hiện sự tri ân đối với những hy sinh của họ.

Ý Nghĩa Của Các Đồng Xu

- **Penny (1 xu):** Thể hiện rằng ai đó đã ghé thăm mộ, gửi đi thông điệp “Bạn không bị lãng quên”.
- **Nickel (5 xu):** Cho thấy người viếng từng tham gia huấn luyện quân sự cùng người đã khuất.
- **Dime (10 xu):** Nghĩa là người để lại đồng xu đã từng phục vụ cùng đơn vị với người quá cố.
- **Quarter (25 xu):** Chứng tỏ rằng người viếng có mặt khi người quá cố hy sinh.

Đây là một nghi thức trang trọng, thể hiện sự gắn kết, lòng biết ơn và sự tôn vinh đối với những người đã hiến dâng cuộc đời cho nghĩa vụ cao cả. Khi nhìn thấy những đồng xu trên bia mộ, đó không đơn thuần là kim loại vô tri mà là những câu chuyện, những kỷ niệm và sự tri ân lặng lẽ nhưng sâu sắc.

DH- THEO PANE E VINO-3 NGUYỄN KHẮC CẦN

NGUỒN FIORITTOFUNERALSERVICE.NET

Lừa đảo thuế

BẢO SƠN

Lừa đảo không có mùa, nhưng kẻ lừa đảo biết rõ những ngày trước kết thúc khai thuế 15/4 là thời gian tốt nhất để tung ra những bẫy rập lừa đảo thuế. Mỗi năm, Sở Thuế Quốc Gia (IRS) đều có nêu danh sách những kiểu lừa đảo phổ biến nhất mà cư dân cần biết. Người không hiểu rõ về thuế hoặc lo lắng về tiền hoàn thuế dễ dàng sập bẫy.

13. Yêu cầu nộp W8-BEN form.

Biểu mẫu W8-BEN là biểu mẫu hợp lệ của IRS, nhưng kẻ gian yêu cầu bạn điền vào một mẫu giả mạo trong đó có các chi tiết quan trọng như số passport, số tài khoản ngân hàng ...

Cách ngăn chặn: Đừng tải về máy tính (download) mẫu W8-BEN ngay cả khi mẫu này ở dạng PDF vì nó có thể chứa virus. Nếu thực sự cần điền mẫu này, hãy vào website chính thức của IRS (<https://www.irs.gov/forms-instructions>) và download trực tiếp.

14. Làm cách nào để biết là giả danh sở thuế. Điều đầu tiên cần nhớ là hầu như tất cả các giao tiếp giữa IRS với khách hàng đều là thư tín bằng giấy gửi qua Bưu Điện Hoa Kỳ. Nếu bạn thiếu thuế trong vài năm qua và không trả lời các thư gửi của IRS, họ có thể buộc lòng phải gọi bạn, hoặc họ sẽ đến tận nhà. Khi gọi, nhân viên IRS sẽ tự giới thiệu họ với tên và số thẻ ID của sở thuế. (được gọi là HSPD-12).

Nếu bạn không chắc chắn rằng người tiếp xúc có phải là kẻ lừa đảo hay không, cần chú ý mấy

điểm sau:

- Họ tiếp xúc qua email, text hoặc trên mạng xã hội (Facebook, Twitter, Tiktok...). IRS không tiếp xúc với người trả thuế qua các phương tiện nêu trên.

- Nếu bạn nhận được lời nhắn trên điện thoại (voice mail), phải cẩn thận. Có một số trường hợp IRS sẽ gọi điện thoại, thường là sau khi họ gửi nhiều thư mà không được trả lời, nhưng luôn luôn người gọi là người thật trên đường dây. Bất cứ voicemail hay lời nhắn ghi âm trước nào cũng đều là kẻ gian.

- Nếu họ yêu cầu bạn trả tiền theo một kiểu bất thường, đó là kẻ gian. IRS cung cấp một số cách trả tiền cho sở thuế như trả qua website <IRS.gov>. Nếu một người nào đó nói rằng bạn không thể trả tiền thuế qua irs.gov thì kẻ đó chắc chắn là kẻ gian.

- Nếu họ yêu cầu trả bằng check và ghi tên người nhận là "IRS" thì kẻ đó cũng là kẻ gian. Khi trả tiền cho IRS, bạn ghi vào chỗ người nhận là "U.S. Treasury" chứ không phải "IRS". Kẻ gian sẽ sửa chữ IRS trong check thành "MRS" rất dễ dàng để lấy tiền của bạn.

(còn tiếp)

DALLAS Sự Kiện

SIX FLAGS OVER TEXAS VIVA LA FIESTA

19/4 tới 4/5. Lễ hội xuân theo truyền thống Mexico với nhiều món ăn, beer rượu đặc sắc mang hương vị Mỹ, nhiều chương trình giải trí, âm nhạc truyền thống, múa...

Địa điểm: Six Flags Over Texas, Arlington TX 76011. **Giá vé:** \$35.

DALLAS CINCO DE MAYO PARADE

5/5. Lễ hội văn hóa và truyền thống của người Hispanic. Diễn hành với nhiều xe hoa, ban nhạc, múa, bắn pháo bông, nhiều con rối khổng lồ thiết kế giống những nhân vật biểu tượng của Mexico...

Địa điểm: Oak Cliff Cultural Center, 223 Jefferson Blvd, Dallas TX 75208. **Giá vé:** miễn phí.

GRAPEVINE MOTHER'S DAY TRAIN

11/5. Mừng lễ Mother Day trong chuyến xe lửa đặc biệt đi theo đường Cotton Belt tới trạm Stockyards ở Fort Worth. Mẹ sẽ nhận được bông hồng và quà tặng. Có rượu Mimosa và nhiều thức ăn bán trên xe lửa

Địa điểm: Grapevine Vintage Railroad, 707 S Main St, Grapevine TX 76051. **Giá vé:** \$24.

Thiếu phụ An Nam (hình trên) & Phụ nữ Đông Dương (hình dưới)

Tem & Người thời Đông Dương

2 KỲ - KỲ 1

Trong suốt gần trăm năm đô hộ Đông Dương (*), kể từ 1889, chính quyền thực dân Pháp đã cho phát hành 75 bộ tem Indochine gồm 493 mẫu tem và một bloc, với nhiều kích thước và chủ đề khác nhau. Bài viết này chỉ giới thiệu một phần nhỏ của bộ sưu tập, với những con tem có liên quan đến con người và các nhân vật được chú ý của thời kỳ này.

Thiếu nữ Cao Miên

K hông kể những bộ tem đầu tiên (từ 1889 đến 1906) có hình vẽ các “ông tây bà đầm” lấy từ điển tích, thần thoại Hy Lạp-La Mã thời cổ đại, từ 1907 trở đi, tem Đông Dương có bản sắc riêng, dễ dàng phân biệt với tem “mẫu quốc” và tem các thuộc địa khác của Pháp.

Bộ tem “Thiếu phụ An Nam” (1907-1923)

Bộ tem có in hình bán thân của một thiếu phụ miền

CỔ NGƯ
THIAIS, PHÁP

Nam (cô Ba Thiệu / “cô Ba xà-bông”), búi tóc, mặc áo dài, cùng các họa tiết rồng-mây bao quanh. Bộ tem này được phát hành nhiều lần trong vòng 16 năm, gồm 30 mẫu, với nhiều màu sắc, mệnh giá khác nhau, kể cả các con tem

với giá tiền in đề hoặc tiền phụ thu cho Hồng thập tự. Bộ tem này cũng được phát hành tại các tô giới, nhượng địa của Pháp ở Trung Hoa, trực thuộc chính quyền Đông Dương: Quảng Châu Loan, Quảng Đông, Hải Khẩu (đảo Hải Nam)...

Bộ tem “Thiếu nữ Cao Miên” (1907-1922)

Tương tự bộ tem “Thiếu phụ An Nam”, bộ tem 30 mẫu - có hình cô gái Cao Miên tóc búi cao, tươi cười với hình tượng rắn thần bảy đầu Naga - được phát hành trong các năm 1907, 1919, 1922.

Bảo vệ trẻ em bản xứ

Lính khố đỏ - Nam Giao

Đi cày, Khắc gỗ, Đi cày

Bộ tem “Phụ nữ các dân tộc” (1907-1919)

Bộ tem này được phát hành hai lần, lần sau (1919) dùng lại mẫu lần đầu (1907), với giá tiền in đề. Tem khổ đứng, giới thiệu hình ảnh phụ nữ Cao Miên, An Nam, Mường, Lào, Bắc kỳ.

Các bộ tem “Người đi cày” “Thợ khắc gỗ”, “Người đi cày”

Các bộ tem “Người đi cày” (hoạ sĩ Tôn Thất Sa vẽ, phát hành năm 1927), “Thợ khắc gỗ” (Nguyễn Đình Chi, 1927), “Người đi cày” (Nguyễn Phan Chánh, 1932 và nhiều năm sau đó) có mệnh giá nhỏ, từ 0.1 xu đến 3 hào, phản ánh một số ngành nghề của người dân các xứ thuộc địa, bảo hộ Đông Nam Á.

Các bộ tem “Lính thuộc địa”, “Nam Giao” và “Bảo vệ trẻ em bản xứ”

Trong loạt tem “Quân đội Pháp tại hải ngoại / Bảo vệ đế chế” phát hành năm 1941 tại các thuộc địa, bộ tem 3 con phát hành tại Đông Dương có in hình người lính khố đỏ Bắc kỳ, người lính bộ binh thuộc địa và người lính lê-dương với các bộ quân phục khác nhau. Mỗi con tem, ngoài giá tiền chính thức, còn có thêm phụ thu 10 xu.

Năm 1942, bộ “Nam Giao” được phát hành gồm 2 tem, ghi lại tập tục tế trời đất và tổ tiên tại đàn Nam Giao (Huế) của triều đình nhà Nguyễn vào dịp đầu xuân mỗi năm.

Cũng năm 1942, nằm trong loạt tem cùng

chủ đề phát hành tại các thuộc địa của Pháp, một bộ tem rất đẹp gồm 3 mẫu do hoạ sĩ Lê Thị Lựu và Mai Thứ trình bày, với tiêu đề chung “Để bảo vệ trẻ em bản xứ” và các tiêu đề riêng cho từng con tem như “Trẻ mồ côi”, “Gia đình đông con”, vẽ hình các bà mẹ Việt với áo tứ thân, áo dài, khăn vấn và đám con trẻ vây quanh. Đây là một bộ tem hàng không, có tiền phụ thu khá cao, gấp đôi, gấp ba giá tiền chính thức của mỗi con tem.

Kể từ năm 1936 trở đi, bên cạnh việc in các bộ tem có tính cách tuyên truyền cho chế độ thuộc địa, quảng bá cuộc đấu xảo thế giới năm 1937 tại Paris, nhắc đến hai cuộc Thế chiến hoặc giới thiệu thắng cảnh và văn hoá

bản xứ (vịnh Hạ Long, Angkor, Bayon, chùa Một cột, tiên nữ Apsara, kỳ lân đá, thuyền tam bản...), một số nhân vật tiếng tăm lần lượt có chân dung, qua mẫu vẽ của hoạ sĩ Bùi Trang Chước, được đưa vào các bộ tem Đông Dương. Có thể chia ra làm bốn nhóm nhân vật lịch sử có tem in trong thời kỳ này.

Vua và hoàng hậu

Khởi đầu với hai bộ tem “Vua An Nam Bảo Đại” và “Vua Cao Miên Monivong” (phát hành năm 1936, mỗi bộ 11 con), các bộ tem sau (chỉ từ 1 đến 3 tem) lần lượt giới thiệu vua Cao Miên Norodom Sihanouk (người nối ngôi ông ngoại Monivong), hoàng hậu Nam Phương, vua Bảo Đại và vua Lào Sisavang

Vua & hoàng hậu

Vong.

Vua Bảo Đại Nguyễn Phúc Vĩnh Thụy (1913-1997), người thứ 13 của hoàng tộc nhà Nguyễn ngồi trên ngai vàng, là hoàng đế đầu tiên của “Đế quốc Việt Nam” (03.1945-08.1945) và cũng là vị vua cuối cùng của nền quân chủ nước Việt. Năm 1945, 20 năm sau khi lên ngôi, ông tuyên bố thoái vị, trở thành “công dân Vĩnh Thụy”, nhưng sau đó lại tập hợp các lực lượng quốc gia và đứng đầu “Quốc gia Việt Nam” (1949-1955) với chức vụ quốc trưởng, trước khi bị thủ tướng đương thời Ngô Đình Diệm lật đổ. Ông sống lưu vong tại Pháp cho đến khi qua đời, phần mộ đặt trong nghĩa trang Passy, gần tháp Eiffel. Ngoài hai bộ tem thời Đông Dương (1936, 11 tem và 1942, 2 tem), chân dung cựu hoàng Bảo Đại còn thấy trên các bộ tem của “Đế quốc Việt Nam” (“Hoàng đế Bảo Đại”, “Hoàng đế Bảo Đại và Nam Phương hoàng hậu”, “Thống cảnh Việt Nam”, chưa kịp phát hành (**)) và “Quốc gia Việt Nam” (1951, 3 tem

Mộ vua Bảo Đại-Paris

“Sa Majesté Bao Dai” và 1952, 1 tem “Vạn-Thọ Nhâm-Thìn”).

Hoàng hậu Nam Phương (1913-1963) tên thật Nguyễn Hữu Thị Lan, người miền Nam, theo

đạo Thiên Chúa, sang Paris du học từ năm 12 tuổi. Bà kết hôn với vua Bảo Đại năm 1934 tại Huế và có với ông 5 người con. Năm 1947, bà cùng các con sang Pháp

và sống ẩn dật, ít giao tiếp cho đến khi qua đời. Ngoài bộ tem Indochine 1 con màu đỏ phát hành năm 1942, chân dung hoàng hậu Nam Phương do họa sĩ Bùi Trang Chước vẽ còn được in trên 3 bộ tem chưa phát hành của “Đế quốc Việt Nam” và sau đó, một chân dung nhìn nghiêng trên bộ tem 4 con (3 giá tiền và tem phụ thu Hồng thập tự) thời “Quốc gia Việt Nam” với áo dài và khăn vành màu vàng.

Sau khi vua Cao Miên Sisowath Monivong (1875-1941) mất, chính quyền thuộc địa Pháp quyết định đưa cháu ngoại ông, Norodom Sihanouk (1922-2012) lên nối ngôi, thay vì hoàng thái tử Sisowath Monireth. Mang trong người hai dòng máu hoàng tộc của cha (Norodom) và mẹ (Monivong), Sihanouk lên ngôi năm 18 tuổi. Sau khi người Pháp rời bỏ Đông Dương, ông lãnh đạo một nước Cam-bốt trung lập, có khuynh hướng ngả về phía Liên-Xô và Trung Cộng, nhưng đồng thời, lại không ủng hộ sự có

mặt của người cộng sản trên đất nước ông. Năm 1970, bị thủ tướng đương thời Lon Nol lật đổ, ông quay sang liên kết với kẻ thù cũ, nhóm Khmer đỏ. Bị giam lỏng với hư vị từ khi Khmer đỏ chiếm Nam Vang vào tháng 04.1975, nhân chuyện bộ đội Việt Nam tấn công và tiêu diệt Khmer đỏ cuối năm 1978, ông thoát ra khỏi nước, lập chính phủ lưu vong chống lại việc chiếm đóng Kampuchia của bộ đội Việt Nam. Hoà bình lập lại, ông trở về Kampuchia, chia sẻ quyền hành với những người cộng sản thân Việt Nam. Lại lên làm vua năm 1993, ông thoái vị năm 2004 và mất tại Bắc Kinh năm 2012. Thời Đông Dương, chân dung của ông được in trên 2 bộ tem phát hành năm 1941 (3 tem) và 1943 (2 tem).

Dưới chế độ bảo hộ của Pháp, Sisavang Vong

(1885-1959) nổi ngôi cha, trị vì vương quốc Luang Prabang. Trong thời gian quân đội Nhật chiếm đóng Đông Dương, ông bị thủ tướng thân Nhật Phetsarath Rattnavongsa lật đổ, nhưng sau đó lại lên nắm quyền, trở thành vua của vương quốc Lào năm 1946, khi người Pháp quay lại Đông Dương. Ông mất tại cố đô Luang Prabang. Ông có chân dung in trên bộ tem Đông Dương phát hành năm 1943, tem màu nâu, mệnh giá 1 xu và màu đỏ, mệnh giá 6 xu cùng với hoa văn và biểu tượng của xứ “Triệu voi”.

Toàn quyền và thống chế:

Trong loạt tem in hình các vị toàn quyền Đông Dương, có lẽ người Việt biết nhiều đến cái tên Paul Doumer (1857-1931). Không phải vì ông

là người tài, xuất thân từ tầng lớp thợ thuyền, phải lăn vào đời kiếm sống từ năm 13 tuổi, rồi tự học để trở thành nhà giáo, nhà báo, dân biểu, toàn quyền Đông Dương, chủ tịch thượng viện Pháp, bộ trưởng bộ Tài chính, và kết thúc sự nghiệp chính trị với chiếc ghế Tổng thống Pháp, mà vì trong 5 năm làm toàn quyền, ông đã hoàn thành việc xây cảng Hải Phòng, thiết lập tuyến xe lửa “Xuyên Đông Dương”, cho xây Nhà đấu xảo ở Hà Nội và chiếc cầu thép đầu tiên bắc qua sông Hồng, mang tên ông (nay là cầu Long Biên). Ông cũng là người bảo trợ cho bác sĩ Yersin trong việc tìm ra cao nguyên Lâm Viên và xây dựng thị xã Đà Lạt. Ở Paris, tên của ông được đặt cho con đường chạy ngang qua trước cửa nghĩa trang Passy,

trên đồi Trocadéro, nơi có phần mộ của cựu hoàng Bảo Đại.

Trong thời kỳ nước Pháp bị phát-xít Đức tạm chiếm, thống chế Pétain (1856-1951) lên nắm quyền. Thoả hiệp với Hitler về việc bài trừ người Do Thái, trong thời gian đứng đầu chính phủ Vichy, Philippe Pétain cho in tem và đúc tiền có chân dung của mình, điều mà các vị tiền nhiệm và kế vị ông đã không thực hiện. Trong các lớp học và tại nơi công cộng, có lệnh phải treo ảnh của ông ở nơi trang trọng. Giờ chào cờ “tam tài”, học sinh “mẫu quốc” và học sinh thuộc địa phải đồng thanh hát bài “Maréchal, nous voilà / Có chúng tôi đây, thưa thống chế!” thay cho bài quốc ca Pháp “La Marseillaise”. Ở Đông Dương, ngoài bộ tem 6 con có chân dung ông in năm 1943, còn có con tem mang khẩu hiệu

(còn tiếp 1 kỳ)

Toàn quyền & thống chế

Vườn thiếu nắng

Hầu hết cây trồng cần ánh nắng để phát triển xanh tốt; nhưng không phải mọi sân vườn đều có đủ ánh nắng. Khi sân vườn nhà bạn thiếu ánh nắng, hãy tạo một khu vườn râm mát theo những gợi ý đơn giản dưới đây:

■ **Chọn những loại cây ưa bóng râm.** Mỗi loại cây đều có nhu cầu riêng khi nói đến lượng ánh nắng, nước và loại đất trồng. Khi có đất trồng ít ánh nắng, bạn nên chọn những giống cây phát triển tốt trong điều kiện râm mát. Đó là những giống cây như: dương xỉ (fern), hosta, lily, hoa chuông (bell flower), mao địa hoàng (foxglove) và cây kim ngân (columbine). NGUỒN: GARDEN DESIGN.

■ **Tạo một lối đi đẹp (Pathway).** Lối đi trong vườn là một kiến trúc đơn giản nhưng là cơ hội để bạn thể hiện khả năng sáng tạo và thổi hồn cho khu vườn của mình. Tùy vào sở thích và ngân sách mà bạn có thể lựa chọn những loại vật liệu, hình dạng và độ dài khác nhau cho lối đi trong sân vườn.

NGUỒN: BUILDING BLUEBIRD.

■ **Lắp đèn có ánh sáng dịu nhẹ.** Nếu đã có lối đi trong vườn, hãy thắp sáng lối đi bằng những chiếc đèn năng lượng mặt trời hoặc treo đèn lồng, đèn bistro. Đèn ở những khu vực râm mát sẽ bật sớm hơn vào ban ngày so với đèn ở những điểm sáng, tạo nên bầu không khí kỳ ảo và thanh bình ngay trước khi hoàng hôn buông xuống. NGUỒN: PINTEREST.

■ **Thư giãn với nước.** Một đài phun nước hay ao nhỏ có tiếng nước róc rách có thể ngay lập tức tạo ra bầu không khí dễ chịu trong khu vườn ít nắng của bạn. Âm thanh của nước chảy cùng bề mặt phản chiếu lấp lánh làm tăng thêm sự bình yên cho không gian. NGUỒN: PINTEREST.

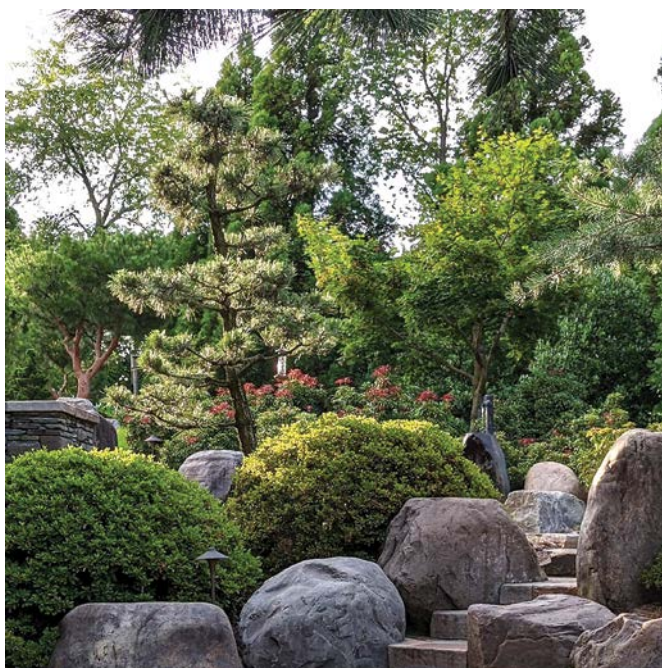

■ **Tạo một phòng ăn ngoài trời.** Nơi râm mát đặc biệt được yêu thích vào những ngày hè. Tận dụng khu vườn thiếu nắng của bạn bằng cách sắp đặt một bộ bàn ăn thoải mái và tiện dụng. Nơi đây sẽ trở thành điểm hoàn hảo để thưởng thức bữa ăn ngoài trời cùng gia đình và bạn bè. NGUỒN: PINTEREST.

■ **Dùng đá để trang trí.** Hãy để đá sỏi hay những tảng đá lớn đóng vai trò như tác phẩm nghệ thuật trong khu vườn của bạn. Cấu trúc chắc chắn của chúng tạo nên sự tương phản nổi bật với những bông hoa rực rỡ và tán lá xanh tươi.

NGUỒN: HANSELMAN LANDSCAPE.

Taxi bay ở New York, San Francisco và Los Angeles

Công ty sản xuất eVTOL (electric vertical take-off and landing, máy bay điện cất cánh và đáp xuống theo chiều thẳng đứng) Archer ở California đã tiến hành kế hoạch xây dựng mạng lưới các sân bay thẳng đứng để các taxi của hãng có thể cất cánh và hạ cánh ở New York. Mạng lưới này gồm một số bãi đáp trực thăng hiện có cùng một số địa điểm xây dựng thêm. Mục tiêu ban đầu của Archer là đưa hành khách đi máy bay từ Manhattan đến các sân bay gần đó như JFK trong vòng 5-10 phút thay vì phải mất 1-2 tiếng lái xe. Ngoài ra công ty cũng công bố kế hoạch xây dựng mạng lưới vertiport ở San Francisco và Los Angeles để tạo điều kiện đi lại nhanh chóng giữa hai thành phố này. Mỗi máy bay có thể chở 4 hành khách và một phi công. Hành khách chỉ phải trả tiền vé tương đương với giá của một chuyến Uber, khoảng \$150, để đi từ Manhattan tới JFK.

Công ty cho biết hệ thống taxi bay này sẽ hoạt động trước cuối năm 2025.

E Ink, sách điện tử xếp được

Lưu trữ hàng trăm cuốn sách trên thiết bị kỹ thuật là cách tuyệt vời để thỏa mãn nhu cầu đọc sách mà không cần tủ sách trong nhà. Máy đọc sách điện tử trước đây, loại e reader, lại không giống sách. Gần đây nhờ sử dụng công nghệ mới e-paper, hãng E Ink mới chế tạo dụng cụ đọc sách giống như sách thật có tên là "moolInk V" và là loại đầu tiên trên thế giới có thể xếp lại được với màn hình màu.

Máy có màn hình 3 màu, uốn cong qua bản lề tạo ra màn hình rộng 8 inch, có tốc độ phản hồi nhanh và độ phân giải cao giúp chữ rõ hơn. Người dùng còn thấy màu sắc sống động hơn và độ tương phản cũng cao hơn. Máy chỉ nặng có 250 gam.

Đây là dụng cụ mới, nhẹ, di động, thoải mái và tự nhiên. Nó tạo ra cảm giác dễ chịu như đang đọc một cuốn sách in trên giấy, không làm mỏi mắt như e-reader, nhưng lại nhẹ nhàng, đa dụng.

Công ty không tiết lộ giá bán và khi nào sẽ bắt đầu có mặt trên thị trường.

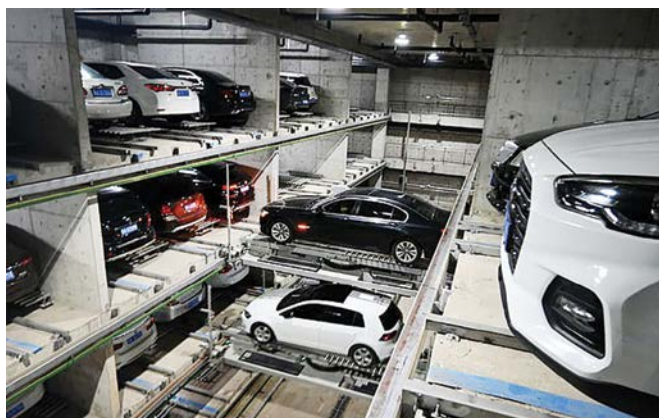
Lưu luyến

Trong một đám tang tại Philadelphia, khi những người thân khiêng hòm người quá cố đến mộ để hạ huyệt, chia tay với người quá cố thì sà n gồ kê tại trên huyệt bị sập, hầu hết những người khiêng hòm đều bị té theo xuống huyệt. Người con trai bị hòm đè lên và bất tỉnh, những người khác thì bị trầy xước nhẹ. Có lẽ người quá cố còn lưu luyến, muốn kéo theo các người xuống tuyền đài để có bạn.

Giam xe

Nếu chạy ẩu hay đậu xe bất hợp lệ, các tài xế có thể bị câu và giam xe cho đến khi đóng phạt. Còn chủ tiệm bán bàn ghế HCS Furniture bên Anh bị giam xe hơn hai năm qua vì hệ thống cầu đưa xe lên cao bị trục trặc. Đậu từ cuối năm 2022 đến nay mà hệ thống cầu vẫn chưa được sửa xong, xem như chiếc xe van của ông bị nằm (chơi) trên cao. "Hiện đại" quá cũng có khi bị hại diện, tạm thời phải mượn hay mua xe khác chạy vậy.

Vàng trên không gian

Cô Amanda Nguyễn vừa bay vào không gian nhưng nhiệm vụ không phải để thu hoạch "vàng" mà xem như có chuyến du lịch không gian miễn phí. Cơ quan NASA treo giải thưởng đến 3 triệu đô cho ai phát minh cách tiêu hủy được phân trên vũ trụ và trên mặt trăng vì theo NASA, các phi hành gia phi thuyền Apollo còn để lại 96 bịch phân trên cung trăng. Thu "vàng" được trả vàng.

Nhà văn Vũ Bằng

NGUYỄN & BẠN HỮU

Vũ Bằng (3 tháng 6, 1913 – 7 tháng 4, 1984), tên thật là Vũ Đăng Bằng, là một nhà văn, nhà báo nổi tiếng của Việt Nam. Ông sở trường về viết truyện ngắn, tùy bút, bút ký,... Sau 1954, Vũ Bằng vào Sài Gòn làm báo và viết văn.

Nhà văn Vũ Bằng sinh ra tại Hà Nội, lớn lên trong một gia đình Nho học, quê gốc ở làng Lương Ngọc, huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương. Ông theo học Trường Albert Sarraut, tốt nghiệp Tú Tài Pháp.

Cha mẹ Vũ Bằng sinh 6 người con, 3 trai 3 gái. Cha mất sớm, Vũ Bằng ở với mẹ là chủ một tiệm bán sách ở phố Hàng Gai (Hà Nội), nên không bị thiếu thốn. Ngay khi còn nhỏ ông đã say mê viết văn, làm báo. Năm 16 tuổi ông đã có truyện đăng báo, liên sau đó ông lao vào nghề văn, nghề báo với tất cả niềm say mê, chứ không phải để mưu sinh.

Năm 1935, ông lập gia đình với bà Nguyễn Thị Quỳ, người Thuận Thành, Bắc Ninh. Cuối năm 1946, Vũ Bằng cùng gia đình tản cư ra vùng kháng chiến.

Cuối năm 1948, trở về Hà Nội. Năm 1954, ông vào Sài Gòn, để lại vợ và con trai ở Hà Nội (năm 1967, bà Quỳ qua đời) và tiếp tục hoạt động trong ngành báo chí, văn học cho đến 30 tháng 4 năm 1975. Ở

Sài Gòn, ông lập gia đình với bà Phấn.

Ông mất ngày 7 tháng 4 năm 1984 tại Sài Gòn, thọ 70 tuổi.

Sự nghiệp văn chương

Năm 17 tuổi (1931), ông xuất bản tác phẩm đầu tay *Lọ Vẩn*. Trong lãnh vực báo chí, ngay từ trong thập niên 30, thập niên 40, nghĩa là lúc ông còn rất trẻ, ông đã là chủ bút tờ *Tiểu Thuyết Thứ Bảy*, thư ký tòa soạn tờ *Trung Bắc Chủ Nhật* và cộng tác với nhiều tờ báo ở Hà Nội, Sài Gòn...

Ở Sài Gòn, Vũ Bằng quyết chí theo nghiệp văn chương. Đến khi in được vài truyện ngắn và tiểu thuyết, ông sa vào lãnh vực ăn chơi vào loại khét tiếng. Khoảng năm 1934 - 1935, Vũ Bằng nghiện á phiện rất nặng suốt 5 năm. Nhờ người cô ruột và nhờ vợ là Nguyễn Thị Quỳ thường xuyên săn sóc, khuyên nhủ, cộng với sự quyết tâm của bản thân nên ông đã cai được, rồi viết cả một cuốn tự truyện mang tên *Cai*.

Sau năm 1954, Vũ Bằng vào Sài Gòn tiếp tục viết văn, làm báo. Ông làm việc tại *Việt Tấn Xã* và cộng tác với nhiều tờ báo, chuyên về dịch thuật nhiều hơn sáng tác. Đặc biệt với "cái ăn" ông viết rất tuyệt vời: *Miếng ngon Hà Nội* (bút ký, 1960), *Miếng lạ miền Nam* (bút ký, 1969) và trong *Thương*

Nhớ Mười Hai (hồi ký, 1972).

Các tác phẩm chính của Vũ Bằng

- Lọ vẩn (tập văn trào phúng, 1931)
- Cai (hồi ký, 1944)
- Ăn tết thủy tiên (1956)
- Miếng ngon Hà Nội (bút ký, 1960)
- Miếng lạ miền Nam (bút ký, 1969)
- Bốn mươi năm nói láo (hồi ký, 1969)
- Mê chữ (tập truyện, 1970)
- Nhà văn lảm chuyện (1971)
- Những cây cười tiên chiến (1971)
- Khảo về tiểu thuyết (biên khảo, 1969)
- Thương nhớ mười hai (bút ký, 1972)
- Người làm mả vợ (tập truyện ký, 1973)
- Bóng ma nhà mẹ Hoát (tiểu thuyết, 1973)
- Tuyển tập Vũ Bằng (3 tập, 2000)
- Những kẻ gieo gió (2 tập, 2003)
- Vũ Bằng toàn tập (4 tập, 2006)

(THEO WIKIPEDIA)

Nhận xét về Vũ Bằng

Trích một số ý kiến của người trong giới:

■ NHÀ VĂN VŨ NGỌC PHAN:

Tiểu thuyết của Vũ Bằng rất gần với tiểu thuyết của Nguyễn Công Hoan về lối tả cảnh và nhân vật, dù là họ ở vào cảnh nghèo khổ hay cảnh giàu sang, bao giờ Vũ Bằng cũng tả bằng ngọn bút dí dỏm, nhạo đời hơi đá hoạt kê một chút; còn về cảnh, ông chỉ tả sơ sơ; ông chú trọng cả vào hành vi ấy là động tác của cuốn tiểu thuyết và gây nên những cảnh riêng biệt cho nhân vật...

■ NHÀ VĂN TÔ HOÀI:

Những năm ấy Nam Cao đương ở với tôi trên Nghĩa Đô. Chúng tôi mãi mê đọc Vũ Bằng... Nếu nhà nghiên cứu văn học nào lưu tâm đến những truyện ngắn Vũ Bằng thời kỳ ấy với truyện ngắn của Nam Cao và những truyện ngắn “Bụi ô tô”, “Một đêm sáng giảng suông”... của tôi trên báo Hà Nội Tân văn có thể dễ dàng nhận thấy hai ngòi bút này hơi hướng Vũ Bằng. Chính chúng tôi vẫn thường thành tâm tự nhận xét ảnh hưởng ấy với anh ấy...

■ THI SĨ NGUYỄN VỸ:

Anh có lối tả chân thật đặt biệt và trào phúng chuyên môn, có khi rất nhẹ nhàng khả ái như Alphonse Daudet, có khi câu kỳ lý thú như Courteline. Tôi không nói Vũ Bằng là một văn hào, nhưng chắc chắn anh là một nhà văn Việt Nam độc đáo trên lĩnh vực tả chân trào phúng, trước kia và bây giờ.

■ NHÀ VĂN VĨ PHIẾN TRONG TÁC PHẨM VĂN HỌC MIỀN NAM:

Vũ Bằng có lúc tay nẩy một tờ báo của Vũ Đình Long, tay kia một tờ khác của Nguyễn Doãn Vượng; có lúc một mình trông nom cả ba tờ báo ở Sài Gòn là Đồng Nai, Sài Gòn Mai và Tiếng Dân; lại có lúc vừa viết cho Dân Chúng, làm tổng thư ký báo Tin Điện, lại vừa hợp tác với người thứ ba làm báo Việt

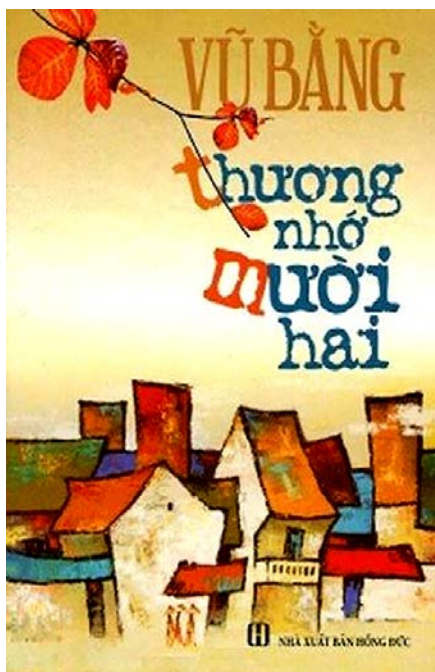

Nhà văn Vũ Bằng

Việt...

■ NHÀ VĂN TẠ TÝ đã gọi Vũ Bằng là ‘Người trở về từ cõi đam mê’, và ông đã viết như sau:

Vũ Bằng là một hiện tượng. Trong suốt dòng sông của cuộc đời có mặt, Vũ Bằng đã đánh đổi tất cả chỉ để xin lấy về phần mình hơi thở của nghệ thuật. Vũ Bằng thích sống

một đời sống nhiều đam mê, dù là tội lỗi, hơn đạo đức. Theo anh, đã sống phải ném đủ mùi đời mới thực là sống, còn bôn ba theo đuổi danh lợi rồi chết im lìm thì chỉ là sống một cách què cụt, thiếu sót... Tuy nói vậy, chứ Vũ Bằng còn ham làm việc lắm. Anh thường nói với tôi, anh ước mong viết...Đó, chân dung Vũ Bằng với ngần ấy ước vọng ở mức tuổi gần 60. Ước vọng tuy không lớn lao nhưng thời gian và cơm áo có cho phép Vũ Bằng thực thi dự định? Riêng tôi, tôi cầu chúc cho ước vọng của Vũ Bằng thành sự thực...

Tạ Tỵ thuật tiếp:

Nhưng khi nhìn thẳng vào đời sống của Vũ Bằng dưới mái nhà nhỏ bé bên chân cầu Tân Thuận, tự nhiên trong lòng tôi thấy xót xa... Chính vì cần tiền nên cứ vào khoảng 3 giờ sáng, Vũ Bằng một mình một bóng vừa viết...vừa ngồi hứng từng chậu nước đổ vào bể chứa cho vợ nấu cơm và giặt giũ. Trời vừa hửng sáng, mặc quần áo đi làm, mang theo bản thảo. Buổi trưa đến cây xăng Cống Bà Xếp ngồi giữa hơi xăng và đồng dầu mỡ mà viết, vì về nhà con còn nhỏ, la hét um sùm không viết nổi. Có lúc nhà in giục gấp quá, Vũ Bằng viết luôn tại nhà in, được trang nào đưa sắp chữ ngay trang ấy. Nhiều khi Vũ Bằng viết ở ghế đá công viên, nghĩa là chỗ nào và lúc nào anh cũng viết được, vì chữ nghĩa đã có sẵn, chờ dịp trút xuống. Trong đời, tôi được biết có hai nhà văn viết bản thảo một mạch ít khi sửa chữa. Đó là Vũ Bằng và Đào Trinh Nhất....

Ngoài ra, không ít nhà văn, nhà phê bình nghiên cứu văn học cho rằng ngay từ những năm Ba mươi, Vũ Bằng là một trong những người có công lớn cách tân tiểu thuyết Việt Nam, hiện đại hóa nền văn xuôi Việt Nam.

N&BH

Ngày 22 tháng 3 vừa đây Mai Ninh qua đời. Thân thiết với bao nhà văn, Mai Ninh toát ngời trong tình bạn bằng sự ân cần hết mực và trong văn chương bằng sự dịu êm như chính con người của chị. Mai Ninh bắt đầu nổi tiếng năm 2000 bằng một loạt truyện ngắn bị xem phóng đảng nhưng chứa mang một tâm hồn cực dịu dàng mẫn cảm với lối văn cực êm đềm. Trên mặt cú pháp Mai Ninh trau chuốt tối đa hình thức, mỗi chữ là một viên ngọc, mỗi dấu chấm là một hạt trai và mỗi dấu ngã là dải lụa mỏng. Truyện ngắn Mai Ninh giống một tấm gương đặt trên chiếc bàn phần cổ xưa có chiếc lược bạc, còn vương những lọn tóc rối của một người đàn bà vừa vắng mặt, vừa chải tóc. Tất cả không gian của bàn phần im lặng duy chỉ tấm gương còn phản chiếu những hình ảnh thác loạn vừa xảy ra.

Mây Một Ngày là một trong những truyện ngắn đầu tay mang khí hậu ẩm ướt sương mù. Tôi với Nam Dao được Mai Ninh cho đọc trước, khi truyện đang còn trong dạng bản thảo và được chị cho phép góp ý. Với tâm ý tương thông, Mai Ninh tiếp nhận những yêu cầu nhấn mạnh thêm hình ảnh, thay đổi vài chi tiết, sửa chữa vài câu văn... nên Mây Một Ngày là kỷ niệm của ba chúng tôi.

Đăng lại vì nhớ vùng sân khuất của Mai Ninh ở Normandie, nơi ngôi biệt thự có gốc me và những chùm cerises đỏ rực phủ sương muối của biển không xa.

[TRẦN VŨ]

MAI NINH

Mây một ngày

KỶ 2

Sáng nay tôi đã trả Mây về nơi nàng ở. Trên đường xa lộ, anh tài xế ngừng xe ở một quán phở có hồ sen còn sót lại vài bông màu đã nhạt quá mùa. Gần trưa mà quán chật ních, tôi và

Mây ngồi đầu bàn, nửa kia dành cho hai người đàn ông đến sau. Một trong hai có cặp mắt dài xoáy vào tôi rồi quay sang Mây. Người kia hay cười, hàm răng vàng nhựa thuốc lá, nhưng mắt nhìn thẳng ra ngoài hồ sen, tỏ

vẻ không chú ý đến hai người đàn bà lạ ngồi bên. Tôi, trong quần *jean* và áo thun ngắn, khác Mây, với bộ bà ba vàng nhạt. Tôi vắt chanh vào hai tô phở, Mây lừa đùa vài ba lần, liếc gã đàn ông mắt dài làm tôi đâm bực,

giục ăn đi. Mây bồng đẩy ngang bát phở qua bên, giọng gọn lỏn. Không ngon bằng phở bà Lùn. Tôi bật cười. Sao không bằng. Mây chẳng đáp, cúi xuống mân mê cọng giá trắng muốt. Đột nhiên nàng nói to. Phở bà Lùn năm trăm một tô, mẹ bảo Vân gửi cho Mây một ngàn, Mây ăn năm trăm, còn để dành cho cu Tuấn. Rồi tự dưng Mây trợn mắt giận dữ. Mấy người nói láo, lường gạt, ta biết nó chết, nó chết lâu rồi phải không? Người đàn ông rằng vàng không cười nữa, gã mắt dài ngó sững chúng tôi. Đặt vội mớ tiền lên bàn, tôi kéo Mây đứng dậy đẩy đi. Mây vẫn nhùng nhằng chưa nguôi. Tôi van xin. Đừng hỏi nữa Mây ơi. Tôi muốn ôm nàng vào lòng như buổi trưa hôm ấy, giữa sân đất đầy nắng và gió khi tôi đến tìm Mây sau nhiều năm trời.

Nắng hắt từ ngoài cánh đồng, chiếu sáng những mái tôn của hai căn nhà trệt thấp lè tè nằm thẳng góc, chừa ra một khoảng sân loang nắng dưới giàn mướp còm cõi. Thấy tôi vừa bước xuống honda vừa bỏ cặp kính mát, Mây đang ngồi đan giỏ tre trên chiếc chõng gần gốc cây đã toét miệng cười. Không có nụ cười này làm sao tôi nhận ra đứa bạn gái thân thuộc của mình ngày xưa. Tôi ngỡ ngàng chậm bước đến gần Mây, nàng gọi nhỏ. Vân đã về.

Chẳng ngờ Mây còn biết cười và nhìn ra tôi. Điều lạ, trong cảnh sống thiếu thốn mọi thứ nhưng Mây trông mập mạp hơn hồi con gái. Nước da hồng quân thừa nọ giờ càng đậm đà. Chung quanh nàng những lạt mây tre ngọn ngang. Một cô gái nhỏ mặt ngờ nghệch cũng ngồi đan ở đây thấy tôi, nhe răng cười, đầu đầy dừa như quả lắc đồng hồ.

Tôi ngồi xuống cạnh Mây, nàng xoè bàn tay trải sát những lần tre cửa vò vò bầu áo trắng của tôi. Nụ cười đã tắt. Tôi cảm động chưa biết nói gì, Mây bồng hỏi. Sao Vân đi học không mặc áo dài. Rồi nghiêng đầu về phía người bạn đã chở tôi đến đó, đang chăm chú thuốc cạnh chiếc xe, nàng trách. Bữa nay gan bằng trời rồi nghe, mà hần là ai sao chưa gặp. Mây cứ tự nhiên nhìn ngắm anh ta. À, không mặc đồ lính, ư, đừng thêm yêu lính. Thời này yêu lính đầu quần khăn tang nhanh lắm Vân à. Tôi ghen ngào kéo ôm vai Mây. Hết chiến tranh, hòa bình rồi Mây ạ. Nàng ngả đầu, mái tóc đã vương dăm sợi bạc. Chẳng còn phân định thời gian, Mây lùi lại từ thừa tôi mặc áo dài trắng mỗi sáng đến trường, đứng đợi Mây dưới gốc cây ngâu nở từng chùm hoa li ti thơm ngát, ở cổng nhà nàng. Mây xách cặp bước ra yếu điệu than thở. Đêm

qua nóng quá tao ngủ không được. Chị người làm đang bôi tóc cho bà mẹ Mây ở hiên cười hinh hích. Cô Mây thức đêm viết thư tình, anh chàng mặc áo lính trải-di bữa nọ kia tề. Mây nguyệt dài, kéo tuột tôi đi. Mẹ nàng dặn với. Này con Mây lo mà học như con Vân, đừng có lúc nào cũng mơ với mộng!

Gió nóng ngoài ruộng lốc lên làn bụi cỏ, lá khô và những vụn tre hợp nhau chạy tròn trên sân đất. Mây bồng đứng dậy, đi thoát ra giữa cánh đồng chỉ toàn là cỏ may mọc cao. Ống quần bà ba rộng lất phất tới đầu, muỗi mòng bốc bay lên, cào cào bị động nhảy loai choi. Tôi sợ, gọi to. Đi đâu Mây ơi, cỏ may chích chân đau lắm. Mây tiếp tục bước, tay xua xua. Tôi mở lớn mắt. Ruộng cỏ đang dâng cao dần lên, cao mãi và Mây sắp ngập chìm mất hút trong dòng sông xanh dập dềnh bọt nước bạc. Hai bà sơ từ trong nhà nghe tiếng động chạy ra, một bà còn trẻ cùng người bạn tôi xông vào kéo Mây lại. Nàng vừa giằng co vừa hét. Khi Mây bị đưa trở lại chiếc chõng tre, nàng sùng sộ, giựt mạnh cánh tay khỏi sự kềm giữ, nhưng sau đó ngoan ngoãn ngồi xuống bên tôi. Mây lại hiền từ như trước, vẻ suy nghĩ dăm chiêu, cất giọng trầm trầm quan trọng. Này Vân, nghĩ xem, cu Tuấn học giỏi

thật, nhưng mới mấy tuổi đầu mà đã được nhà nước cho đi du học rồi à, vô lý, ngày Vân đi, đã 18. Tôi sững người trước câu nói rành rề của Mây. Bà sơ già đứng ở ngưỡng cửa chắc lưỡi. Lúc này lúc khác. Tôi nói ngày mai trở lại đón Mây. Bà sơ ngần ngừ, rồi than phiền về hai căn nhà dột tứ tung cần thay mái, giỏ đan bán không đủ chi tiêu. Rất ít người được mẹ thăm nuôi như Mây, còn để lại tiền cho ăn phở quán bà Lùn, ở ngay đầu lối rẽ. Tôi đứng lên mở túi xách. Bà sơ lấy khăn chặm chặm cặp mắt lem nhem. Mây ngồi co chân cặm cùi gối những bông cỏ may bắm đầy hai ống quần, trán lấm tấm mồ hôi. Tôi cúi xuống siết nhẹ vai nàng. Ngày mai mình về, đi phở. Mây ngừng lên, lặng thinh, rồi mất mênh mông hướng ra cánh đồng cỏ vẫn sáng rực. Bất chợt tôi nhớ và thêm hình ảnh hai đứa đeo nhau trên solex, trong chiều Sài Gòn cuối năm khô và gió.

-oOo-

Gom nốt vài món đồ cuối trong tủ áo vắt vào chiếc vali mở toang trên giường, đầu óc tôi lảng đãng. Bó cúc vàng một tuần qua cắm trong bình tàn quá mức, những cánh hoa rụng xuống mặt bàn cũng đã khô quăn. Không ngờ từ hôm gặp lại Mây, tôi bập bênh trong chuyện về quê hương. Chủ tâm đón

nhận những cảm xúc, suy tư khách quan bị đẩy lui, mất biển. Tâm thức trôi giạt vào dòng sông ký ức, và hiện tại bị xoắn bện những sợi dây cước cửa rất vô hình. Mấy bộ áo quần mỏng manh đem về mặc xứ nóng, dăm ba món quà gom được trên con đường phố chính thuốt tha nhộn nhịp những chiều thứ Bảy năm nào, giờ vừa thân thuộc vừa lẩn khuất như một người tình cũ. Tôi cúi xuống cầm lên xấp bưu ảnh quê hương, kỹ thuật in ấn còn lèm nhèm màu mè xanh đỏ. Trong đó lẫn một phong thư mang dấu bưu điện cách đây hơn 3 năm, lúc bà mẹ Mây còn khá tỉnh để viết cho tôi về những năm tháng ấy. Ở phía bên kia đời sống, tôi làm sao lường tượng nổi giông gió nào đã thổi giạt cả hai người đàn bà dài các vào vùng mây mù lạc hướng. Trong sương trời đầy đặc, Mây mềm mại xưa có lúc chìm đắm, có khi bùng bùng bức xúc đoạn trường tới thên thang thân xác giữa phố phường như một phản kháng tuyệt vọng. Như thể những cơn động đất này đã phá vỡ nhưng vẫn chưa đủ tan hoang sự sống nàng.

Sau tờ thư ấy, thỉnh thoảng mẹ Mây chỉ còn viết được dăm hàng, rồi bất hẳn cho đến lúc tôi về, để thấy hiện tại và quá khứ nhập nhòa chất chồng lên nhau như mảnh vuông u tối mang

đốm tròn nâu chồn vờn chuyển động. Không gian vừa lung linh những bụi hoa cỏ may vừa tung hê từng mớ bông gòn trắng bung năm cũ. Ký ức bị cắt ngang bởi thực tại bằng những lát mây tre chuốt sắc, Mây ngồi đan từng chiếc giỏ nơi căn nhà mái tôn nhòe nắng. Tôi xé toang bức thư ra làm hai, trợn gói trong phong bì, đứng dậy vào phòng tắm tìm sọt rác. Ánh sáng giữa trưa từ cửa sổ nhỏ rơi vào tấm gương cùng khuôn mặt tôi trên cái cổ cao gầy. Đôi mắt Mây nâu mơ màng có đuôi, trong khi mắt tôi đen hạt nhãn tròn. Bây giờ màu mắt

Mây đã bằng bạc khói sương, còn tôi, vẫn mở to nhìn mình cùng mọi điều trước mặt. Nhưng hôm nay, tôi thấy được những gì, từ tôi, đột nhiên đã khác. Kéo chiếc áo tuột khỏi đầu, bất chợt đưa tay mân vòng khoanh bụng và khuôn người trắng trắn mỏng manh. Mây đã xa rồi nhưng màu da và bộ ngực Mây thấm và đầy, rưng rưng nổi sống còn dấy niềm rạo rức quanh đây. Lại khoác áo vào. Những lược gương, mỹ phẩm còn linh kính trên kệ. Bỏ tất cả lại hay đem đi. Từ hôm có Mây, tôi không còn trang điểm, phấn son tựa tuồng tích bên cạnh

Mây tự nhiên bông bênh. Chỉ có mùi hoa táo xanh vẫn là một nỗi gì gần gũi. Liệu Mây biết chăng, tôi đã bỏ hương thơm đó vào túi quần áo nhỏ cho Mây khi đưa nàng về với cánh đồng cỏ may trưa ấy.

Tôi ra đóng hai cánh cửa ban công. Lung linh bóng lá trên sân gạch vườn chùa. Mấy chậu mai chiếu thủy thả đầy những bông hoa trắng. Màu hoa sứ thắm hơn giữa nắng ban ngày. Hai ông Thiện và Ác mặc áo xanh đỏ, sừng sững đứng dính vào hai bờ tường bên ngoài chính điện. Ông Ác giương đao trợn trừng như sẵn sàng chém xuống người thế gian trần lụy. Ông Thiện dáng chừng bất lực, mắt buồn bã trầm ngâm trên chiếc chiếu hoa trải ra tận thềm. Hình như sắp là giờ khóa lễ, thấp thoáng những ngọn đèn hoa sen cháy đỏ và vài bóng người quỳ gối sau khung cửa. Tôi loay hoay tìm dáng ni cô nhỏ nhắn. Có phải chính cô đã đổ những hồi chuông gióng dài trong hồn tôi một quá khứ. “Đêm trước ngày đi nằm đợi tiếng chuông”. Bây giờ mới hai giờ trưa, không phải là đêm cuối cùng xưa, khi tôi và Mây đã vào giường bỗng nghe tiếng kẹt cửa vọng lên, vội tung mừng chạy ra. Bất gặp cô Ba sắp bước vào căn nhà tắm nhỏ trong góc sân, tấm áo cô khoác lơ lửng trên người không cài nút. Ánh trắng

lóng lánh trong vai nước và trên da thịt cô màu sữa đọng. Đã đôi lần, chắc không còn ai chờ đợi trong nhà, cô nhả nha đứng dựa gốc cây, thản nhiên phơi trần nửa người trong đêm hâm hấp. Khuôn mặt khuất trong bóng tối cành lá, chỉ có đầu điều thuốc chập lên từng đốm sáng ma trời. Bao nhiêu năm trời đã qua, hình ảnh cô Ba vẫn dấy trong tôi những cảm giác rộn rạo, nôn nao cùng bất an, lẫn lộn. Chẳng hiểu Mây còn nhớ gì về người đàn bà đã từng mê hoặc Mây không. Chỉ ngày rằm, mừng một, cửa nhà cô mở rộng. Cô thông thả ra sân bày hoa quả thấp hương, dưới ngọn đèn treo trên cành trứng cá. Khói nhang bay tỏa khuôn mặt cô thành khăn. Cô nào biết rằng trên căn gác tắt đèn có cửa sổ xanh đối diện, hai đứa con gái đang nhìn cô khấn khứa.

Mây đứng sau lưng, phà hơi thở nóng vào gáy tôi, thỉnh thoảng ngưng lại như đang hồi hộp chờ một điều gì bất chợt sẽ xảy ra. Hai bàn tay Mây dịu nhũ xoa vai tôi rồi vuốt lần xuống cánh tay trần. Sao vai mình không tròn như cô Ba mày nhỉ. Rồi Mây tiếp tục xuyết xoa. Giá cô Ba mặc quần áo trắng dưới trăng chắc ma quái lắm. Tôi gật đầu, trong bóng tối. Cổ mà thành ma sẽ bắt hồn mày trước. Mây bấu vai

tôi cười khúc khích. Tao đi trước rồi mày theo sau. Tôi phản đối. Theo mày làm gì. Mày tỉnh queo. Thì, cho biết vậy mà. Tự nhiên tôi thấy lạnh người. Thôi đi, nghe mà sợ, mày làm tao tưởng nhà này ở phố Đạm Tiên. Mẹ tôi dưới nhà gọi lên. Hai đứa không ngủ đi, ngày mai con Vân ra phi trường sớm đó nghe. Mây bồng thả lỏng bàn tay, im lặng bất ngờ. Tiếng cô Ba xối nước từng đợt rào rào trong đêm khuya. Đồng hồ bên nhà hàng xóm thông thả điểm hai hồi rõ rệt, buồn bã.

Không gian mòn cũ rêu phong và hai cánh cửa căn phòng này rồi cũng như quá khứ, phải khép lại. Nhưng ngọn suối trên hòn non bộ sẽ đổ mãi xuống dưới chân cầu dòng nước thời gian. Mây đã qua đây một ngày. Những gì chúng tôi vừa chợt sống với nhau Mây có nhận biết chút nào chẳng, trong khi nhiều chuyện ngày xưa vẫn rõ ràng tựa hồ hiện tại. Nếu có, Mây sẽ sống ra sao với cảm giác sâu hút lẫn tan tành, dấu vết của đêm mưa ấy, trong những ngày còn lại. Nhưng dù thế nào thì tôi cũng sẽ đi, bỏ Mây trôi mãi một mình trong chập chùng ẩn ức. Tất cả đã đóng chặt. Tôi lê chiếc vali tới gần cửa ra vào cạnh cầu thang, để chốc nữa người tài xế xách xuống cho tiện. Giờ, tôi đi chào một vài người thân trước

khi ra phi trường. Không phải để rồi bay đến một thành phố, một xứ sở hoàn toàn xa lạ, như ngày mười mấy tuổi, lần đầu ra đi, có Mây mong manh vẫy tay tiễn biệt, mà để trở về nơi cư ngụ. Chẳng mấy chốc, tôi sẽ bỏ mình cuốn đi bằng băng vào một dòng đời khác, như đã từng.

Khoá hai vòng cửa, đi xuống cầu thang rồi băng qua con hẻm nhỏ, tôi bước ra đường phố. Nắng bồng dịu đi, những cuộn mây cuốn tròn trên đầu và một làn gió nhẹ hong khô mấy giọt mồ hôi rịn ướt trên trán. Con đường này khá yên tĩnh, buổi trưa càng thưa vắng. Anh taxi thường đón tôi đến muộn. Bên hè phố, gánh đu đủ đỏ cam, từng miếng cong cong xếp đều trên hai thỏi nước đá đầy vết trấu. Người đàn bà ngồi bán đang cúi đếm xấp tiền mỏng với hai bàn tay sạm cháy, nhác thấy bóng người liền ngừng lên chào mời. Một giọng nói thanh và nhẹ. Tôi giật mình hơn trước nụ cười tươi với hai lõm tròn sâu trên má. Chiếc xe đã trở tới sát bờ, tôi mở cửa bước vào, ngoảnh nhìn cô thêm lần nữa. Anh tài hỏi đi đâu, tôi buột miệng thốt một câu rồi buông đầu vào thành nệm.

Mây mặc áo cánh trắng, đang cúi hái tuổi rau với bà sơ trẻ trên mấy luống cải ở hông nhà. Mọi thứ nơi đây hầu như khô,

trống. Ngay cả những vòng cải cũng chẳng đủ sức mọc cao, chỉ có đồng cỏ may xem chừng hơn hở. Bà sơ lẳng xẳng bên Mây, cười nói lép chếp, nhưng Mây không trả lời, lẳng lẽ rê cái gáo dừa rót từng sợi nước, rồi lại đến thò vào cái lu dưới ống máng nghiêng vẹo, thông xuống từ mái nhà. Thỉnh thoảng Mây đưa tay vén tóc ra sau tai. Tôi xót xa lặng nhìn, cử chỉ này thân thuộc quá. Bồng Mây ngừng lên ngo ra đường nắng. Tay vẫn cầm gáo dừa, nâng trần trời. Rồi tôi chỉ kịp nhận ra một bóng trắng ập tới, bao quanh, siết chặt lấy mình. Tôi chới với dang tay ôm lấy vòm mây, dúm mặt vào một điều rất thực. Nào ngờ, từ đó, mùi táo xanh rừng rừng, trên da thịt Mây nó đã hấp hương đầm thắm. Những ngón tay cuống quýt níu chân tóc tôi, môi Mây lần quanh cổ gặm nhẹ vành tai. Bồng dừng lại, thì thầm. Vẫn có điều kỳ diệu trên đời, tao tưởng sau đêm mưa, mày không đến nữa. Tôi từng sờ, đẩy Mây ra, nắm lấy hai bàn tay mềm nhưng ram ram vết cứa. Vẻ bàng bạc ngỡ đại trong mắt đã bay đi, Mây nhìn suốt qua tôi. Có những giọt nước của cơn mưa đang rừng rực bốc hơi trong tia nắng cháy.

(Hết)

MN

Normandie, Caen, tháng 5-1999 (với Trần Vũ và Nam Dao)

BẢO HUÂN

MINH ĐẠO
NGUYỄN THẠCH HẪN

Một mảnh đời tỵ nạn

1

Chuyện 30 Tháng Tư

Vốn là một quân nhân, sau khi triệt thoái từ miền Trung về Saigon, tôi được bổ sung cho một đơn vị pháo binh đang hành quân ở vùng Củ Chi, Tỉnh Tây Ninh, yểm trợ sư đoàn 25 Bộ Binh. Khoảng 3 tuần trước khi mất nước tôi bị thương ở chân. Nằm trong quân y viện Tây Ninh vài ngày, bác sĩ cho về nhà dưỡng thương một tháng ở Saigon.

Ngày 29 tháng 4, tôi nhờ chú em con bà cô chở ra bến Bạch Đằng, Saigon xem tình hình và thấy rất nhiều tàu kể cả chiếc Việt Nam Thương Tín, Trường Xuân, Tàu Hải Quân, trong số này có một số tàu đánh cá của một công ty Đức, to rộng rãi và bằng sắt

đàng hoàng. Trở về nhà, tôi hồi Ba đi trước với chú em. Hai chú cháu lọt được vào căn cứ Hải Quân và đi theo họ. Riêng tôi còn lần khần ở lại, hy vọng đến phút chót có thể gặp lại được Quỳnh Hoa, người yêu đầu đời của mình, nhưng phép lạ không xảy ra.

Sáng ngày 30 tháng Tư, tôi trở lại bến Bạch Đằng, Chiếc tàu Trường Xuân vẫn còn đó, đầy nhóc người lên xuống tấp nập. Từ giữa sông chiếc VN Thương Tín bắt đầu di chuyển về phía kho 5. Tôi đạp xe lần theo, nhưng không vào được cổng. Lính gác cổng không cho vào, phải chi tiền, mà tôi thì chỉ còn hai tờ Đức Thánh Trần thôi. Người ta đang phá các kho thực phẩm để khuân vác về nhà. Tôi ghé quán chú Ba ăn no bụng và mua một mớ mì gói mang

theo rồi đi ngược về phía Saigon. Dân Saigon ào vào mấy chung cư Mỹ khuôn ra nào TV tủ lạnh, giường nệm. Ngang qua tòa Đại sứ Mỹ, còn vài người lảng vảng ở đó, cửa đóng, bên trong im lìm. Tôi lại trở ra bến Bạch Đằng, nhảy qua mấy chiếc tàu đánh cá của Đức, leo lên chiếc đậu ngoài cùng.

Chừng nửa giờ sau, một đám quân nhân súng ống đàng hoàng từ trên 2 xe jeep nhảy xuống, hộ tống một ông mặc đồ vest mang theo chiếc samsonite căng phòng. Họ nhảy xuống mấy chiếc tàu đánh cá, rồi thử nổ máy từng chiếc. Cuối cùng nhảy lên tàu tôi đang đứng, Lính tráng dàn hàng ngang bên thành tàu, súng chĩa vào bờ, không cho ai lên

nữa. Khi ông Dương Văn Minh tuyên bố đầu hàng, chiếc VN Thương Tín bỏ ra giữa sông hướng về Vũng Tàu. Thuyền của tôi theo sau một quãng. Tàu Việt Nam Thương Tín đi được một đôi thì bên kia Thủ Thiêm các đồng chí tương cho 3 quả đạn. Tôi thực sự chẳng biết là đạn gì, có thể là đạn súng cối. Con tàu Việt Nam Thương Tín bèn quay đầu lại 180 độ đi ngược lại một chút, rồi lại quay đầu một lần nữa 180 độ đi thẳng về hướng Vũng Tàu.

Khi tàu chúng tôi đến tầm súng của các “đồng chí”, mấy Sếp lớn rút vào phòng lái, còn các người khác nằm rạp trên sàn tàu phò mặc cho định mệnh. Tôi và một ông Thiếu Tá cảnh sát, nằm bên cạnh cửa phòng lái hướng về Saigon. Nín thở qua sông! Ông già cảnh sát đang lâm râm cầu nguyện, còn tôi cũng xin Đức Thánh Trần phù hộ cho tai qua nạn khỏi. Đúng lúc ấy thì nghe một tiếng “bụp” từ phía bên kia Thủ Thiêm dội qua, sèo sèo qua đầu rồi nổ ầm một cái dưới nước, hơi dài! Một phút sau lại một tiếng nổ nữa dưới nước, hơi ngắn! Tôi nghĩ bụng:

“Các đồng chí ấy đang điều chỉnh đây, một quả dài, một quả ngắn, quả thứ ba thế nào cũng trúng. Ác thật, ai mà nhần tâm bắn vào kẻ đã buông súng đầu hàng!”

Một tiếng ầm vang lên,

cánh cửa phòng lái bung ra, lỗ tai tôi lùng bùng, đầu kêu o o như có con ve sâu đang ca hát trong đó. Tôi nhủ thầm, đạn trúng phòng lái rồi. Con tàu vẫn chậm chậm trôi đi như không có chuyện gì xảy ra. Có ai đó đóng cửa phòng lái lại. Tôi đoán chắc có người bị thương nhưng tuyệt nhiên không nghe tiếng la khóc gì cả. Một đôi sau, dìu ông già đứng dậy. Ông ta chỉ bị thương nhẹ trên môi, còn cẳng chân tôi máu chảy ra xối xả. Tôi vội xé chiếc áo thun đang mặc và cột chặt phía trên chỗ bị thương. Một lúc sau vết thương ngừng chảy máu, coi lại, thấy chỉ bị một mảnh nhỏ ghim vào chân. Ông Thiếu Tá Cảnh Sát, sau này theo con tàu Việt Nam Thương Tín về lại Saigon với một đám sĩ quan cảnh sát khác người miền Trung, dù tôi đã can ngăn hết lời. Đời ông chắc là thê thảm lắm, khi hoang tưởng rằng phía “người anh em” bên kia sẽ dung thứ cho ông!

“Họ cũng là người Việt như mình cả mà”, ông nói với tôi như vậy, bây giờ chắc ông đã hiểu họ là người gì rồi!

Chiếc tàu đánh cá chạy cà rịch cà tang sang Singapore. Mỗi ngày được ăn một lần. Nhà bếp nấu một nồi cơm nhỏ, phát cho mỗi người một muống cơm. Cứ chìa tay ra, họ đổ muống cơm vào bàn tay, mình hất

vào miệng thế là xong.

Đến Singapore, có cả ngàn chiếc tàu lớn nhỏ đậu trong vịnh, nhưng không ai được lên bờ. Họ cho thực phẩm, nước, và xăng dầu rồi đuổi cả đám qua Subic Bay bên Phi Luật Tân. Chúng tôi được dồn vào trại nghỉ mát của quân đội Mỹ, ngủ trong mấy phòng mát mẻ có máy điều hòa không khí, ngày ngày đi lãnh đồ ăn và tắm hồ bơi. Tôi chẳng còn tâm trí đâu mà hưởng những tiện nghi của họ. Nỗi cô đơn và buồn tủi luôn đeo đẳng, nước mắt nhà tan, tương lai vô định, còn gì nữa để vui chơi.

Ở Subic Bay đâu được một tháng, chúng tôi được chuyển từ từ qua đảo Guam. Tôi gặp lại Ba tôi và chú em ở đó, rồi cùng nhau qua Mỹ.

2

Một mảnh đời ty nạn

Định cư ở Mỹ, tôi làm lại cuộc đời từ con số không. Làm đủ thứ nghề lao động.

Những ngày đầu định cư ở Oklahoma lạnh giá, mỗi sáng hai cha con đạp xe đi làm trong trại ương cây. Chiếc xe tải mui trần chở một đám nhân công ra cánh đồng để đào cây, bó chặt gốc bằng bao bố rồi quảng lên xe tải. Cánh đồng mùa đông đầy tuyết,

cứng như đá, những nhát cuốc bổ xuống dội lên tê rần cánh tay. Chỉ đào mười phút, thân thể nóng ran phải cởi bỏ lớp áo lạnh dày cộm. Một ngày chỉ đào được 3 cây là cùng, trong khi đó mấy ông Mễ cùng toán đào được ít nhất 10 cây. Tuy vậy đào cây cũng không cực nhọc bằng khiêng một đồng cây mới đào quảng lên xe tải. Những gốc cây đầy đất và rễ, nhiều khi còn nặng hơn cả thân mình, làm sao khiêng nổi? Mùa đông ở Oklahoma lạnh đến nỗi nước hồ đóng thành băng thường xuyên. Những lúc buồn nhớ nhà, tôi ra ngồi bên bờ hồ, nhìn đàn vịt trượt tuyết trên mặt hồ làm vui, nước mắt lại ứa ra, nghĩ thân phận mình không bằng những con vịt đang vui chơi hồn nhiên ngoài kia.

Làm cho hăng trồng cây được vài tháng, có người bạn giới thiệu làm lau chùi quét dọn trong nhà thương. Tôi nhận ngay, ít ra cũng được làm trong nhà ấm cúng. Tuần đầu Sếp giao đánh bóng sàn nhà cả một tầng lầu. Qua tuần thứ hai Sếp giao thêm một tầng nữa, tuần thứ ba giao thêm một tầng nữa, như vậy cả thảy là 3 tầng phải làm xong trong một đêm.

Một ngày nọ đi chợ, có anh chàng cao bồi da trắng cao nhòng, đứng cạnh hỏi:

- Hi young man, are you Vietnamese?

- Đúng rồi, ty nạn mới tới đây!

- Tôi tên Joe, hân hạnh được biết anh.

- Tôi tên Lập.

- Láp, Láp hả. Tôi phát âm như vậy có đúng không?

- Không đúng lắm, nhưng cũng tạm được.

Từ đó tôi được gọi là Láp, giống như “bá láp” vậy. Chàng cao bồi nói huyền thiên như vớ được một người thân vắng mặt lâu ngày. Tiếng Mỹ ăn đong của tôi cũng lồm bồm hiểu rằng, chàng là đầu bếp trong một đơn vị Thủy Quân Lục Chiến ở Chu Lai. Về lại cố hương, mở tiệm ăn nho nhỏ, hỏi tôi có muốn làm cho chàng ta không. Công việc là phụ nấu bếp và rửa chén. Dĩ nhiên tôi nhận lời ngay, nếu tiếp tục làm nhà thương chắc có ngày Sếp sẽ giao đánh bóng cả 20 tầng lầu.

Anh chàng “Cao Bồi” cũng tử tế, muốn giúp một căn nhà nhỏ, tặng cho một tủ lạnh cũ. Chàng ta bán lại cho tôi chiếc xe hơi to công kênh với giá 100 đô, trả góp 10 đô một tháng. Xăng lúc bấy giờ chỉ 32 xu một gallon (4 lít). Thuốc lá vài đô la Mỹ một cây 10 gói, hút chết bỏ. Từ đó tôi cai thuốc lá luôn sợ ghiền thuốc chắc phải bán phổi cho mấy bà nấu cháo lòng. Đi chợ chỉ 20 đô 2 người ăn 1 tuần rộng rãi.

Tiệm ăn nhỏ, Joe và tôi

làm trong bếp. Bà xã tên Nancy và cô con gái tên Kim làm tiếp viên. Kim còn rất trẻ, mới vào đại học.

Buổi trưa, khách chỉ lai rai, nhưng buổi tối và cuối tuần rất bận rộn. Chẳng bao lâu, Joe muốn thêm người phụ bếp. Tôi được làm tiếp viên và dọn bàn. Joe muốn tôi có cơ hội học thêm anh văn và có thêm tiền “tip”. Lúc rảnh rỗi, hai chúng tôi kể cho nhau nghe những kỷ niệm lúc còn ở Việt Nam. Kim cũng lắng nghe và góp ý kiến hoặc đặt câu hỏi với tôi, Kim còn trẻ nên không hiểu mấy về cuộc chiến VN như hầu hết sinh viên phản chiến lúc bấy giờ. Nàng cho rằng, tại sao người Mỹ lại phải đổ biết bao tiền bạc và xương máu ở một xứ sở xa lắc xa lơ chẳng ăn nhập gì với đất nước này. Người Mỹ lúc này chỉ muốn quên đi chiến tranh VN. Những chàng chiến binh trở về từ chiến trường VN không được đối đãi nồng hậu như thời Đệ nhất, Đệ nhị thế chiến. Họ luôn mang mặc cảm, thứ mặc cảm mà giới truyền thông Mỹ đã “brainwash” (tẩy não) dân chúng thời đó điển hình là nữ tài tử điện ảnh Jane Fonda đã sang tận Hà Nội để ca tụng người Cộng Sản chiến đấu anh dũng.

Tôi sắp xếp với Joe để chỉ làm việc từ 4 giờ chiều tới 12 giờ đêm, công việc vẫn vậy, tiếp viên, phụ bếp,

dọn bàn, lau chùi quét dọn trước khi đóng cửa. Thật vất vả cực nhọc, nhưng tôi có cả ngày để đi học. Kim giúp đỡ tôi rất nhiều trong những ngày đầu còn bỡ ngỡ, ghi danh chọn môn học, xin tiền học bổng và trợ cấp của chính phủ, lựa chọn thời khóa biểu, và nhiều thứ linh tinh khác.

Tôi không có bằng trung học của Mỹ nên phải thi bằng tương đương. Cũng chẳng khó khăn gì chỉ là trình độ trung học đệ nhất cấp của VN. Lúc đó ngành điện toán mới bắt đầu phát triển và lại học điện toán chẳng đòi hỏi nhiều chữ nghĩa như các ngành khác. Tôi có thể bắt kịp dễ dàng.

Ngày đầu đi học, tôi vừa vui mừng vừa e dè như cậu bé nép vào áo mẹ đến trường mà Thanh Tịnh đã tả trong bài “Hôm nay tôi đi học”. Tôi còn nhớ lồm bồm vài câu: *“Buổi sáng mai hôm ấy, một buổi mai đầy sương thu và gió lạnh. Mẹ tôi âu yếm nắm tay tôi dẫn đi trên con đường làng dài và hẹp. Con đường này tôi đã quen đi lại lắm lần, nhưng lần này tự nhiên tôi thấy lạ. Cảnh vật chung quanh tôi đều thay đổi, vì chính lòng tôi đang có sự thay đổi lớn: Hôm nay tôi đi học.”*

Ngày xưa, trong thời chiến tranh tôi vẫn ước mơ như trong bài hát “Qua Con Mê” của Nhật Ngân: *“Một mai qua cơn mê, qua cuộc đời bẽ bàng, anh*

lại về bên em... Cùng theo lũ em học hành như xưa”. Tôi đã qua cơn mê chưa nhỉ? Không theo lũ em học hành như xưa bên quê nhà nhưng là đi một mình, trên mảnh đất tạm dung, xa lạ. Tôi đã già đi rất nhiều vì chiến tranh. Năm 1976, 31 tuổi đầu 7 năm tuổi lính. Không một mảnh bằng, không nghề ngỗng, chữ nghĩa ăn đong. Tôi đi làm lại cuộc đời đánh mất!

Kim giúp tôi làm luận văn, đọc Hamlet của Shakespeare: *“To be, or not to be, that is the question”*. Tôi chỉ nài giải toán, sửa program, môn toán “Math for Engineer” làm cho nàng nhúc đầu còn với tôi chỉ là đĩa cơm tấm sườn bì tàu hũ ky!

Thời đó chưa có PC. Tất cả program phải dùng key punch (đục lỗ trên tấm thẻ) rồi nạp cho computer operator đọc vào máy. Một program ngắn cũng cần một số thẻ dây cổ một gang tay. Một lần, Kim cầm xấp “thẻ” program của nàng để nạp cho operator chẳng may ai đó đụng vào cánh tay, cả xấp thẻ rớt xuống đất. Phải mất rất lâu để gom lại và xếp theo thứ tự. Giờ thi và nạp bài cuối khóa đã gần đến, nàng ngồi bệt xuống đất thu lượm thẻ mà nước mắt chạy quanh. Tôi đi ngang, hỏi nàng vào phòng thi, để xấp program đó tôi lo cho. Thi cuối khóa nàng

được điểm “A”, tôi được nàng tặng cho một nụ hôn nồng cháy nhớ đời! Thường thì viết program rồi cho vào máy computer chạy thử, nếu sai, sửa lại, chạy lại. Cứ như thế cho đến khi hết lỗi, rồi kiểm soát lại kết quả mà program đưa ra xem có đúng như đòi hỏi không? Kim rất thông minh, những bài program khó đến đâu, chỉ nói sơ qua là nàng hiểu ngay. Chạy program hai, ba lần là sạch lỗi. Tôi cố gắng học tất cả các khóa hệ, cho nên cũng bắt kịp Kim. Chúng tôi ra trường cùng một lượt. Ngày ra trường, Joe và Nancy được chúng tôi mời đi dự, có cả Ông Bà nội của Kim nữa, hai ông bà là chủ một nông trại gần Kansas City. Joe giới thiệu tôi là người VN, một cựu chiến binh. Hai ông bà rất ngạc nhiên, chưa từng thấy người VN bao giờ, chỉ nghe nói trên TV. Ông cũng từng là cựu chiến binh thời Đệ nhị Thế chiến, và rất hãnh diện. Ông Bob (ba của Joe) tiết lộ rằng ở tỉnh nhỏ, đám thanh niên chỉ học cho lấy lệ, phần lớn giúp cha mẹ trông lo nông trại, lớn lên nhập ngũ để thỏa mãn chí giang hồ vì cả đời không có dịp đi xa hơn tỉnh nhỏ của mình! Joe cảm ơn tôi đã giúp Kim học hành, còn tôi cảm ơn ông đã cho tôi cơ hội. Nancy rất cảm động nói với tôi: “Kim là người duy nhất trong gia đình tốt nghiệp Đại Học”.

Chúng tôi may mắn, kiếm được việc ngay sau khi tốt nghiệp trong một hãng lớn đang có hợp đồng với Trung Tâm Không Gian tại Houston. Tôi tiếp tục học thêm vào buổi tối, chẳng bao lâu lấy thêm bằng cao học. Một lần nữa tôi mời Nancy, Joe và Kim đi dự lễ ra trường của tôi. Joe đã đóng cửa tiệm ăn mấy ngày và bay qua Houston. Tôi cảm ơn Joe và nước Mỹ đã cứu mang tôi và cho tôi cơ hội như ngày hôm nay. Ông ôm lấy tôi và nói trong nghẹn ngào:

- Tôi thành thực xin lỗi những người tỵ nạn VN, chúng tôi đã bỏ rơi chiến hữu VN nhưng các bạn không hề oán hận. Tôi giúp cho Láp có giờ đi học chẳng qua là muốn bạn đạt được những ước vọng mà tôi hằng mong muốn.

Tôi cũng đáp lại bằng lời cảm ơn vụng về:

- Cảm ơn Joe, tôi chỉ cố gắng hết mình và Trời cũng giúp tôi nữa.

Joe an ủi tôi bằng những lời rất chân tình:

- Những người chiến binh như tôi, khi nhập ngũ, ai cũng hy vọng đăng lính vài năm rồi giải ngũ, quân đội sẽ giúp học bổng để tiếp tục đại học. Nhưng thực tế số thành tựu không nhiều. Từ chiến trường VN trở về chúng tôi với thân xác mệt mỏi, nghiện ngập, chán nản không mấy ai nghĩ đến chuyện cấp sách đến trường nữa.

Tôi và Kim yêu nhau, lấy nhau. Joe trở nên cha vợ của tôi. Ở với nhau một thời gian, những dị biệt về văn hóa, tuổi tác, nếp sống càng ngày càng lớn. Nàng luôn luôn tranh cãi với ba tôi. Những buổi họp mặt bạn bè hay gia đình của tôi, mới đầu nàng cũng tham gia nhưng dần dà càng thưa thớt hơn. Nàng không thể thưởng thức được món ăn VN. Chúng tôi chẳng có con cái nên việc phải đến đã đến: ly dị.

3

Họp bạn Thanksgiving 1990

Buổi tiệc họp mặt thân hữu cựu sinh viên trường Đại Học CTKD được tổ chức trong phòng Ball Room của Hilton Hotel trên lầu 3. Khách sạn gồm 22 tầng lầu sát bên hồ Clear Lake, ngoại ô thành phố Houston. Clear Lake cũng là tên của thành phố nhỏ rất thơ mộng này. Khách đến đã đông, nhưng còn hơn một giờ nữa mới khai mạc. Bạn hữu lâu ngày gặp nhau, tay bắt mặt mừng, hỏi thăm nhau kẻ mất người còn, ai đã vượt biên, ai còn kẹt lại, tiếng cười rộn rã, xen lẫn tiếng gọi nhau ơi ới. Ai đó khoe làm ăn phát tài, kẻ khoe mới bắt được job thơm, người khoe con cái đỗ đạt thành tài, ôi thôi đủ thứ chuyện trời ơi đất hỡi.

Tôi đứng bên cửa sổ, nhìn mông ra ngoài. Mặt hồ phẳng lặng, vài chiếc du thuyền với những cánh buồm đủ màu sắc còn lưu luyến một ngày sắp tàn. Bên kia bờ hồ, xe cộ nối đuôi nhau trên chiếc cầu cao lêu nghêu in mình trên nền trời, đèn xe sáng chói đan vào nhau dài bất tận trông như một con trăn khổng lồ màu bạc. Đó là chiếc cầu bắc ngang qua Water Way nối liền Hồ Clear Lake và Galveston Bay, đủ cao cho du thuyền qua lại.

Khu giải trí Kemah bên bờ vịnh với hàng chục nhà hàng sang trọng, đã lên đèn sáng trưng. Chiếc đèn hải đăng bên phải hồ, gần mấy biệt thự lợp ngói đỏ, thỉnh thoảng lại quét một vạch sáng trên nền trời như muốn nhắc nhở ai đó, trên mấy chiếc du thuyền, hãy mau mau cập bến. Ngoài xa tít kia là vịnh Galveston, một vài tàu chở dầu đang nối đuôi nhau đi vào Ship Channel của hải cảng Houston. Những chiếc tàu dài gấp hai ba lần sân đá banh, và cao hơn một cao ốc 20 tầng, nổi lênh bênh trên mặt nước, từ xa trông chẳng khác gì mấy chiếc thuyền ba lá bên quê nhà. Vài đàn ngỗng trời bay về phương nam trốn lạnh, từng hàng cánh trắng lấp lánh, phản chiếu chút ánh nắng yếu ớt còn sót lại. Trời vào thu đã lâu, gần tới ngày lễ Thanksgiving

rồi. Tôi cảm thấy se lạnh và cô đơn giữa đám đông người.

Có ai đó đập khẽ trên vai tôi:

- Anh Lập ơi, có ai hỏi thăm anh nè, gồm tìm anh mãi mới ra, sao lại đứng đây một mình vậy. Chắc đang mơ mộng người đẹp nào phải không?

Tôi quay lại, đó là Đạt, người bạn học cùng lớp khi còn ở Đại Học, chúng tôi đã từng gặp nhau trong những lần họp mặt trước đây nên nhận ra anh ngay. Tôi giật mình, nhìn người đàn bà trung niên, đứng bên cạnh hỏi:

- Có phải Quỳnh-Hoa đây không? Ôi! Thật là bất ngờ. Anh tìm em khắp chân trời góc biển

không ra. Ngọn gió nào thổi em tới đây?

Quỳnh-Hoa là người yêu đầu đời của tôi, lúc còn lang thang trên vùng cao nguyên. Nàng bối rối trả lời:

- Ngọn gió Bắc đấy, bởi em ở gần Bắc Cực, anh có biết không?

Nàng chỉ nói được có bấy nhiêu rồi nước mắt vòng quanh. Tôi cũng không cầm được nước mắt. Đạt đã kiếm có lĩnh đi. Quỳnh-Hoa nói trong tiếng nghẹn ngào:

- Em đã chịu bao nhiêu đắng cay cực khổ để chờ đợi anh trên xó rừng cao nguyên đó, nhưng anh chẳng bao giờ trở lại. Em đã tưởng anh chết mất xác đâu đó rồi. Không ngờ Trời Phật run

rủi lại gặp anh ở đây. Tôi cứ để nàng khóc và kể lể như vậy một lúc lâu cho vơi đi bao nhiêu uất ức, sầu hận. Một vài người tò mò đi ngang nhìn chúng tôi rồi bỏ đi. Cũng may, phòng hội rộng thênh thang, chỗ tôi đứng ở cuối phòng xa hẳn đám đông nên ít người để ý. Hôm nay chắc cũng nhiều người, gặp nhau lần đầu, phải đổ nhiều nước mắt. Tôi cuống quýt dỗ dành nàng:

- Anh xin lỗi em, lúc mất Quảng Trị, đơn vị anh từ vùng giới tuyến rút về Saigon, anh đã tìm em ở tất cả những nơi có người tỵ nạn từ miền Trung hay cao nguyên chạy về, có lần ra tận Tuy Hòa nữa

nhưng chẳng biết nhà mẹ em ở đâu. Anh chỉ sợ em lạc loài đâu đó trong đám người rút theo tỉnh lộ số 7 từ cao nguyên về Tuy Hòa. Nàng hờn dỗi;

- Anh chỉ mong em chết đi phải không?

Tôi biết nàng bao giờ cũng yêu tôi hết lòng và hiểu rõ lòng tôi cũng vậy, đó chỉ là lời trách móc nhẹ nhàng mà thôi.

Nhạc trời lên, ban tổ chức yêu cầu mọi người vào chỗ ngồi để buổi tiệc được bắt đầu đúng giờ. Nàng chẳng quen ai ngoại trừ vợ chồng Đạt nên tôi quyết định nhập chung với đám Đạt cho vui, toàn là bạn cùng khóa thời sinh viên. Ban tổ chức không xếp chỗ, ai ngồi đâu cũng được miễn là đủ 10 người một bàn. Tôi giới thiệu nàng với mọi người cùng bàn:

- Thưa các anh các chị, đây là Quỳnh-Hoa, người bạn rất thân, quen nhau từ thời tôi còn trong quân đội, chúng tôi đã suýt lấy nhau, nếu không có vụ tan hàng hồi 30 Tháng Tư. Có nhiều tiếng lao xao chọc ghẹo nàng:

- Tên đẹp như người, anh Lập thật là có mắt.

- May quá không có vụ "30 Tháng Tư", anh Lập không bị đi tù cải tạo cũng bị tù chung thân.

- Ê, có bao nhiêu người biết bị tù chung thân mà vẫn chui vào đó thôi.

- Chắc chúng mình sắp được uống rượu nữa rồi. Nàng cười bẽn lễn, hai má

đỏ hồng, lúm đồng tiền vẫn còn đó, bây giờ đã là thiếu phụ trung niên, vẻ ngây thơ hồn nhiên không còn nữa, có mập ra một chút, hai bên khóe mắt đã xuất hiện “dấu chân chim” nhưng thân hình vẫn cân đối trong chiếc áo dài màu tím. Nước da trắng bóc, có lẽ ít khi ra nắng.

Chương trình văn nghệ bắt đầu với giọng ca quyến rũ của Nguyên Khang, bài “Tình Tự Mùa Xuân” của nhạc sĩ họ Từ:

“Em, lại đây với anh, ngồi đây với anh, trong cuộc đời này”

“Nghe, thời gian lướt qua, mùa xuân khẽ sang”

“Chùng như không gian đang sưởi ấm những giọt tình nồng”

...

Tiếng hát vẫn vang vang, nhưng tôi không còn nghe được lời nào, lỗ tai lùng bùng, đoạn phim dĩ vãng lại trở về trong đầu tôi.

Ngày ấy, xa lắm rồi. Quỳnh Hoa tuổi đôi mươi, là cô giáo dạy ở trường tiểu học Phú Nhơn, quận Cheo Reo. Tôi mới đến vùng này, là một Thiếu Úy trẻ măng vừa đổi về đơn vị mới thành lập. Chúng tôi quen nhau và yêu nhau tự nhiên như cây mọc trên núi rừng. Hai năm sau tôi phải đổi ra Quảng Trị. Thỉnh

thoảng tôi bay về Pleiku trong những ngày phép ngắn ngủi để thăm nàng. Nhưng rồi, cuộc triệt thoát cao nguyên quá đột ngột, rồi nước mất nhà tan! Trôi dạt qua tới Mỹ, tôi chẳng hy vọng có ngày gặp lại nàng.

Tiếng vỗ tay vang rân rân trong tiếng huýt sáo inh ỏi kéo tôi về thực tại. Nhìn sang Quỳnh-Hoa, mắt nàng cũng đỏ hoe. Nàng lí nhí mấy câu xin lỗi rồi rời khỏi bàn đi về phía cửa. Tôi vội vàng đuổi theo nàng. Chúng tôi ra phía sân sau khách sạn, vượt qua mấy bậc thềm và hướng về phía cầu đá bên hồ. Cầu đá thực sự là những tảng đá lớn xếp bên nhau thành một con

đường ngắn, nhô ra khỏi hồ để người ta câu cá. Chúng tôi ngồi trên một tảng đá bằng phẳng bên nhau như ngày nào ngồi trên chiếc cầu “Biên Giới” trong xó rừng cao nguyên. Cứ ngồi như thế một lúc lâu, im lặng, nhìn mông lung ra ngoài hồ, xa tận những ánh đèn bên khu giải trí Kemah, tận ngoài vịnh Galveston, xa mãi ngoài biển Đông, về tận Saigon và lên đến xó rừng cao nguyên.

Tôi cởi áo vest ra đưa cho nàng:

-Em mặc thêm áo vào kẻo lạnh.

- Em không lạnh, ở xứ

Nếu bạn có thắc mắc?

Nếu bạn có bất kỳ thắc mắc nào về các vấn đề An Sinh Xã Hội (Social Security) như: **Trợ cấp hưu trí- Trợ cấp người già- Trợ cấp tàn tật.**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Angie Hồ Quang.

Cô Angie Hồ Quang đến Hoa Kỳ năm 1984, là Giám đốc cơ quan tìm việc làm cho người Việt. Bà từng làm việc cho Sở An Sinh Xã Hội từ năm 1991 đến 2020.

Câu hỏi xin ghi:

Mục "An Sinh Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn cần trợ giúp hoặc có bất kỳ câu hỏi nào về tiêu chuẩn, quyền lợi **thực phẩm, chăm sóc sức khỏe**, bao gồm các chương trình **Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid), Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Cindy Thu Hoàng, phụ trách **Phúc Lợi Xã Hội** [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)], đây là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình về các quyền lợi trên. Cô Cindy Thu Hoàng hiện đang là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang. Câu hỏi xin ghi:

Mục "Phúc Lợi Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn có bất kỳ **câu hỏi gì về Thuế** hoặc **gặp rắc rối với sở Thuế**, cần được giải thích và cố vấn miễn phí, xin đặt câu hỏi với cô Đài Thi.

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Xin gửi câu hỏi cho cô Nguyễn Đài Thi.

Xin ghi mục "Thuế vụ"

Gửi về email: bientap@trenews.net

lạnh quen rồi anh ạ. Nàng từ chối, nhưng vẫn đưa tay cho tôi khoác áo vào.

- Em sang đây lâu chưa?

- Mới hôm qua, cùng với anh chị Đạt, chúng em đặt phòng ngay trong khách sạn này.

- Em định cư ở đâu?

- Na Uy anh ạ. Xứ ấy lạnh lẽo quanh năm, nhưng tình người rất ấm. Họ giúp đỡ người tỵ nạn tận tình. Lúc mới qua, được cấp cho nhà ở, bảo hiểm sức khỏe đầy đủ, tiền ăn học và tìm việc cho mình. Dân số rất ít nhưng đời sống đầy đủ tiện nghi chẳng khác gì Mỹ, nhưng lạnh quanh năm. Qua Houston thấy trời ấm áp em thích lắm.

- Làm sao em trôi dạt qua tận Na Uy lận?

- Lúc quân đội rút khỏi cao nguyên, em ở mãi xó rừng chẳng có phương tiện gì di chuyển cả, một lũ học trò bám theo em, không thể nào dẫn các em theo được, nếu đi bằng đường bộ.

- Nên em quyết định ở lại?

- Dạ, sau này em mới biết, đó là cái may của em. Bao nhiêu người đã chết trên đường số 7 từ Phú Bổn về Tuy Hòa, con đường đó nguy hiểm quá.

- Đúng vậy, lúc còn ở trên cao nguyên, có lần anh đóng quân ở quận Phú Túc, đó là một quận nhỏ nằm giữa đường số

7. Con đường thì nhỏ, nhiều ổ gà, cầu cống hư hỏng nhiều, hai bên là rừng, rất dễ bị phục kích.

- Những ngày tháng ấy, em đợi anh đến tuyệt vọng. Em nhớ lời anh thề nguyện hai đứa sẽ thành hôn. Nào ngờ...

- Anh cũng muốn trở lại lắm chứ, nhưng anh chẳng làm chủ được định mệnh của mình. Anh như cánh lục bình trên dòng sông, nước đưa đến đâu thì trôi đến đó. Em có nhớ dòng sông của hai đứa?

- Chiều nào em cũng ra ngồi trên “Cây Cầu Biên Giới” của chúng mình, nhìn qua bên kia bờ sông, sờ tay trên hai câu thơ anh khắc trên đó...

- Khoan kẻo, khoan nhắc. Để anh đọc thêm hai câu tiếp theo: “Chiều về chiều vẫn một mình, Trách người năm cũ bỏ tình bơ vơ...” Quỳnh Hoa kêu:

- Anh... Anh có về tìm em thật à.

- Sao không thật! Ngay khi có thể bay về Việt Nam, anh đã đến Phú Nhơn tìm em...

Tôi kể cho Quỳnh Hoa nghe chuyện trở về của mình. Quang cảnh vẫn không thay đổi mấy, ngôi trường tiểu học vẫn như xưa, thời gian như ngừng trôi ở quận lỵ nhỏ bé này. Phố chợ đều hiu hắt vẫn còn kia, hàng rào kẽm gai chung quanh doanh trại nơi tôi đóng quân vẫn

còn đó, nhưng chẳng ai biết đến một người con gái đẹp như hoa quỳnh đã từng in dấu chân nơi chốn này. Hình ảnh ngày xưa vẫn còn đủ chỉ thiếu một người. Quỳnh Hoa ngậm ngùi:

- Tiếc nhỉ, lúc đó em đã bỏ đi lâu rồi, mấy thằng cán bộ cứ theo chọc em, rồi hăm dọa em, em nói em đã có chồng rồi, giống như chị Lan, chị Mai, chị Tú đều bị gọi là vợ ngụỵ quân cả, em cũng nhập chung với các chị ấy. Có vài chị độc thân không chịu nổi áp lực, đành phải lấy cán bộ. Còn em, có lúc muốn đâm đầu xuống sông chết cho rồi. Nhưng lại nghĩ tới anh nên ráng chịu đựng. Trong lòng em lúc nào cũng chỉ nghĩ đến chuyện vượt biên thôi. Ngày nọ em xin nghỉ phép để về thăm nhà, rồi cùng Mẹ và hai đứa em trốn ra Vũng Tàu, ở tá túc nhà ông chú. Gia đình chú tổ chức vượt biên, em gom được ba cây rưỡi vàng giao cho chú. Số vàng này em để dành từ trước năm 75 định sẽ chi tiêu vào dịp đám cưới của chúng ta.

- Tội nghiệp em, rồi sao nữa.

- Thuyền ra khỏi hải phận vài giờ thì hư máy, bao nhiêu tàu buôn đi ngang qua nhưng chẳng ai ngó ngang tới. Cho đến một ngày, một chiếc thuyền buôn của Na Uy chịu cứu vớt và chở thẳng vào Mã Lai, sau đó Na Uy đã bảo lãnh tất cả

số người trên tàu. Lúc đó em thật bơ vơ, một mình phải lo cho mẹ và hai đứa em nhỏ, chẳng biết trông cậy vào ai. Em lại nghĩ đến anh, vừa buồn vừa tủi thân. Chính phủ Na Uy giúp cho chỗ ăn ở và giúp cho mấy chị em đi học, mẹ thì được một việc làm trong siêu thị. Đời sống chật vật lúc khởi đầu nhưng cũng tạm ổn định.

-Em học về ngành gì vậy?

-Em học kế toán, lúc đầu cũng thật khó khăn, nhưng nhờ các giáo sư thông cảm và tận tình chỉ dạy rồi em cũng tốt nghiệp, hai đứa em của em cũng ra trường kỹ sư một thời gian sau đó. Còn anh sao qua được Mỹ? Sau khi kể lại chuyện ra đi ngày 30 tháng Tư của mình cho Quỳnh Hoa nghe, chúng tôi ngồi yên lặng bên nhau.

Tôi muốn nói với nàng trăm ngàn điều nhưng vẫn không mở miệng được. Thời gian đã khác, hoàn cảnh đã khác. Khuôn mặt nàng hiện rõ mờ trong bóng tối. Tôi khóc lúc nào mà không biết. Không biết tôi khóc cho số phận gian truân của chúng tôi, của cả dân tộc tôi bị dọa dầy hay cho hạnh phúc muộn màng của hai đứa chúng tôi. Hạnh phúc dù đến muộn màng nhưng vẫn là báu vật Trời ban cho.

MONTH

LÊ XUÂN HẢO

góc tôi đột nát

TRANH ĐINH CƯỜNG

*Có những lúc Tôi buồn như thế đó...
Đi lang thang quanh quẩn bước muôn trùng
Mưa đổ xuống nặng hồn Tôi đột nát
Nắng cúi đầu ngơ ngẩn giữa mênh mông*

*Có những lúc Tôi buồn thiên niên kỷ
Mùa chưa Thu lá vàng khóc chờ Thu
Đêm nuốt chửng hoàng hôn vào đêm biếc
Ngày ngủ dài ngán ký ức ngán ngơ*

o O o

*Cuối Tháng Tư nỗi buồn Tôi ngập lụt
Nắng hanh hao màu nhớ của năm nào
Mây lang thang ngập ngừng nhìn xưa cũ
Kỷ niệm chập chùng tâm thức xuyên xao*

*Cuối Tháng Tư nắng lên màu Tang trắng
Hồn Tôi buồn như màu trắng khăn Sô....*

LXH - CUỐI THÁNG TƯ DALLAS

Tháng 5 - May được đặt theo tên của nữ thần Maia, mang biểu tượng của khả năng sinh sản, sự tăng trưởng và sự sống động, tươi vui của mùa xuân.

Maia

nữ thần tháng 5

GIÓ VIVU
VANCOUVER, CANADA

Tên Maia thường có liên hệ với thần lửa Vulcan, bởi vì cả hai được coi là thần nhiệt. Maia mang nắng xuân nhẹ nhàng ấm áp, gió xuân dịu dàng mơn man như nàng tiên tinh nghịch khiến những đóa hoa nở rộ rực rỡ, cây cối

phát triển xanh tươi và sức nóng mùa hè mạnh mẽ của Vulcan làm trái cây chín đỏ.

Maia còn được gọi là Maia Maiestas để ca ngợi nàng tiên xinh đẹp và cao quý. Maia là con gái của Titan Atlas và Oceanid Pleione, nàng

lớn tuổi nhất trong 7 chị em, được sinh ra trên vùng núi Cyllene. Các nàng tiên núi có đôi mắt xanh long lanh làm mê đắm hồn người và mùi hương thanh mát, ngọt ngào, quyến rũ. Maia đẹp e - ấp như nụ hoa hàm tiếu khiến nhiều vị thần yêu mê và thần

vương Jupiter ngay ngất, thèm muốn. Maia sợ hãi lẫn trốn trong một hang động trên núi, nhưng thần vương đã theo đuổi, dụ dỗ lẫn cưỡng bức. Khi mang thai, Maia không còn trong trắng để được gia nhập đội quân săn bắn của nữ thần Ánh trăng Diana.

Vào lúc trời rạng sáng, Maia sinh ra Mercury (Hermes). Đứa con thần thánh, tinh nghịch vừa sinh ra đời, lừa lúc mẹ đang ngủ say đã chuồn ra ngoài hang động, lấy một cái mai rùa làm ra cây đàn Lyre và đến chiêu, tự một mình đi đến Thessaly. Vào buổi tối cùng ngày, Mercury đã đánh cắp bầy gia súc của Apollo, người anh cùng cha khác mẹ, rồi quay trở về núi Cyllene.

Apollo giận dữ buộc tội Mercury là kẻ trộm, nhưng bà mẹ Maia cố bào chữa cho con mình vô tội. Sau cùng, cuộc tranh cãi được giải quyết êm đẹp, Mercury đánh đổi đàn bò 50 con của Apollo bằng cây đàn Lyre trở thành biểu tượng kinh điển của thần Apollo.

Trong các đền thờ, người Hy Lạp tôn sùng Maia với hình ảnh người mẹ cho con bú, gắn liền với thiên chức làm mẹ. Maia theo tiếng Hy Lạp, mang nhiều nghĩa như: Cô mụ, nữ bác sĩ, người bảo mẫu. Trong thời La

Pleiades Constellation
- Chòm sao Thất nữ hay còn gọi là Sao Tua Rua

Thợ săn Orion

Thần Apollo và cây đàn Lyre

Mã hưng thịnh, người ta một mực tôn kính Maia và lấy tên nàng đặt cho tháng 5. Người La Mã cúng bái nữ thần Maia vào ngày 1 và 15 tháng 5. Trong các nghi lễ, người ta thường hiến tế một con heo nái đang mang thai.

Maia được cho là xinh đẹp nhất, lớn tuổi nhất trong 7 chị em Pleiades. Họ là tùy tùng của nữ thần thích săn bắn Diana, trong đoàn có Orion, gã thợ săn tài ba, cao ráo, đẹp trai, hấn ước ao được ân ái với 7 chị em của Maia. Diana đã nhờ thần vương ngăn chặn tính tham sắc dục của Orion, bằng cách biến 7 nàng tiên thành chim bồ câu. Nhưng Orion “võ công” cao cường đã tìm theo dấu chim bay. Để bảo vệ kỹ hơn, thần vương biến 7 chị em thành chòm sao Thất nữ - Pleiades

Constellation (còn được gọi là sao Tua Rua), một nhóm sao được liên kết nhau bằng lực hấp dẫn, chiếu sáng trên bầu trời phương Bắc.

Có 7 ngôi sao sáng nhưng người ta chỉ thấy có 6, vì ngôi sao thứ 7 thường lu mờ, tượng trưng cho Merope đã bị thợ săn Orion, một người phàm trần cuồng hiếp nên xấu hổ thường che mặt. Merope có nghĩa là “Pleiad bị thất lạc”, ngôi sao cuối cùng được các nhà thiên văn tìm ra trong chòm sao Thất nữ.

Ở Bắc bán cầu, chòm sao Thất nữ xuất hiện từ cuối Thu đến đầu Đông. Vào những đêm trời quang mây tạnh,

có thể ngắm 6 ngôi sao bằng mắt thường, dùng ống nhòm để nhìn rõ ngôi sao thứ 7 và nhiều sao bé tí lung linh chung quanh, làm tăng vẻ đẹp sáng ngời của chòm sao Thất nữ.

Chòm sao Thất nữ mang biểu tượng của gia đình, sự đoàn kết thương yêu và bảo vệ. Huyền thoại của các vì sao này cho thấy sự gắn bó của tình chị em và nỗ lực của thần vương bảo vệ họ khỏi bàn tay “dê xồm” của Orion. Sự tỏa sáng long lanh không ngừng của chòm sao tượng trưng cho sự bảo vệ an toàn và vĩnh cửu.

Trong một số nền văn hóa, sự hiện diện của chòm sao Thất nữ đánh

dấu các vụ mùa quan trọng trong đời sống và mang biểu tượng của sự kết nối giữa các nền văn hóa. Ở miền Bắc Việt Nam, sao Tua Rua còn được gọi là sao Mạ vì cứ thấy sao ấy xuất hiện thì nông dân đi ra đồng gieo mạ.

Tua rua một tháng mười ngày

Cấy tróc luống cây cũng được lúa xơi

Bao giờ nắng rữa vàng trời

Tua Rua quất lại thì thôi cấy mùa

(Thơ sưu tầm)

Trong thần thoại Hy Lạp, những câu chuyện về các chòm sao trên trời đã mở ra một cánh cửa thật độc đáo để người

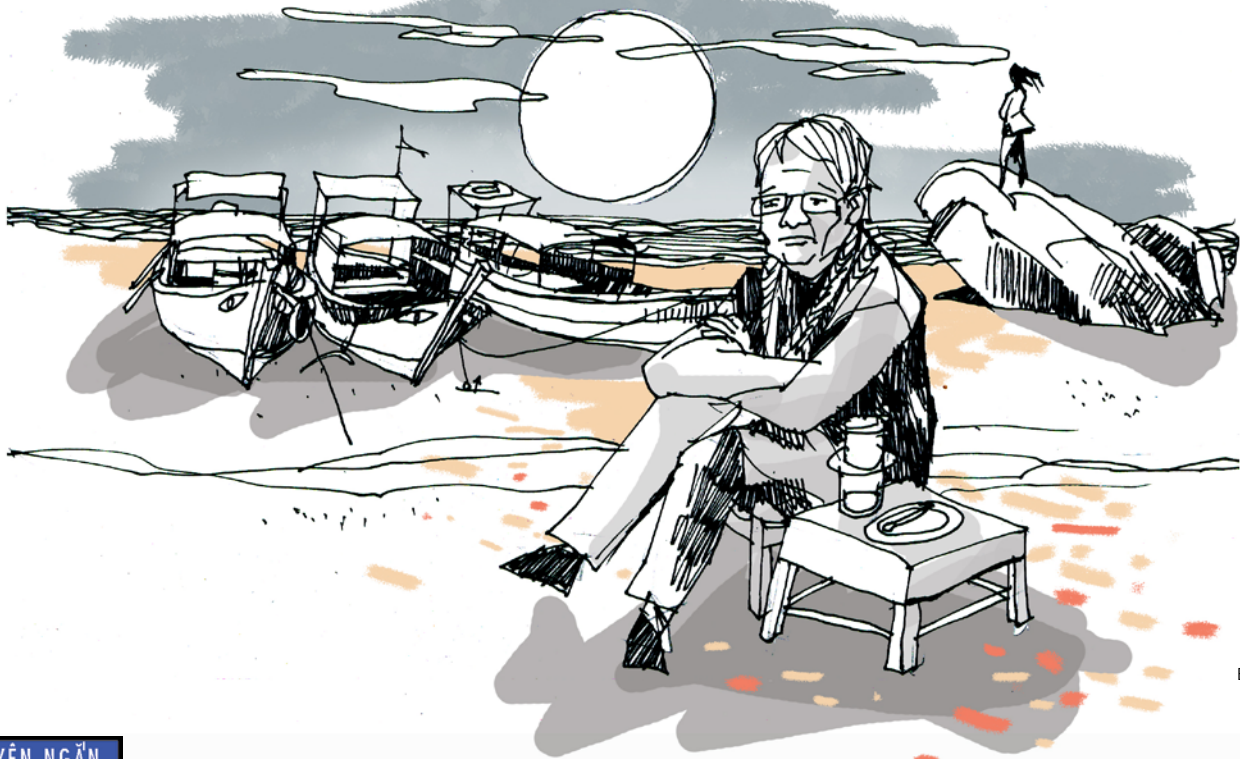
ta có thể nhìn thấy tín ngưỡng, văn hóa và văn minh của thời Hy Lạp cổ đại. Họ đã kết hợp các ngôi sao với các vị thần, các vị anh hùng và các sinh vật, tạo nên những huyền thoại phong phú, đầy thú vị đã tồn tại hàng thiên niên kỷ.

Những huyền thoại này không chỉ giải thích những điều bí ẩn trong vũ trụ mà còn dạy những bài học đạo đức về chủ nghĩa anh hùng, sự hy sinh và tình yêu thương. Ngược nhìn bầu trời đêm, những câu chuyện cổ tích nhắc nhở chúng ta về lịch sử và sức mạnh bền bỉ, lưu truyền lâu dài của huyền thoại đã kết nối chúng ta với vũ trụ.

GVV

Thất nữ Pleiades

BẢO HUÂN

Người đàn bà đứng trước biển

NGÔ NGUYỄN DŨNG
ĐỨC QUỐC

Cảng cá Đông Hải cách cửa biển non một cây số, cạnh con sông ồm, dập dềnh thuyền thúng và ghe tàu lưới cá sơn xanh đỏ vàng. Những trưa nước rút, sông lỏa lồ bùn đất, phơi đầy rác rến. Đa số đàn ông nơi đây hành nghề đóng thuyền và đi biển. Những chuyến hải hành, đôi khi, kéo dài tới vài tuần, giạt về cực Nam hay xuôi Bắc, sang tận Đài Loan, Trung quốc. Phụ nữ, ngoài việc nội trợ, còn tìm thêm những nguồn thu nhập khác: Vá lưới, bán vé số, rau củ quả hay thịt cá, cà-phê, thức ăn sáng.

Và những con chó lông còi lang thang, sinh hoạt đồng điệu cùng loài người.

Nhà bạn ông nằm trong con đường rộng đủ hai xe 4 bánh lách qua. Trong dải sân hẹp lát gạch trước nhà trồng một cây hoàng anh đơm bông vàng rực quanh năm, một cây dâm bụt bông đỏ đan kín một góc hàng rào sắt, một chậu bông lài, một chậu trạng nguyên, một chậu liễu hổ và một lu sành trồng súng, nuôi cá 7 màu. Vừa khi ánh sáng đầu ngày soi len qua ô cửa sổ lắp kính mờ, đã nghe tiếng xe gắn máy từ ngoài đường văng vẳng căn phòng hẹp, máy quạt mở suốt đêm những ngày nóng. Có những sớm mai, vừa thức giấc, ông nghe vọng lại tiếng trống đập rờ rạc. Thoạt đầu tưởng như âm thanh của

giấc mơ những đêm cúng đình, lể lạt rộn rã thời thơ ấu vương lại đáy tiềm thức. Không, không phải. Tiếng trống báo hiệu có người vừa qua đời đêm qua.

Năm nay, thời tiết thất thường. Đã tháng Tư mà mùa nắng vẫn chưa bắt đầu. Vẫn còn những cơn gió ngậm muối, man man mùi cá khô từ hướng biển thổi về. Đôi lúc, ông chợt thức giấc vì tiếng mưa rồi nhíp xuống mái tôn, tầm tã lên vuông sân tráng xi-măng sau nhà. Bạn ông bật dậy, lẹ chân bước ra sân, gom góp mớ quần áo phơi chiều hôm trước, chưa ráo nước.

Gần như mỗi sáng, khoảng 7 giờ, ông lại lững thững

cuộc bộ khoảng trăm thước, tới hàng quán quen. Tại ngã ba, đầu bờ kê bên dòng sông ô nhiễm, có hai tiệm tạp hóa, một xe bán cháo lòng, một sạp bánh bèo, bánh quai vạc, bánh nậm, một xe bánh mì xú mại, một sạp bánh căn, bánh xèo, một sạp bán phở mì kê vài cái bàn, chục cái ghế con, và cách đó chục thước, một sạp bánh canh cá. Món nào cũng đã được ông thử qua một lần, để rồi giữ lại vài món hợp khẩu: cháo lòng bà Loan, bánh bèo cô Tâm, bánh xèo, bánh căn cô Hạnh.

Những hôm ông trở lại nhà sau vài hôm đi chơi xa, sáng ra, vừa sà xuống ghế, bà Loan cháo lòng đã lên tiếng như trách:

“Đi đâu mất biệt, trời?”

“Đi chơi.”

“Tui tưởng anh qua lại bền rồi. Lần sau anh đi đâu, nhớ cho tui biết, không thôi tui suy nghĩ lung tung, ngủ không được!”

“Tui đi chơi mấy ngày thôi mà”, ông bật cười.

Tô cháo vừa dọn ra, vài ba con chó từ đâu không rõ tới vây quanh. Ông không thích ăn huyết, sẽ chia mỗi con một miếng.

“Mấy con chó khôn thấy bà cố, cứ thấy anh tới là bu lại.”

Ăn xong, ngang qua sạp bánh bèo cô Tâm, ông

nhấn:

“Mai chú ghé.”

“Dạ, chú”, cô Tâm nhoeo cười.

Không giống như món bánh bèo ông thường ăn từ nào tới giờ ở Sài Gòn, những cái bánh bèo nơi đây được đồ dây dạn, lồm xoáy sâu. Bánh quai vạc trong veo, ủng vàng nhân đậu xanh. Bánh nậm cô Tâm không giống món bánh nậm, bánh lá xứ Huế trắng tinh mỏng mảnh, điểm nhân thịt băm xào dầu điều đỏ au rắc tôm cháy, mà đồ dây, sậm màu xanh lá dứa, nhân đậu xanh, gói lá chuối. Một tô mười ngàn gồm một cái bánh nậm, vài cái bánh bèo, vài cái bánh quai vạc, rưới thêm một muống đậu xanh quét vụng và một muống dầu hành. Không thấy có cà-rốt và củ cải xắt sợi ngâm giấm đường và tôm khô xay nhuyễn. Có 3 loại nước ăn kèm là mắm nêm pha loãng, nước mắm đậu phộng và nước mắm chanh. Gọi là nước mắm, nhưng về sau ông biết ra đó là loại nước muối pha chanh đường, có màu đỏ lợt ớt bầm nhuyễn. Ông chọn nước mắm chanh.

Thức ăn nơi đây được pha chế, nêm nếm không cầu kỳ, nghiêng về vị ngọt. Nhìn dáng người, nghe cách nói, nhận biết hương vị món ăn. Người dân xứ này, hẳn vì lý do thời tiết,

đa số thấp, chân ngắn, da sẫm nắng. Không biết những khi tỏ tình, giọng nói họ ra sao, chứ ông nghe họ nói chuyện với nhau rất lớn tiếng, tưởng như một cơn hải chấn thánh giác cấp ba. Lúc đầu chưa quen, ông nghe lạ. Dần dà, nghe tiếng quen tai, ăn hoài quen miệng, ông thôi để ý.

Ngồi ăn mà tâm tư ông không ngớt liên tưởng những hương vị ưa thích thời thơ ấu. Món bánh ướt điểm nấm mèo xắt nhuyễn hoặc hành phi ăn kèm chả lụa, bánh vá đậu xanh chan nước mắm pha của bà người Bắc. Món bún thịt nướng ướp sả theo kiểu miền Nam. Món cơm tấm chỉ với độc nhất món bì rưới mỡ hành và nước mắm mặn ngọt. Món bún riêu cua gánh, sòng sánh riêu cua ủng màu dầu điều, kèm rau giá, tía tô, kinh giới, dấp cá và rau muống chẻ của người dân bà Bắc ốm yếu, bụng chữa thường xuyên. Món mì hoành thánh quán nhỏ người Hoa, có miếng bánh tôm chiên giòn, thêm dùm hẹ, rắc hành lá xắt nhuyễn. Món phở vỉa hè ngày ngật hương bò gia vị hồi hương thảo quả của anh người Bắc chột mắt những trưa nắng đổ, mưa dầm. Món bò bía phết tương đen tương đỏ của chú người Tàu chiều chiều đẩy xe ngang nhà. Món cóc, ổi,

xoài xanh dầm nước cam thảo chấm muối ớt của cô nhỏ mặt mũi phúng phính đầy mụn cám ...

Ồi, những món ăn đậm đà những sáng nắng những chiều mưa Sài Gòn trong ký ức ông xa xưa ấy!

Sau bữa ăn sáng, bạn chở ông tới quán cà-phê gần nhà, bỏ dép ngoài thêm, phủi chân ngồi xuống. Cho bạn, một ly đen đá không đường. Cho ông, một ly sữa đá ít sữa. Và lúc nào, kèm theo ly cà-phê là một ly trà nóng hay với đá lạnh tùy thích.

Quán nước không bảng hiệu, cũng là nhà riêng, được hai chị em quán xuyên, vì vậy có tên gọi quán cà-phê “Chị Em”. Cà-phê nơi đây đậm đà, có vị đắng nhẹ, ngậm nào ra ngậm nấy. Cũng ở nơi đây, ông quen được ông Đức bán vé số, hóng hớt chuyện xóm cảng qua giọng nói đả đót của chú Hảo bằng thứ ngôn ngữ ngoài hành tinh, chỉ hai chị em chủ quán hiểu. Nguyên nhân xảy ra đám cháy ngôi nhà bỏ hoang chiều qua? Lý do hai cô gái trẻ nắm tay nhau nhảy sông tự tử gây xôn xao dư luận cả thành phố cả tuần nay. Chuyện ma ám trong căn nhà treo bảng bán nhiều tháng qua, không ai dám mua.

Ấy mà, khi chú Hảo đứng chống nạnh giữa quán cà-phê, giăng

chân, nảy bụng, hất mặt nhái giọng bà Loan cháo lòng quát tháo the thé một sáng nọ. Giọng chú đột nhiên rõ ràng, bén ngọt từng chữ như có ai nhập xác, nói giùm:

“Đồ dĩ ngựa! Cái thứ chó chê mèo múa như mây, tối ngày chỉ biết tô mặt vẽ mày, chưng diện như gái đứng đường, đi rượn hết thằng này tới thằng khác, còn bày đặt chảnh chó.”

Nói xong, chú quày quả bỏ đi, không ngoảnh mặt.

-oOo-

Những tối mười lăm, mười sáu âm lịch, ông và bạn thường ra biển ngắm trăng.

Bãi biển nơi đây vắng người, không có hàng quán xôn xao tiếng nhạc, thực khách ồn ào, ám tối như bãi cát hoang. Một bậc cấp xi-măng hình vòng cung đắp cao. Có đôi nam nữ ngồi thì thầm bên nhau. Đêm rằm thưa gió. Vầng trăng bạc tròn trĩnh, sáng rực treo ngang trời, rắc vẩy lấp lánh lên mặt nước mực tàu đen quánh. Biển xô sóng từng đợt, từng đợt vỗ về lưng cát. Đó đây, vài chiếc thuyền thúng úp ngược. Hai đứa trẻ soi đèn, lúp xúp đuổi bắt còng biển trên bãi. Một nhóm chục người, đàn ông đàn bà trẻ con, đang xúm xít quanh nhau. Một người đứng

cầm điện thoại bỏ túi, rọi đèn.

Ông tối gần. Họ đang gỡ cá. Vài người ngưng tay, ngược mặt nhìn người lạ, nhớn cười. Ông khẽ gật đầu thay cho tiếng chào. Họ giăng lưới gần bờ, vừa kéo lên. Người đàn ông thoăn thoắt gỡ mớ cá mắc lưới, lấy dép đập nát mấy con còng, ném lên cát. Bạn ông bấm vội vài tấm ảnh. Ông ngẩng mặt ngó vào ống kính, chợt thấy trên đụn cát lộ nhô cổ mọc phía bên kia một người đàn bà mặc quần áo trắng đứng day mặt ra biển, bất động như tượng. Thoảng khi, gió thốc lên, thổi sáng vầng trăng rằm. Manh áo trắng của người đàn bà rục lên. Chỉ một thoáng.

Ông rùng mình một cái như ớn lạnh.

“Tội nghiệp”, một giọng đàn bà chếp miệng. Mọi người bất chợt im lặng, cùng lúc quay nhìn người đàn bà áo trắng. Cảnh tượng trông như một hoạt cảnh câm.

Ông day qua, bắt gặp tia mắt bà ta soi thẳng vào mắt ông. Như thể nhận ra nỗi hoang mang trên khuôn mặt người lạ, bà tiếp lời:

“Cả tuần nay, tối nào cũng thấy bà ra đứng đó. Ai cũng lấy làm lạ. Hỏi thăm thì biết, chồng bà đi biển nhiều tuần nay rồi, không thấy trở lại.”

NND (04.2025)

tre

Tuần báo Trẻ, một tạp chí đa dạng, phong phú, nội dung đặc sắc và hữu ích, đang phát hành rộng rãi nhất tại hải ngoại với sự cộng tác của những cây bút tài năng khắp thế giới.

Trẻ luôn có những chuyên mục hàng tuần được bạn đọc yêu thích về đủ thể loại từ phóng sự đến kiến thức, văn chương, thơ nhạc và cả những giải đáp về An sinh xã hội, Thuế Vụ, Phúc lợi xã hội...

Mục đích của Trẻ:

- Kết nối cộng đồng
- Gìn giữ tiếng Việt, văn hóa Việt Nam ở hải ngoại

Trẻ sẵn sàng đón nhận những sáng tác của quý bạn, xin vui lòng gửi về email:

bientap@trenews.net

(bài được đăng có trả nhuận bút. Nếu quý bạn không muốn nhận nhuận bút xin ghi "Miễn nhuận bút", hoặc bạn muốn chuyển tặng cho một cá nhân hay một cơ sở từ thiện nào đó, vui lòng ghi "Xin chuyển cho..... tên, địa chỉ")
Tác giả bài được chọn đăng sẽ nhận bản pdf gửi mỗi tuần sau khi báo phát hành.

Nếu bạn muốn nhận báo pdf (bản điện tử và sắp tới sẽ có thêm bản eMagazine) xin vui lòng gửi email cho chúng tôi:

baotrehaingoai@gmail.com

Chỉ cần ghi "Yêu cầu gửi báo" là bạn sẽ được vào danh sách nhận báo (bản điện tử) hàng tuần.

Xin vui lòng chuyển cho bạn bè, thân nhân email : **baotrehaingoai@gmail.com** để ghi danh vào chương trình nhận báo (bản pdf và eMagazine) miễn phí.

Lăng Khải Định

ĐÀO THỊ THANH TUYÊN
SÀI GÒN, VN

Vua Khải Định

Vua Khải Định (1885–1925), tên khai sinh Nguyễn Phúc Bửu Đảo, là vị vua thứ 12 của nhà Nguyễn trong lịch sử Việt Nam, ông là con trưởng của vua Đồng Khánh, mẹ là Dương Thị Thục. Năm 1889, vua Đồng Khánh mất, Bửu Đảo còn nhỏ nên không được kế vị. Trước ông có hai đời vua là Thành Thái và Duy Tân.

Vua Khải Định trị vì từ năm 1916 đến 1925. Dưới thời vua Khải Định, đất nước bị Pháp đô hộ, ông không có ý chí phản kháng

Bức tượng đồng vua Khải Định hiện đặt ở cung An Định

người Pháp. Mọi việc đều do Tòa Khâm sứ định đoạt. Ông cũng không được lòng dân chúng. Ở Huế nhân dân đã truyền tụng câu ca dao phổ biến về Khải Định:

“Tiếng đồn Khải Định nịnh Tây,

Nghề này thì lấy ông này tiên sư!”

Vua Khải Định có 12 bà vợ nhưng chỉ có một người con với bà Nhất giai Hậu phi Hoàng Thị Cúc là Nguyễn Phúc Vĩnh Thụy, tức hoàng đế Bảo Đại, vị vua cuối cùng của triều Nguyễn.

Người ta đồn rằng vua

Khải Định là người đồng tính. Ông có một hậu cung có rất nhiều cung tần mỹ nữ nhưng ông không đam mê phụ nữ mà chọn nam giới phục vụ cho mình.

Vua Khải Định rất yêu thích văn hóa Pháp từ trang phục đến kiến trúc. Ông tự sáng chế ra những bộ y phục cho mình và cho cả quan hệ. Ông rất chuộng việc trang điểm, ăn mặc lòe loẹt, chải chuốt, không tuân theo y phục hoàng tộc truyền thống. Bức tượng đồng hiện đặt ở cung An Định thể hiện cách ăn mặc này với áo bào cách tân, chân đi bốt, trên áo có gắn nhiều huân chương, tay đeo nhiều nhẫn.

Vua Khải Định có khiếu thẩm mỹ và óc sáng tạo về mỹ thuật. Ông đặc biệt thích kiến trúc châu Âu.

Ngay sau khi lên ngôi, Khải Định đã cho xây

Đám tang vua Khải Định

dựng nhiều cung điện, dinh thự, lăng tẩm cho bản thân như điện Kiến Trung, cung An Định, cửa Trường An, cửa Hiển Nhơn, cửa Chương Đức, đặc biệt là Ứng Lăng.

Ông là vị vua cuối cùng xây dựng lăng tẩm.

Lăng Khải Định

Tên chữ là Ứng Lăng, tọa lạc tại phường Thủy Bằng, Huế. Là một lăng khác tất cả các lăng tẩm của các vị vua tiền nhiệm về bố cục cảnh quan, kết cấu kiến trúc.

Vua Khải Định đã tham khảo nhiều tấu trình của

các thầy địa lý cuối cùng đã chọn triền núi Châu Chũ làm vị trí để xây lăng mộ cho mình.

Điểm chú ý đầu tiên khi đến lăng Khải Định là phía trước dẫn lên trên có 4 con rồng theo thể trơn dần xuống phía dưới ôm lấy viên ngọc.

Từ cổng đầu tiên lên đến tầng sân đầu tiên, hai bên có hai dãy nhà Tả và Hữu tòng tự, mỗi tòa nhà có ba gian. Là nơi thờ các vị quan có công với triều đình.

So với lăng của các vua tiền nhiệm, lăng Khải Định có diện tích nhỏ hơn nhiều nhưng cầu kỳ về kiến trúc và trang trí mỹ thuật. Về kiến trúc, lăng Khải Định được người đời sau đặt ra ngoài dòng kiến trúc truyền thống thời Nguyễn bởi mới, lạ,

Án thờ vua Khải Định

độc đáo, ngông nghênh, lạc lõng... Trong đó có sự hiện diện các trường phái kiến trúc như Ấn Độ giáo, Phật giáo, Roman, Gothique....

Điều này là kết quả của hai yếu tố: sự giao thoa văn hóa Đông - Tây trong buổi giao thời của lịch sử và cá tính của Khải Định.

Về vật liệu xây lăng, vua Khải Định cho du nhập toàn bộ ngói Ardoise, sắt thép, xi măng... từ Pháp về làm thành bê tông, có độ bền cao ...

Đi tiếp lên khu vực sân thứ hai là Bái Đình, có Bi Đình và hai trụ biểu.

Bái Đình tuân thủ theo nguyên tắc kiến trúc lăng tại Huế, có tượng quan văn võ voi ngựa. Tuy nhiên một điểm khác so với tất cả các lăng khác là có đến 4 hàng tượng, mỗi bên 2 hàng. Hàng trước là quan văn võ, phía sau là tượng lính theo hầu và voi ngựa. Kích thước

Bi Đình ở trên nhìn xuống

tượng cao hơn nhiều so với tượng ở các lăng vua tiền nhiệm. Tượng làm bằng bê tông nên độ tỉ mỉ cũng đẹp hơn rất nhiều. Dãy tượng lính theo hầu đi chân đất, đội nón lá đúng với giai đoạn thời đó.

Trụ biểu không giống như các lăng khác mà hình dáng như phù đồ (bảo tháp - nơi chứa cốt người đã mất ở chùa). Cột phù đồ hình tháp lấy

cảm hứng từ Ấn Độ giáo. Phía sau phù đồ có tường rào hình giống thập giá (ảnh hưởng Thiên Chúa giáo).

Bi Đình lấy kiến trúc cửa vòm của châu Âu, có tấm bia ghi công đức vua Khải Định, được viết bởi một vị quan trong triều bởi khi Khải Định mất, con ông là Vĩnh Thụy mới có 13 tuổi đang học ở Pháp.

Nếu ở lăng các vị vua tiền

nhiệm, người đời không biết rõ ràng thì hài vua nằm ở đâu thì lăng Khải Định là lăng duy nhất mà toại đạo có hình chụp và được biết vị trí rõ ràng nhất. Tuy nhiên, có nhiều ý kiến cho rằng, toại đạo được đặt ngay sau bức bình phong tại Bi Đình của lăng. Quan tài của vua được đưa vào vị trí bình phong (là cái cửa hầm) với toại đạo dài 30 m dẫn đến phần tẩm điện^(*). Sau đó, người ta lấp đất lại xây thành bình phong. Phía trên hai bên bình phong lại có hai hình giống như thập giá. Nhưng sau này khi xem lại các hình ảnh, người ta cho rằng đây là sự hiểu lầm vì sự thật toại đạo không nằm ở Bi Đình mà nằm ngay trước bậc thang dẫn vào cung Thiên Định.

Lăng Khải Định chỉ một chiều đi lên cao, không có cao thấp xen kẽ âm dương hòa hợp như các lăng khác. Phần lăng đặt

Nghệ thuật khảm sành sứ ở lăng Khải Định

phía dưới, phần tấm đặt phía trên. Nơi cao nhất là cung Thiên Định là nơi thờ phụng.

Tấm điện hoàn toàn bằng bê tông, xây dựng công phu và tinh xảo. Ở đây không còn kiến trúc cung đình Huế như cột kèo gỗ, ngói hoàng lưu ly...

Mặt tiền cung Thiên Định trang trí rất cầu kỳ, chi tiết, ví dụ như

đầu rồng thấy cả râu rồng. Trên mái có rồng châu nhưng cách điệu nửa Tây nửa Ta.

Cung Thiên Định gồm 5 gian: hai gian bên có Hữu trực phòng và Tả trực phòng dành cho lính hộ lăng ở bảo vệ lăng có những bức tường sơn giả đá cẩm thạch. Không có chỗ cho phi tần mỹ nữ của nhà vua lên ở lại, khác với các lăng khác

khi vua mất các bà lên lăng sống, dọn dẹp hương khói cho đến cuối đời.

Ở giữa có 3 gian chính. Gian trước (giữa) đặt án thờ có bức chân dung của vua Khải Định, trên trần nhà có một bức tranh rất đẹp là Cửu long ẩn vân (9 con rồng ẩn trong mây) do nghệ nhân người Quảng Điện Phan Văn Tánh vẽ. Điều rất lạ là gần trăm năm nhưng

trần không bám màng nhện hay bị bụi bẩn. Có 3 bức tranh Cửu long ẩn vân trong gian chính này.

Một điểm nữa là nghệ thuật khảm sành sứ ở đây rất đặc sắc. Từ những mảnh sành nhỏ ghép lại thành hình nổi. Đó là nét riêng của kiến trúc lăng Khải Định.

Tiếp vào trong có bức tượng của vua ngồi trên ngai vàng. Người ta cho rằng, có khả năng ngay dưới bức tượng là nơi đặt quan tài của vua sâu xuống bên dưới khi đưa vào theo toại đạo.

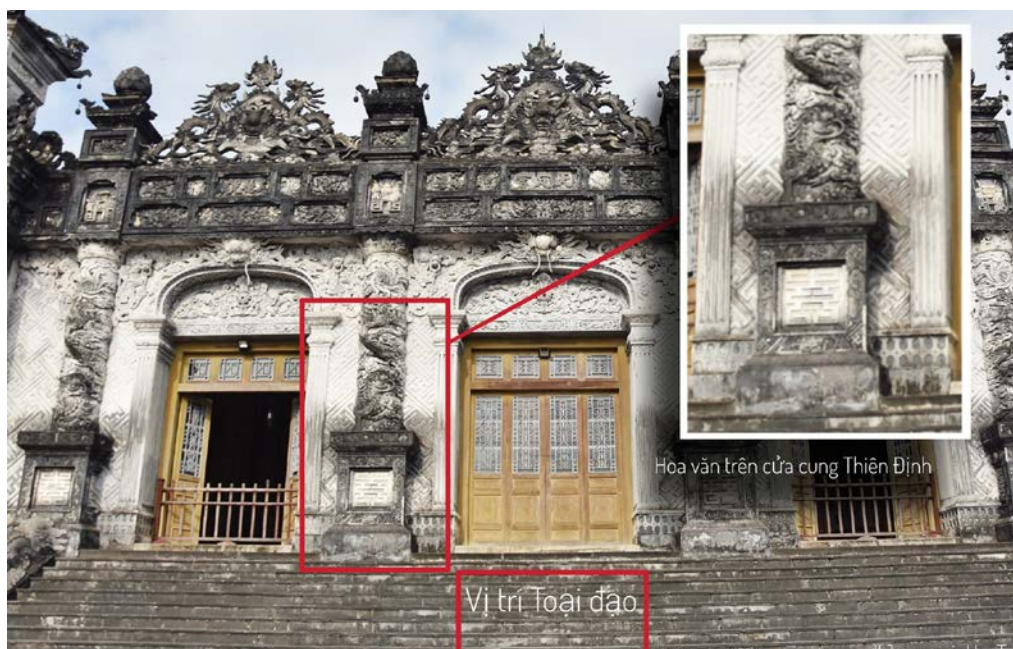
Phía trên ngai vàng có bửu tán (cái tàn lọng che trên ngai vua) bằng bê tông cốt thép, hoa văn khảm sành sứ, nặng 1 tấn nhưng nhìn rất mềm mại tưởng tượng như bằng nhung lụa, một làn gió nhẹ thổi vào cái lọng cũng sẽ phe phẩy theo.

Sau ngai vàng có mặt trời đang lặn một nửa, tượng trưng cho cái chết của nhà vua như vầng hào quang đang tắt dần. Cuối cùng, phía sau mặt trời có cầu thang đi lên trên là lối vào nơi đặt bàn thờ của nhà vua. Có một cửa đi xuống dưới nhưng đã khóa, người ta đoán là đường dẫn xuống huyết mộ.

ĐTTT

(*) Về đám tang vua Khải Định: Quan tài đặt trong chiếc nhà vàng nặng 6 tấn, có 160 người khiêng di chuyển từ hoàng cung đến lăng trong 2 ngày. Đêm nghỉ lại tại đàn Nam Giao. Hình ảnh đám tang do người Pháp thực hiện vẫn còn lưu giữ.

Cung Thiên Định lúc đang xây dựng

Giải thích về vị trí toại đạo

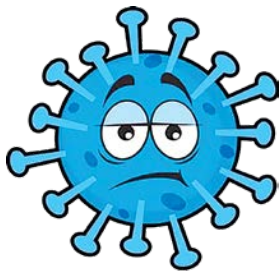

TRIỆU MINH

Nguyên nhân gây bệnh

Bệnh sởi do virus sởi (Measles virus) thuộc họ Paramyxoviridae gây ra. Virus này lây truyền chủ yếu qua đường hô hấp khi người bệnh ho, hắt hơi hoặc tiếp xúc trực tiếp với dịch tiết ra từ mũi họng. Virus có thể sống trong không khí và trên các bề mặt tới 2 giờ, khiến nó dễ dàng lây lan, đặc biệt ở những nơi đông người như trường học, bệnh viện.

Những người chưa chích vaccine ngừa sởi hoặc chưa từng mắc bệnh có nguy cơ nhiễm bệnh rất cao. Trẻ em dưới 5 tuổi, người suy giảm miễn dịch và phụ nữ mang thai là những đối tượng dễ bị biến chứng nặng.

Bệnh sởi

Triệu chứng

Sau khi nhiễm virus khoảng 10-14 ngày, bệnh nhân bắt đầu xuất hiện các triệu chứng, bao gồm:

1. Giai đoạn ủ bệnh (không triệu chứng): Kéo dài từ 7-14 ngày sau khi tiếp xúc với nguồn bệnh.

2. Giai đoạn khởi phát:

- Sốt cao (có thể lên đến 104°F hay 40°C)
- Ho khan, sổ mũi, viêm kết mạc (mắt đỏ)
- Xuất hiện hạt Koplik (những chấm trắng nhỏ trong miệng) - dấu hiệu đặc trưng của sởi.

3. Giai đoạn phát ban:

- Ban đỏ xuất hiện đầu tiên ở mặt, sau lan xuống ngực, tay, chân.
- Ban sần, có thể ngứa, kéo dài 5-6 ngày rồi bay dần.

4. Giai đoạn hồi phục: Sốt giảm, ban nhạt màu và tróc vảy.

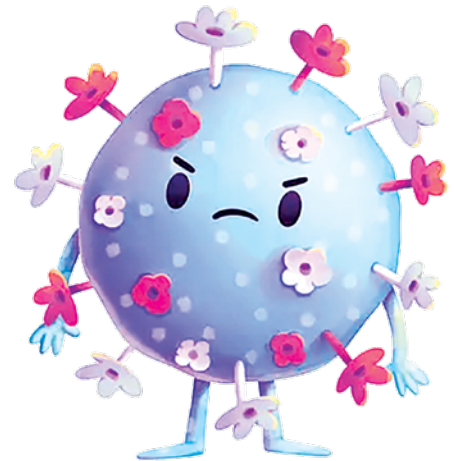
Nếu không được chăm sóc đúng cách, bệnh nhân có thể gặp biến chứng nguy hiểm như:

- Viêm phổi
- Viêm não (có thể gây tử vong hoặc di chứng thần kinh)
- Viêm tai giữa, tiêu chảy nặng
- Phụ nữ mang thai mắc sởi có nguy cơ sinh sớm hoặc sảy thai.

Điều trị

Hiện chưa có thuốc đặc trị virus sởi, việc điều trị chủ yếu là giảm triệu chứng và ngăn ngừa biến chứng:

- **Hạ sốt:** Dùng paracetamol hoặc ibuprofen (không dùng aspirin cho trẻ em vì nguy cơ hội chứng Reye).
- **Bù nước:** Uống nhiều nước để tránh mất nước.
- **Vệ sinh mắt, mũi:** Nhỏ mắt bằng nước muối sinh lý, vệ sinh mũi họng sạch sẽ.
- **Kháng sinh:** Chỉ dùng nếu có bội nhiễm vi khuẩn (viêm phổi, viêm tai).
- **Vitamin A:** Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) khuyến cáo bổ sung vitamin A để giảm nguy cơ biến chứng nặng.

NGUỒN: DRIBBBLE.COM

Cách phòng ngừa

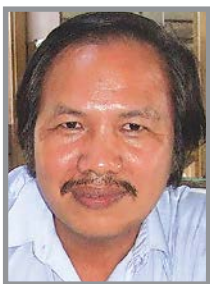
- Chích ngừa là biện pháp phòng bệnh hiệu quả nhất.
- Vaccine MMR (Measles-Mumps-Rubella): Trẻ em nên chích 2 liều: Liều 1: 12-15 tháng tuổi; liều 2: 4-6 tuổi; người lớn chưa chích ngừa nên chích ít nhất 1 liều.
- Cách ly người bệnh: Tránh tiếp xúc với người nhiễm sởi, đặc biệt trẻ em và người suy giảm miễn dịch.
- Vệ sinh cá nhân: Rửa tay thường xuyên, đeo khẩu trang ở nơi công cộng.
- Tăng cường dinh dưỡng: Ăn uống đủ chất bổ để nâng cao sức đề kháng.

LƯU Ý

- Không tự ý dùng thuốc kháng virus hoặc kháng sinh khi chưa có chỉ định của bác sĩ.
- Theo dõi sát nếu bệnh nhân sốt cao liên tục, co giật, khó thở - cần nhập viện ngay.

Báo cáo công bố cuối năm 2024 của Vụ Sức khỏe Bà mẹ Trẻ em (Bộ Y tế VN) cho biết giai đoạn 2019-2021, nước này có khoảng 200,000 ca phá thai/năm, giai đoạn 2022-2024 giảm chút ít nhưng vẫn hơn 195,000 ca/năm. Riêng số ca mang thai ở tuổi vị thành niên chưa có xu hướng giảm, chiếm khoảng 2.5-3% tổng số phụ nữ mang thai hàng năm. Rất nhiều em gái nhỏ có thai được gia đình phát hiện muộn. Tình hình này không chỉ phổ biến ở miền núi, vùng cao, làng quê mà còn xảy ra ngay tại các trung tâm đô thị, thành phố lớn.

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Trẻ con đã phải làm mẹ

Những bà mẹ... trẻ con

Khi trẻ con đã sớm làm... mẹ!

Trung tuần tháng 3/2025, chúng tôi tìm về một huyện vùng sâu tỉnh Bạc Liêu. Tại đây có trường hợp cô bé Mai (sinh năm 2007) hạ sinh thành bé trai nay gần 1 tuổi đang gửi nhờ nhà ông bà ngoại, còn Hào (cùng sinh năm 2007, “chồng” của Mai) nghe

rằng đang ra ngoài sông bắt cá. Căn nhà lá nhỏ không nhiều đồ đạc song cũng chẳng mấy gọn gàng trong bàn tay của người vợ quá trẻ.

Bé Mai rót nước chứa trong chiếc bình thủy ra mấy cái cốc cấu bẩn mời chúng tôi uống rồi lật đật chạy ra ngoài đuổi bắt gà đang phá vườn rau. Nhìn khuôn mặt sạm đen, chiếc áo sòn

nhăn cùng cái quần dính đầy nhọ nồi, mũ chuối, ít ai nghĩ người thiếu phụ này chỉ mới 18 tuổi... Mai cho biết: “*Cháu học tới hết lớp 4 là bỏ, sau đó lấy chồng. Ở miền quê, con gái bước qua tuổi “hâm” (tuổi 20) coi như ế nên ai cũng phải lo trước!*”. Ngồi nghe bé kể chuyện, được biết cậu em chồng của Mai, tên Nhân (sinh năm 2009) cũng vừa lấy

vợ (dĩ nhiên là lấy chui, không có giấy tờ hôn thú). Vợ của Nhân năm nay cũng mới 16 tuổi!

Bạn tôi là chuyên viên tư vấn tâm lý có kể lại chuyện lần nọ, một em học sinh lớp 6 đã hốt hoảng gọi điện thoại hỏi chị vì thấy bụng mình cứ ngày càng to ra, sờ vào nghe cứng. Được biết trước đó 3 tháng, em này cùng nhóm bạn rủ nhau đi picnic ở tận Tánh Linh (Bình Thuận). Đêm đó, anh bạn thân nhất với em rủ em “cùng chơi trò người lớn”. Kết quả mấy tháng nay, em thấy bụng mình có những dấu hiệu lạ. Khi chuyên viên tư vấn cho biết có thể đã có thai em tỏ ra rất sốc.

Trong khi đó, vốn sinh ra trong gia đình giàu có, Nga (14 tuổi, ngụ Bình

Tuổi học trò đã sớm vướng yêu đương

Tân) chơi khá thân với nhóm bạn toàn con nhà giàu. Trước Tết Ất Tỵ, cả nhóm rủ nhau đi vũ trường tập uống rượu, nhẩy nhót cho sành điệu. Đêm ấy, khi đã chén choáng say, Tuấn (bạn trai Nga, 15 tuổi), rủ em về nhà coi phim sex vì ba mẹ bận đi công việc ngoài Bắc. Trong lúc xem phim,

Tuấn ôm ghì lấy Nga đòi làm giống trong phim rồi còn kể tai cô nói nhỏ rằng chúng mình còn bé nên chẳng có việc gì phải lo... Nhưng sau đó, Nga không thấy kinh nguyệt đều như mọi khi. Cô bé khóc thút thít gọi hỏi các chuyên viên tư vấn có phải mình đã “dính bầu” hay không?.

Làm sao ngăn chặn?

Chị Thanh Lan (45 tuổi, ngụ Thủ Dầu Một, Bình Dương) đau xót kể rằng chị không thể ngờ con chị năm nay mới 14 tuổi, vốn là một đứa con gái ngoan, học giỏi mà chị vẫn luôn tự hào, lại vừa mang thai với một đứa bạn trai học cùng trường. Cái thai được 5 tháng chị mới phát hiện, còn con gái chị vẫn cứ hồn nhiên như chẳng biết gì...Bác sĩ Ngọc, Khoa sản, Bệnh viện phụ sản Mê Kông (Tân Bình) nói với chúng tôi: “*Với những trường hợp thai trên 6 tháng tuổi thường bắt buộc phải phá thai, nếu thai quá lớn sẽ phải ép sinh non. Riêng ở bệnh viện này, mỗi ngày có hơn 20 người tìm đến đề nghị được chấm dứt thai kỳ sớm bằng phương pháp sinh non, trong đó khoảng phân nửa là người dưới 20 tuổi đến xin phá con so. Những em bé nếu có được sinh ra lúc này cũng rất nhỏ, cân nặng không quá 500 gam, còn trung bình chỉ từ 100 - 300 gam. Những người mẹ của chúng dĩ nhiên không mấy hân hoan và những em bé vừa sinh ra cũng không được nhiều người thân mong đón...*”

Theo khảo sát của Tổ chức Y tế Thế giới WHO tại Việt Nam cho biết nước này có hơn 10 triệu dân từ 10 - 24 tuổi đã từng có quan hệ tình dục

Những bà mẹ trẻ con

trước hôn nhân, trong đó có 2.5 triệu người không biết phương cách tránh thai an toàn. Chị Thương, nhân viên thuộc Trung tâm Tư vấn Tình yêu - Hôn nhân - Gia đình ở Sài Gòn, lý giải nguyên nhân dẫn đến những tình trạng này như sau: “Do ngày nay cuộc sống vật chất ngày càng cao, lại ảnh hưởng tác động bởi các mạng xã hội, phim ảnh quá nhiều, khiến các em gái lẫn trai đều có xu hướng dậy thì sớm (11-12 tuổi). Chúng biết yêu đương sớm nhưng lại ít khi được giáo dục về giới tính. Một số bậc phụ huynh cũng thiếu kiến thức về tâm lý, giới tính để tâm tình, hướng dẫn, giáo dục con em...”

Nhìn chung, tệ trạng những bà mẹ trẻ con chắc chắn sẽ gây ra những hệ lụy không chỉ cho chính người mẹ trẻ mà còn làm suy giảm phẩm chất dân số, khi thể trạng, các yếu tố tâm sinh lý của người trẻ chưa hoàn thiện để

lãnh trách nhiệm làm mẹ. Hiện tượng này cũng làm gia tăng các mô hình gia đình khiếm khuyết trong xã hội. Tuy nhiên một khi đã “lỡ”, tôi khuyên các bà mẹ trẻ vẫn nên dành nhiều tình yêu thương cho con, bởi đó là giọt máu của mình và đứa bé ấy hoàn toàn vô tội. Các em, các cháu cũng cần học cách chấp nhận vượt qua khó khăn. Hãy nỗ lực để có tương lai tốt hơn và đừng quên tìm kiếm sự trợ giúp của người chung quanh. Riêng với bậc phụ huynh, tôi cho rằng, mỗi thành viên trong gia đình nên học lại cách sống cùng nhau, tăng tương tác và quan tâm nhau. Phụ huynh nên chú ý tìm hiểu những thay đổi nơi con, sớm có những lời khuyên kịp thời để con tránh sai lầm không đáng có. Và suy cho cùng, phụ huynh vẫn là chuyên gia tâm lý tốt nhất của con em mình!”.

Bài và hình NS

Nếu bạn có thắc mắc?

Nếu bạn có bất kỳ thắc mắc nào về các vấn đề An Sinh Xã Hội (Social Security) như: **Trợ cấp hưu trí- Trợ cấp người già- Trợ cấp tàn tật.**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Angie Hồ Quang.

Cô Angie Hồ Quang đến Hoa Kỳ năm 1984, là Giám đốc cơ quan tìm việc làm cho người Việt. Bà từng làm việc cho Sở An Sinh Xã Hội từ năm 1991 đến 2020. Câu hỏi xin ghi:

Mục "An Sinh Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn cần trợ giúp hoặc có bất kỳ câu hỏi nào về tiêu chuẩn, quyền lợi **thực phẩm, chăm sóc sức khỏe**, bao gồm các chương trình **Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC)**, **Trợ cấp Y tế cho Trẻ em** (Children's Medicaid), **Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung** (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Cindy Thu Hoàng, phụ trách **Phúc Lợi Xã Hội** (Texas Health and Human Services Commission (HHSC)), đây là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình về các quyền lợi trên. Cô Cindy Thu Hoàng hiện đang là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang. Câu hỏi xin ghi:

Mục "Phúc Lợi Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn có bất kỳ **câu hỏi gì về Thuế** hoặc **gặp rắc rối với sở Thuế**, cần được giải thích và cố vấn miễn phí, xin đặt câu hỏi với cô Đài Thi.

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Cô bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Xin gửi câu hỏi cho cô Nguyễn Đài Thi.

Mục "Thuế vụ"

Gửi về email: bientap@trenews.net

vài chuyện vui vui...

ELITA ANH NGUYET (JACKSONVILLE - FL)
Ba và ông xã em câu được 2 con snook, làm gỏi ngon quá trời luôn anh Don:), em định tặng anh một con, tại nghe anh nói anh “mê” cá này, nhưng anh tặng em tôm khô nha. Tôm khô bên em không ngon như biển LA, cũng giống như anh đâu kiếm được snook đâu nè!

- Ha ha. Nghĩ tới là quý rồi. Anh có thể tặng em tôm khô mà không cần trao đổi con “snook” đâu! (ghi chú của Don: snook là loại cá sống ở vùng biển lợ, có nhiều ở Parismina Ranch, Costa Rica. hay vùng Fort Myers, Florida hoặc Gatun Spillway Canal Zone, Panama. Cá này thịt chắc, không tanh, có thể chế biến nhiều món ngon. Luật Florida chỉ cho mỗi người được bắt 1 con trong ngày).

DIEM MY NGUYEN (ST PAUL - MN) Lâu nay em đặt tôm chỗ anh, lúc nào cũng nhận được rất sớm. Nhưng mấy tuần trước, giao trễ đến 3 ngày lận. Có phải càng ngày càng đông khách rồi anh Don đâm ra “chảnh chợ” không vậy?

- Càng đông khách, càng phải chu đáo và quý mến khách hơn chứ! Có nghĩa là mình đang được khách “mến chuộng”, đánh mất sự tín nhiệm đó là tự đào thải mình.

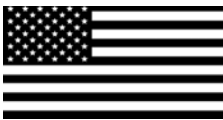
Anh Don luôn tâm niệm điều này. Anh có xem lại lịch đặt hàng của em, vào đúng ngày tiểu bang anh bị đợt lạnh kỷ lục, hôm đó -10° C (không phải độ F nha). Trời mưa nên đường bị đóng băng (icy road) và toàn bộ các xe pick-up hàng ngưng hoạt động, nếu họ có nhận hàng cũng đành chịu thua vì các hãng bay cargo cũng cancel hết. Thành thật xin lỗi em và tất cả khách hàng đặt hàng trong đợt lạnh đột biến trong năm này.

DUNG NGUYEN (CUMMING - GA) Nhờ cháu mà bây giờ cả xóm, rồi mấy bạn trong hăng Delta ai cũng “ghiền” Tôm khô của chú Don! Chú Don biết cháu vui nhất là gì không, ai ăn ngon cũng khen cháu chứ chẳng ai nói đến chú Don hết á. Thím Hài (khó tính nhất trong mấy bà Thím) còn nói: “Muốn nấu cho ngon - món bún riêu - thì hỏi mua tôm khô con Dung nè, tao xài đủ loại tôm, chỉ có chỗ con Dung đặt là được nhất...”

Bây giờ bỗng dưng cháu có biệt danh là “Dung tôm khô”. Hu hu...

- Biệt hiệu đó cũng đẹp mà cháu, nhất là nó mang lại cho người khác niềm vui và hạnh phúc! Chúc mừng cháu :)

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!!

MADE IN LA, USA

Quý khách có thể đặt mua tại :
WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gởi về tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

CÓ 3 LOẠI: NHỎ (S), VỪA (M) VÀ LỚN (L)

NGOÀI RA CÓ MỘT SỐ LƯỢNG RẤT ÍT LOẠI TÔM RẤT NHỎ (GIÁ RẺ HƠN) VÀ JUMPO

**SỨC KHỎE
LÀ VANG!**

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

**10 LBS
TẶNG 1**

MADE IN USA

**FREE
SHIPPING**
5 lbs trở lên

ORDER

XIN GỌI ANH : ĐƠN

235.4564

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

WWW.TOMKHOUS.COM

MỖI TUẦN 1 CON SỐ

650

triệu đô la là số tiền một quỹ đầu tư sẽ xây hai trung tâm dữ liệu (datacenter) tại khu vực Dallas, Texas. Dallas hiện nằm trong 10 thành phố có các trung tâm dữ liệu nhiều nhất Mỹ.

10

ngàn đô la là số tiền Texas sẽ trả cho mỗi học sinh theo học trường tư hay tôn giáo với đạo luật vừa được Hạ viện tiểu bang thông qua. Đây là chương trình tài trợ giáo dục trong việc các phụ huynh được tùy nghi chọn trường học cho con mình của Texas.

5

quốc gia cung cấp mủ cao su để chế tạo vỏ xe cùng các hàng tiêu dùng cao su khác cho Mỹ là Thái Lan, Indonesia, Ivory Coast, Việt Nam và Malaysia. Mỹ phụ thuộc hoàn toàn vào nguồn cao su nhập cảng vì không trồng cây cao su.

10-20

inch là lượng tuyết đổ tại nhiều khu vực của Colorado trong tuần qua và cho đến cuối tháng Tư theo dự báo, buộc tiểu bang phải đóng cửa một số xa lộ trong khu vực.

580

ngàn đô la là số tiền nhà băng Chase đã thu hồi lại được sau khi kiện các khách hàng đã lợi dụng lỗi của máy rút tiền ATM để rút tiền không thuộc về họ hay cố ý gian lận.

50

ngàn dặm là thời gian bảo hành xe Tesla. Một vụ kiện tập thể tại California đã cáo buộc Tesla đã cho kim đồng hồ chạy nhanh hơn khoảng cách thật sự mà các chủ nhân đã chạy để việc bảo hành mau hết hạn.

3

địa điểm chế tạo xe Toyota RAV 4, loại xe bán chạy nhất tại Mỹ trong năm qua với gần nửa triệu xe, là Nhật, Canada và tiểu bang Kentucky. Năm 2026, Toyota sẽ đổi kiểu dáng mới cho RAV 4 kể từ năm 2019 đến nay.

38

là độ tuổi trung bình của những người mua nhà lần đầu trong năm qua, tăng từ 29 tuổi so với thập niên 80s. Giá nhà và lãi suất tăng cao đã buộc người mua nhà lần đầu phải làm việc và dành dụm lâu hơn.

11/6

năm tới sẽ khai mạc World Cup 2026 tại Mỹ và trong tuần qua, FIFA đã bắt đầu tung ra các bích chương quảng cáo World Cup được thiết kế liên quan đến các thành phố tổ chức như hình ảnh cowboys (Dallas), phi hành gia (Houston), tôm hùm (Boston)...

Xin Đừng Quên Tôi

“Tù Nhân Lương Tâm” (POC: Prisoner of Conscience), thuật ngữ được Peter Benenson đưa ra vào những năm 1960 để cập đến bất kỳ cá nhân nào bị giam cầm vì niềm tin chính trị, tôn giáo hoặc vì lương tâm, nguồn gốc dân tộc, giới tính, màu da, ngôn ngữ, nguồn gốc quốc gia hoặc xã hội...

Cộng sản Việt Nam đang có hàng trăm tù nhân như thế, họ có thể bị bỏ tù vì bất cứ lý do nào, thậm chí chưa kịp có tên trong định nghĩa của Peter Benenson, như dạy học sinh hát một bài nhạc thể hiện lòng yêu nước trong trường hợp thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh...

Siu Brom

Sinh năm 1967

Bị bắt: không rõ

Án tù: 10 năm.

Siu Hlom

Sinh năm 1967

Bị bắt: không rõ

Án tù: 12 năm.

Rmah Hlach

(aka Ama Blut)

Sinh năm 1968

Bị bắt: không rõ

Án tù: 23 năm.

Không được nói thật

Thực trạng đường sá chật hẹp, xe cộ đông đúc ở Sài Gòn từ lâu đã là một "căn bệnh trầm kha". Bởi vậy, trong khi lãnh đạo hùng hồn tuyên bố toàn dân đang háo hức mong chờ xem diễn binh kéo dài từ giữa tháng 4-2025 tới 30-4-2025, thì nhiều người mệt mỏi và không vui bởi tình trạng kẹt xe ở Sài Gòn. Như:

Người dẫn chương trình Bích Hồng - cộng tác viên của đài SCTV4 đã chia sẻ: "Xin đội ơn diễn binh, diễn hành ạ. Nhờ vậy mà thay vì 45 phút từ quận 12 về tới quận 7 thì bây giờ là một tiếng rưỡi rồi còn nhích từng chút một ngoài đường ạ. Với tư cách là người sinh ra và lớn lên ở Sài Gòn xin phép không vui, không háo hức, miễn tự hào ạ. Rất phiền".

Ca sĩ Le Trung Cuong: "Mong cái đại lễ này mau qua giùm, mình bắt đầu thấy mệt với kẹt xe, chặn đường, máy bay quân sự bay âm ầm trên đầu mỗi sáng. vừa hết 30-4 là lại tới Vesak LHQ, mệt mỏi thật sự."

...Và nhiều người khác. Họ chỉ nói lên sự thật, không xúc phạm hay nói gì quá lỗ như "bạn phản động, vậy mà SCTV thông báo dừng toàn bộ chương trình có sự tham gia của "cộng tác viên" Bích Hồng với lý do "Đã có phát ngôn không phù hợp về đại lễ kỷ niệm 50 năm giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước." Ca sĩ Le Trung Cuong cũng bị dư luận viên ủa vào chửi mắng và đề nghị "phong sát" cho "hết đường làm ăn". Tuy họ đều đã đăng bài xin lỗi tha thiết.

Những người có phát ngôn tương tự đều bị tấn công, bạo lực mạng nặng nề... Giữa thế kỷ 21, ngỡ như là thời kỳ phong kiến...

(ẢNH: FACEBOOK)

TP.HCM: "Một người mẫu nam đã lên tiếng vì quá mệt mỏi với kẹt xe, chặn đường, máy bay bay trên đầu mỗi sáng khiến anh ta không thể ngủ ngon giấc. Cảm giác rất mệt mỏi chỉ muốn qua lễ 30/4 thật nhanh"

Bình luận Le Thang Dinh: Đây cũng là bài học cho đại chúng, nếu suy nghĩ trong đầu trái ý nhà nước thì nên nói ngược lại hoặc im lặng.

Bình luận Đức Nguyễn: Nói ra suy nghĩ thật khó khăn như phát hiện sữa giả, thuốc giả, phân giả, học giả...

Bình luận Phuoc SG: Nghe cái nguyên nhân bị thôi việc mà mắc cười quá, giống trò con nít. CSVN ăn mừng 50 năm long trọng và tốn kém, nhưng dân vẫn khổ phải xuất khẩu lao động qua xứ người, con nít vẫn thất học đi bán vé số, người nghèo tàn tật đẩy đường. Vậy ăn mừng cái gì?

Không sát sinh?!

Sữa giả, thuốc giả, sủ giả, đồ ăn giả... chưa dừng lại, chúng ta còn có thuốc chuột giả, thuốc trừ sâu giả. Chuột ăn thuốc chuột, càng mập thây, sâu ăn thuốc trừ sâu càng con đàn cháu đống, điều thần kỳ này được phát minh bởi Nguyễn Văn Vĩnh - 34 tuổi, trú tại tỉnh Bắc Giang từng là sinh viên ngành hóa nhưng bỏ học giữa chừng vì mê... nấu sữa bắp bán online.

Sử dụng nguyên liệu là gạo, cám, vỏ trấu để sản xuất thuốc diệt chuột và nước pha với phẩm màu, bột tạo độ sánh, sơn để sản xuất thuốc bảo vệ thực vật giả rồi rao bán trên các trang mạng xã hội chỉ trong vài tháng (từ cuối năm 2024) mà Vĩnh bỏ túi trót lọt 5 tỷ VND.

Tại nhà Vĩnh, công an còn thu giữ 7,193 sản phẩm là thành phẩm thuốc bảo vệ thực vật, khoảng 20,000 tem nhãn, gần 1,000 chai nhựa, 300 kg nguyên liệu cùng nhiều máy móc, thùng nhựa chứa chất lỏng... sương sương cũng vài tỷ doanh thu chưa được bán ra.

Chắc thời nay, ở Việt Nam chỉ có duy nhất đạo đức giả thì là thật.

Bình luận Sun River: Tên này ít ra cũng không phạm giới sát sinh, đỡ hơn bọn sản xuất, bán thuốc và sữa giả!

Bình luận Lưu Quốc Bang: Ví dụ có ai muốn quyền sanh mà dùng nhấm thuốc diệt chuột giả của tay này, làm lỡ kết hoạch thì có thể đâm đơn đi thưa được hông ta?

Bình luận Công Khanh: Mua thuốc diệt chuột có khi chuột lại béo lên, ra chợ mua giá đỡ có khi mua phải giá đỡ ngâm hóa chất, vào bệnh viện chữa bệnh, ra cửa hàng được mua thuốc có khi lại mua phải thuốc giả, mua hộp sữa mong cho sức khỏe tốt hơn có khi cũng mua phải sữa giả... Ôi biết phải làm sao.

**Nguyễn Văn Vĩnh
và tang vật vụ án**

(ẢNH: THANHNIEN.VN)

Đi tắt đón đầu?

(ẢNH: CONGAN.YENBAI.GOV.VN)

Tại Việt Nam, Trung Thu còn cách xa tận tháng Tám âm lịch, nhưng các "doanh nhân" đã rục rịch nhập lậu bánh từ Trung Quốc để đón đầu... thị trường. Giữa tháng 4-2025, Phòng Cảnh sát điều tra tội phạm kinh tế, buôn lậu (Công an Yên Bái) phối hợp Cục Cảnh sát giao thông bắt quả tang 720kg bánh trung thu Mochi "made in China" trên xe tải ở Km150 cao tốc Nội Bài - Lào Cai. Lô hàng, trị giá hơn 46 triệu VND, không một tờ giấy chứng minh nguồn gốc, bị tóm gọn ngay sát biên giới Trung Quốc.

Hai "thương gia" Phùng Ngọc Hiếu và Lưu Văn Chiến chỉ bị phạt nhẹ nhàng 32 triệu đồng - chỉ bằng vài hộp bánh "xịn" trong trung tâm thương mại và dĩ nhiên, không có điều tra mở rộng. Nghe nói số bánh đó sẽ bị tiêu hủy?! Một kết thúc êm đềm. Chuyện nhập lậu bánh rẻ tiền từ Trung Quốc không mới, nhưng tốc độ "đón... bánh Trung Thu" sớm thế này khiến người ta ngao ngán.

Trong khi đó, Quốc hội Việt Nam vừa duyệt dự án đường sắt Lào Cai - Hà Nội - Hải Phòng, vốn 8.3 tỷ USD vay từ Trung Quốc, thi công cũng Trung Quốc, dự kiến hoàn thành năm 2030. Khi ấy, hàng nhập lậu như bánh trung thu có lẽ sẽ "phi nước đại" vào Việt Nam nhanh hơn nữa, khỏi lo kiểm soát, đậm chất "hợp tác toàn diện".

Bình luận Binh Nguyen: Khả năng từ Trung Thu năm ngoái, năm nay bán tiếp (mốt sẽ quảng cáo: Năm nay nhuận nên làm bánh trung thu sớm.)

Bình luận Đại Lê: Bây giờ đã có bánh trung thu mà đến 15-8 âm lịch vẫn hạn sử dụng 15 ngày. Nghi ngờ đến không khí cũng là giả quá huhu

Bảo Tồn Tiếng Việt - Nối Kết Cộng Đồng

TÌM VIỆC MIỄN PHÍ

Chuyên mục TÌM VIỆC MIỄN PHÍ là nơi dành cho quý vị cần việc làm. Quý vị có thể tự giới thiệu về bản thân, sở thích, khả năng và nghề nghiệp mong muốn.

Chuyên mục này được đăng tải miễn phí, với mục đích kết nối những người cần việc làm với các cơ hội công tác phù hợp. Báo Trẻ mong sẽ là nhịp cầu nối kết, chung tay giúp đỡ lẫn nhau, tạo cơ hội cho quý đồng hương.

Xin vui lòng gửi thông tin ngắn gọn, không quá 30 chữ.

Quý độc giả ở khắp nơi có thể viết thư gửi qua bưu điện

Địa chỉ thư tín: "TÌM VIỆC MIỄN PHÍ"

3202 N. Shiloh Rd., Garland, TX 75044

hoặc email đến tòa soạn: **info@trenews.net**

TPB MAI VĂN THỐNG

Sinh năm 1954

Số quân 74/150.862.

Trung sĩ

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc ông Mai Văn Thống:

ĐỊA CHỈ: **Tổ 2 - H16, ấp 1, xã Xuân Quế, huyện Cẩm Mỹ, tỉnh Đồng Nai.**

ĐIỆN THOẠI:

con trai: **035 688 4694**

TPB NGUYỄN CHÍ ĐÂY

Sinh năm 1950

Số quân 632.605. Binh 1

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc ông Nguyễn Chí Đây.

ĐỊA CHỈ: **Tổ 20, thôn 2 Phước Cẩm, xã Bình Tú, huyện Thăng Bình, tỉnh Quảng Nam.**

ĐIỆN THOẠI: **0914 188 092 * 0905 058 809**

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chi Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quả phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- ĐĐT: Trung Đội Trưởng	- TĐ: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SĐ: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SĐ23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- BDQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

quảng cáo có nghề

Trong một Hội nghị khách hàng, một diễn giả bước lên bục:

- Thừa đồng hương, kinh doanh việc gì ai cũng muốn đông người, đắt khách! Bác sĩ thì muốn ai cũng đổ bệnh. Luật sư trông mong bạn ly dị. Thợ máy muốn bạn gãy càng hư xe. Nha sĩ muốn bạn bong hàm, đau răng. Cảnh sát muốn bạn cướp phá phạm luật. Thợ xây muốn nhà bạn banh nóc sập sần. Nhà quán muốn bạn nạn tai mà ngủm củ tỏi... Chỉ có một ngành kinh doanh, lúc nào cũng đêm ngày cầu mong cho sự an toàn của bạn, không chỉ tính mạng của bạn mà chiếc xe của bạn, cái nhà của bạn, luôn luôn ngon lành, bá cháy nhất...

Xin mua bảo hiểm NHÂN THỌ, XE CỘ và NHÀ CỦA chúng tôi!

GIANG HUỖNH (lược lặt và sửa sang)

BẢO HUÂN

BẢO HUÂN

thời @

Hai nhà thám hiểm rừng Amazon bị lạc trong khi trở về địa điểm hẹn của máy bay. Họ phát hoảng khi trời càng lúc càng tối mịt thì bất ngờ gặp một nhóm thổ dân đang khiêng một con thú. Họ mừng hóm, vẽ xuống đất hình chiếc máy bay và đập tay như chim rôi xoay xoay ngón tay chỉ lên trời. Đám thổ dân ngơ ngác nhìn nhau. Bỗng một gã trông cằn cỗi, già lão nhất, vệt đám đông bước ra, vẫy một đứa bé và nói với nó bằng tiếng Anh lưu loát:

- Ê Abruzra, mày chạy về lấy cái computer với cái đĩa Starlink ra đây để tao check xem cái trục thăng hồi này ở tọa độ nào rồi dẫn mấy cha này tới đó giùm cái!

PHAM VAN LINH (sưu tầm)